

WALDORF ÉRSZÁG - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

2016 Húsvét

Tartalom

Forgács Erzsébet

Beköszöntő

Forgács Erzsébet

„Isten, akit fednek átlátszó leplek”

Kissné Pitz Ágnes, Tóth Piroska Horváth

Györgyi, Szöbölődi Zita

és Pacs Kata

Fejlesztőpedagógia az iskolánkban

Kovács Klaudia epochabeszámolója
a harmadik osztályból

Tóth Piroska összeállítása a
negyedik állattan epocháról

Ember Eszter Anna, Fülöp Hajnalka,

Diószegi András, Buth Viki,

Jenes Boróka és Víz Miklós

Segítség, kamaszkor!

Ulrich Meier

A nemi szerepminták kialakulása

(Kuntz Orsolya fordítása)

Forgács Erzsébet

Gondolatok a nemi nevelésről

Kecskés Judit interjúja

Kissné Pitz Ágnes

extralesson tanárunkkal

Szöbölődi Zita bemutatkozása

Új családok bemutatkozása

Balázs, Mórítz, Szabó-Krajczár

és Takács család

Sorskövetés

A 2012-ben érettségizett osztály

Kecskés Judit

Beszélgetés Villi Angélával,
Nagy Zsófiával és Begala Danival
egy színdarab megszületéséről

Kőhalmi Ákos írása

Tari Heni és Póth Boldi

Könyvajánlók

Ruszkay Andrea

Gondolatok Kim Payne legújabb
könyvét olvasva

Közösségi életünk

Az advent játékonyságról,

Waldorf iskolák a Meseházban,
Sportsiker

Dévényi Péter írása

Pecze Dániel köszöntője

a Waldorf bálón

Hímestojás készítés Balla Verával

Kuntz Orsolya összeállítása

Tavaszi könyha

Kitekintő

Kolinger Margit és Tari Attila

beszámoló az „On_line_kór 2.0”

konferenciáról

Skarka Cecília írása az ENSWAP-ról

Kőhalmi Ákos

Korszellem és az

Ember (emberiség) tragédiája

Rudolf Steiner: A népszellemhez

szóló béke-Spruch

BEKÖSZÖNTŐ

*„Meg nem vált a gonosztól maga a kereszt sem,
Ha csak a Golgota hegyén áll, de benned nem.”*

(Angelius Silesius)

Húsvét ünnepére készülve a feltámadás misztériuma hatja át a lelkünket. Tavaszváró hangulatunkban mélyen átélhetjük a természet megújulását, és általa a Jordán-kereszteltőtől a húsvéti eseményekig ívelő időszakban a lelki-szellemi fejlődésünk útját. Hogy valóban bepillantassunk saját mélységeinkbe, ahhoz félre kell vonnunk azt a bizonyos függőnyt, amely a születés csodáját tárja elénk, mint a Sixtusi Madonnánál.

Ugyanakkor égi segítséggel a fátyol rejtekében, az e világtól való elválasztottságban kell megtalálnunk a halál értelmét, meglegnünk a titkot, ami a keresztthaláltól a feltámadáshoz vezet. Ez a fátyol nem csak az elválasztottságnak, a világtól való eltávolodásnak a szimbóluma, hanem az érinthetetlenségnek is. De a vágy a bizonyosságra mindannyiunkban ott él, mint Mária Magdolnában, aki meg akarta érinteni Jézust, az ÉLETet, mikor elsőként találkozott vele a sírnál.

Mi is keressük az érintést, sőt az „érintettséget”, az igazi kapcsolatot az élettel. „Mert Krisztushoz nem juthatunk el semmiféle töprengéssel, vagy kényelmes misztikával, hanem csak úgy, ha van bátorságunk ahhoz, hogy közvetlenül behelyezkedjünk az életbe.”

„A fény, mely az elsötétült égen a kereszt fölött, a Megfeszített fölött föltűnik, az új világ hírnöke, a belső fényé, mely a feltámadással újjászületett lelkünkben gyúl. Tudjuk, hogy üdvözölni kell, létét elismerni, de ehhez meg kell találnunk” – tanítja Steiner.

Keresés és találás: a lefüggönyözött, elfátyolozott kereszt arra buzdít, hogy vegyük észre az Új közeledtét. Mert a keresztalál nyitja meg az utat az Atyához. Jézus maga mondja, hogy ő az ÚT az üdvözüléshez.

Induljunk hát el ezen az úton! Kegyelemteljes Feltámadást!

Forgács Erzsébet

PEDAGÓGIA

„Isten, akít fednek átlátszó leplek”

A húsvétot és a feltámadást individuálisan különbözőképpen éljük meg. A művészet jelképrendszere azonban gyakorta olyan lényegkiemeléssel szolgál, mely ismeretlen mélységekre irányítja figyelmünket. Sokszor vagyok így bizonyos szimbólumokkal, melyek végigvonulnak az évkör ünnepein, s valamilyen formában és különböző hangsúllyal jelennek meg. Most a függöny, kárpit, fátyol, lepel hasonló tartalmú témakörében kutakodtam, már csak azért is, mert régóta sejtek bizonyos összefüggést a megjelenésük alakjában, módjában és az események láncolatában betöltött szerepükben: kezdve a titkokat sejtelmesen elfedő fátyollal, és folytatva

egészen a Jeruzsálemi Templom függönykárpitjának drámai kettészakadásáig.

A fátyol, lepel megjelenítésének eszközeivel élt borítónk festményének alkotója, az antropozófus Arild Rosenkrantz is, és Csokonai is, akinek „Halotti versek” című ciklusából származik a címemhez kölcsönzött idézet. Mindkettőjüknél ugyanaz az elképzelés nyilatkozik meg: a fátyol a lényeg, a végső tudást fedí el. A Digitális szimbólumtár szerint is a fátyol, lepel az elrejtés, a titok, a világtól való eltávolodás illetve az érinthetatlenség szimbóluma. A fátyol, akárcsak a többi fejrevaló, védi a fejben lakozó életerőt a külvilágtól.

Óvja a fejet az isteni jelenlét, a teophania veszélyeitől. (Több vallás szerint az istenek előtt csak fedett fejjel lehet megjelenni, hiszen az istenség megpillantása vagy annak erős kisugárzása akár fizikai kárt is okozhat.) Az ezoterikus tudás és titoktartás kifejezője is lehet. Egyiptomban Ízisz fátyla rejti a teremtés és a világ misztériumát: ő a mindenség, ami volt, ami van s ami lesz; és akinek halandó még nem emelte föl a fátylát soha. Fátyla a világ-mindenség.

A görög-római mitológiában a fehér fátylat Héra/Juno alakjához kapcsolták. A római esküvői szertartásokon a nőt lefátyolozták annak jeléül, hogy férje számára már elválasztották a többi leánytól, s hűséggel tartozik urának. A fátylak színe vallott viselőjükről: az ünnepi, aransárgával díszített tűzpiros flammeum (esküvői fátyol) a férjezett nők, míg a bíborszegélyű hófehér suffibulum a világtól elzártan élő Vesta-szüzek viselete volt. Mivel az áldozati felajánlásokat gyakran díszítették és fátyolozták, a Veszta-szüzek fátyla nemcsak a világtól való elkülönülésként értelmezhető, hanem áldozatuk jeleként is.

A muszlimok szerint az ég fátyla választja el a hívők földi világától Allahot, az egyetlen valóságot. A szúfi misztikusok szerint csak hatvanezer fátyolburkon át juthatunk el Allahhoz. Fátyol választja el a hívőket a hitetlenektől, a kárhozottakat a boldogoktól, a hitet keresőt pedig hite tárgyától. A nők lefátyolozása szigorú elzárásuk jele.

A zsidó hagyományban a betakart fej a felsőbb, isteni hatalomnak való meghódolás és engedelmesség szimbóluma. A zsidó férfiaknak egyfelől ezért kötelező a zsinagógában befedni a fejüket. Másfelől azért, mert Jahve jelenlétét, erős isteni kisugárzását a közönséges halandó nem bírja ki. Jeremiás szerint Isten leleplezi a bűnöket: „lerántom rólad a ruhát (leplet) egészen az arcodig, és láthatóvá válik gyalázatot.” (Jer 13,26). A lepel nemcsak bizonyos bűnök elrejtésére szolgál, hanem a szégyenteli bűnösség eltakárására is: amikor büntetésül Jahve aszályt küld Jeruzsálemre, „szégyenükben a szántóvetők befedik fejüket” (Jer 14.4). Az áttetsző fátyol ugyanakkor erotikus jelentést is hordoz: „A halántékon akár egy gránátalmagerezd a fátyolod alatt (Én 4,3).

Az Ótestamentumban is megjelenik a kozmikus szövevről való elképzelés: Izajás szerint Isten „terítette ki, mint valami leplet, az eget” (Iz 40, 22).

A kereszténység számára a fátyol a szerénység, a tisztaság mellett a világról való lemondást is jelenti. Pál apostol szerint a nőkn az illem jele. Tertullianus szerint is a fátyol olyan a nőknek, mint egy védőfal. Akár a sisak és a pajzs, megvéd a kísértéstől és az irigység nyilaitól. Az apácák fátylát, a velamen sacrumot, a világ megvéteésének jelét az egyház szent szimbólummá avatta. Ez nemcsak elzárkózást jelent, hanem (f)elszabadulást is a földi dolgoktól. Órigenész szerint e fátyol kapcsa maga Krisztus.

A menyasszony fehér fátyla szüességét, az özvegy fekete fátyla gyászat jelzi. A liturgikus hagyomány alapján a **nagyböjt első vasárnapjától a feltámadási szertartásig a templomi feszületeket és a főoltár képét violaszín leppellel takarják el. A katolikus ikonográfiában a női szentek tisztaságát általában világos fátyollal érzékeltetik. Szent Ágota attribútuma, aki a legenda szerint fátyolával állította meg az Etna lávafolyamát.**

Az Ó- és Újszövetség elkülönítésére gyakran használták a fátyolmetaforát: e szerint a régi az „elfátyolozott”, az új a „feltárt igazság” (Eklézsia és Zsinagóga). A keresztény költészetben a hit misztikumát, az eucharisztia misztériumát is jelképezheti: „Jézus, kit titokban fedve látlak itt, mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik, hogy majd fátyol nélkül nézve arcodat, leljem szent fényedben boldogságomat?” – szól Aquinoi Szent Tamás Éneke Krisztus testéről. A torinói lepel a hagyomány szerint Jézus halotti lepleként testének lenyomatát őrzi.

A függöny, illetve kárpit is elválaszt, elrejt, elfed valamilyen titkot. Az ókori keleti misztériumokban az istenek képeit függöny takarta el. A perzsa uralkodók alattvalóik elől függöny mögé rejtőztek, amely a mennyet a földtől elválasztó eget szimbolizálta.

A keleti uralkodók ceremóniájára vezethető vissza az Isten trónját takaró függönyről való zsidó elképzelés, továbbá a Jeruzsálemi Templom függönye is. Isten parancsára Mózes a

Szentek Szentjét, ahol a frigyládát őrizték, függönnyel választotta el a szentély többi részétől. (Kir 26,31-33). Ez Jahve hozzáférhetetlenségét szimbolizálta, melyet Philon magának az univerzumnak, mások a menny leplének, az égnek a képeként láttak. Az Iz 40,22 az eget a függönycárpittal azonosítja.

Az Újszövetség a keresztrefeszítés összefüggésében utal a Jeruzsálemi Templom függönyére: „Erre a templom függönye kettéhasadt.” (Mt 27, 51; Mk 15, 38; Lk 23, 45). A kárpit kettéhasadása a világrend megbomlását fejezi ki. A teológusok ezt úgy értelmezik, hogy a keresztthalál pillanata egyúttal reveláció, az Ótestamentum titkainak beteljesedése.

Pál apostol értelmezése szerint többféle magyarázata is van. Egyfelől kifejezi, hogy Krisztus megszüntette Isten hozzáférhetetlenségét; a kárpit kettéhasadásával megszűnt az akadály

az istenhez vezető úton. A Zsid 10, 20 a kárpitot Jézus testével azonosítja: „Ezt az élethez vezető utat a függönyön, vagyis saját testén keresztül nyitotta meg nekünk.”

Az apokrif Jakab-ősevangélium elbeszélését követik az úgynevezett „fonó Madonna” ábrázolások. Jakab szerint a Jeruzsálemi Templom kárpitja fölfeslett, és a legerényesebb szüzeket kérték meg az anyagához használandó fonal újrafonására. Az Angyali üdvözlés pillanatában Mária tehát az Ó- és Újszövetséget fonja egybe.

A kései antikvitástól kezdve istenek és uralkodók attribútuma a függöny, amely amellet, hogy a képi kiemelés eszköze, a (gyakran mennyei) hatalom szimbóluma is. Síremlékeken evilág és túlvilág határa, a halott apoteózisának kozmikus képe.

Az evangélisták ábrázolásának is gyakori kísérője a függöny, mert ők a keresztthalál pillanatában revelálódott igazság hirdetői. A Krisztus születése és a Mária gyermekével megjelenítésének is gyakori motívuma, hiszen a Születés, az Ige testté válása is reveláció. (Tim 3, 16; Zsid 10, 20). Ugyanígy az Angyali üdvözlésnél is a megtestesülés csodáját fedi fel. Gyönyörű példája ennek Grünewaldnak az Isenheimi oltárán látható.

A születés és halál misztériumát kozmikus magasságokba emeli és univerzális jelentőségét még inkább fölerősíti a Márk evangéliumában felfedezhető párhuzam a Krisztus

megkeresztelkedésekor történt „mennye nyek megnyílása” (Mk 1,10) és a halálakor bekövetkezett templomfüggöny kettéhasadása között (Mk 15,38).

A templom függönyének elszakadása egy sokatmondó esemény volt, hisz elemzők, kutatók leírják (Josephus: A zsidók háborúi című műve alapján), hogy milyen volt a Jeruzsálemi Templom külső függőnye, mely Heródes idejétől kezdve a templomajtót elzárta. Ez egy gigantikus méretű, 80 láb magas, mesterien megszőtt kárpit volt. A leírás szerint egy babiloni szőttes, mely kék és finom len, skarlát és bíbor szálakkal volt beszöve, csodálatra méltó, nagytehetségű kézimunkával. A felhasznált anyagok keverékének misztikus jelentősége volt. Díszítése az

univerzumot jelenítette meg. A szöve-
ten a mennyek teljes panorámája volt
látható. A függönyre vázolt, illetve
abba beleszótt asztrális kép a zodiákust
is magába foglalta. Tehát ez a függöny
valójában az éjszakai csillagos ég
hatalmas panorámáját mutatta. Így
Márknak az a mondata, hogy „ekkor a
templom függönye kettészakadt fölül-
ről egészen az aljáig”, pontos képe an-
nak, hogy meghasadt az ég. Ez csodála-
tosan összecseng a Jordán-keresztelő
történéseivel, ahol a világrengető nagy
misztériumot szintén az ég meg-
hasadása, szétválása jelzi.

Ez a szimbolikus párhuzam hang-
súlyozza e két esemény fontosságát,
a maga hatalmas képeivel elének tárva
a mélységes összefüggést Krisztus
emberi küldetésének kezdetéről és
bevégeztetéséről.

A mennyei kárpit meghasadása elemen-
táris erővel mutatja, hogy a gólgotai
misztérium óta előlünk is elhárult az
akadály a Krisztushoz vezető utunkon.
S ha nem is hatvanezer fátyolburkon
átjutva találunk rá, mint a szúfi miszt-
ikusok, a keresést egyikünk sem
spórolhatja meg.

Forgács Erzsébet

FEJLESZTŐPEDAGÓGIA AZ ISKOLÁNKBAN

A Dióhéjban most egy olyan kevésbé közismert területet szeretnénk mélyebben bemutatni, amely régóta jelen van iskolánk életében, és évről évre egyre több gyereket és családot érint: ez a fejlesztőpedagógia. Több szakember dolgozik együtt iskolánkban azon, hogy minél több gyerek (és ezáltal család) juthasson hozzá térítésmentesen az egyéni szükségleteinek megfelelő fejlesztéshez, terápiához. Az alábbi írásokat elolvassva mindenki betekintést nyerhet az iskolánkban folyó fejlesztő munkába, amely jelenleg a következő területekből áll össze:

- Extra lesson fejlesztés – Kissné Pitz Ágnes, Extra lesson, szabadvallás tanár és meseterapeuta;
- Gyógyeuritmia – Horváth Györgyi euritmia terapeuta és tanár;
- Művészeti terápia – Szöbölödi Zita, osztálytanító, művészeti terapeuta;
- Discalculia fejlesztés – Pacs Kata gyógypedagógus;
- Disgráfia, dislexia (Meixner-féle), Extra lesson fejlesztés – Tóth Piroska, osztálytanító, Extra lesson tanár, Meixner terapeuta és szabadvallás tanár.

EXTRA LESSON FEJLESZTÉS

Korunkban nagyon fontos, hogy a gyermekek individuális figyelmet kapjanak. Az Extra lesson – magyarrá fordítva "különóra" – foglalkozásokkal olyan gyerekeknek segítünk, akiknek főleg a tanulás és a szociális élet területén vannak nehézségei. A mozgásos és rajzos feladatok segítik a tanulási háttérképességek és életképességek kialakulását. A tanulási háttérképességekhez soroljuk a térbeli orientációt, egyensúlyérzéklet, szem-, kéz- és beszéd koordinációt, a dominancia kialakulását, tükrözési képességet, finommotorikát, nagymotoros és középvo-nali integrációt. Az életképességeken

pedig olyan képességeket értünk, mint pl. a kreativitás, kombinatorikus képesség, lélekjelenlét a váratlan helyzetekben, aktív hozzáállás a problémák megoldásában.

Az Extra lesson segítő eljárást egy angol Waldorf-osztálytanító, Audrey McAllen kezdte alkalmazni, így a módszer teljesen a Waldorf-pedagógia alapjaira épül. Eszerint a gyerekek egyéni ritmusban kapnak olyan feladatokot, amire a tanuláshoz szükségük van, így harmonikusan tudja erősíteni az osztályokban folyó munkát.

Az elmúlt évek hagyományait követve az 1-4. osztályba járó gyermekeket év elején mozgásos és rajzos felméréssel nézzük meg.

Baji Vica Mária, 4. osztály

Középtagozaton a mindenkori 6. osztályra tekintünk rá. Ennek alapján követjük a gyermekek fejlődését, változását 7-8. osztályban is.

A szűrésre egy évben egyszer kerül sor, a vizsgálat 2 órát vesz igénybe, melynek egy speciális gyakorlatsora van. Ezt az osztályban végzett csoportos felmérésre dolgozták ki, így minden egyes gyermeket meg tudunk nézni. Ennek köszönhetően évente egyszer van egy képünk minden gyerekről első osztálytól kezdve, hogy hol tart mozgásban, milyen az ún. ember-ház rajza, és 2. osztálytól pedig megnézzük azt is, hogy hol tart a tanulásban, a számolás-írás-olvasásban.

Vannak olyan képességfejlesztő területek és gyerekek, akiknek az a jó, ha hosszabb ideig járnak fejlesztésre rendszeresen, általában heti egyszer. Vannak olyanok is, akiknek az a jó, ha kapnak egy 6-8 alkalomból álló fejlesztő-csomagot és utána vagy egy másik terápiát kapnak, vagy pihentetjük és később újra elővesszük. Ez nagyban függ attól, hogy mit szeretnénk elérni, hány éves a gyermek. Az idei tanévben rendszeresen 19 gyermek jár Extra lesson foglalkozásra.

Vannak gyerekek, akiknél a felmérés alapján, a családdal egyeztetjük a feladatokat. Ekkor a szülők segítségére van szükség, akiknek megmutatjuk a gyakorlatokat és otthon végzik

ezeket rendszeresen, majd visszajönnek és újabb feladatokat kapnak. Ez is jó haladást biztosít, és az a tapasztalatunk, hogy otthon szépen csinálják is, így szemmel látható a fejlődés.

Munkánkat összehangoljuk az iskolában dolgozó fejlesztő kollégákkal. Havi rendszerességgel megbeszéljük tapasztalatainkat, kísérjük a gyermekek fejlődését. Így tudjuk támogatni az iskola nevelő munkáját.

A gyermek iránti személyes figyelem erősíti a bizalmát önmagában, környezetében és a világban.

*Kissné Pitz Ágnes Extra lesson tanár és
Tóth Piroska Extra lesson tanár,
osztálytanító*

GYÓGYEURITMIA

Az emberi test folyamatosan alakul, 7 év alatt gyakorlatilag kicserélődik. Az életmódunk, szokásaink formálják a testünket, érzelmeinket, gondolkodásmódunkat. Életutunk fontos eseményei, a döntéseink, nem csupán az életrajzunkat változtatják meg, egész lényünket befolyásoló lenyomatokat képeznek.

A „jelen-létünk” múltbéli események következménye, ám a megújulás lehetősége által ez az állapot nincs „kőbe vésve”.

„Az ember befejezett formában áll előttünk, de a kész forma mozgásból alakult ki. A befejezett forma létesülő és feloldódó ősfarmákból jött létre. Nem a mozgásban lévő ered attól, ami nyugalomban van, hanem a nyugalomban lévő ered attól, ami mozgott. Amikor kialakítjuk az euritmiát, az ősi formákhoz térünk vissza.” (Rudolf Steiner)

Az euritmia-terápia segítségével ezeket a létesülő, teremtő folyamatokat tudjuk befolyásolni oly módon, hogy nem a kialakult formát/betegséget igyekszünk átalakítani, hanem azon folyamatokat erősítjük, melyek megsegítik a gyógyító folyamatokat, a harmonizáló „újra-rendeződést”.

Egy korábbi cikkemben (2015. Jánosnap) írtam arról, hogy az egészség egy olyan állapot, melyet próbálunk elérni, vagy igyekszünk visszaszerezni illetve megőrizni.

Gyógyító és betegítő folyamatok állandó jelenléte harmóniára törekszik bennünk, és ez az egyensúly-keresés egy folyamat, nem pedig egy stabil állapot. Ezek után könnyen érthető az is, hogy az egészség egyéni adottságokkal rendelkezik, teljesen személyes. Ha például két embernek gerincferdülése van, az személyes konstitúciójuk, és addigi életútjuk következménye.

Az euritmia-terápia segítségével nem a gerincet igyekszünk „kiegyenesíteni”, hanem megkeressük azokat a személyhez kötődő formaalkotó-erőket, melyek a létrejött állapotot előidézték, és aktivizáljuk azokat a folyamatokat, melyekkel a szervezet átalakíthatja az adott problémát, jelen esetben a gerincoszlop mozgékonyságának és tartóerejének harmóniáját.

Az iskolai fejlesztő euritmia is személyre szabott gyakorlatsorokkal dolgozik. Természetesen csoportos foglalkozásokkal is jó eredményeket lehet elérni, de az egyéni alkalmak lényegesen intenzívebb, mélyebb hatást fejthetnek ki.

Németországi mesterképzésem során alkalmam volt három mintaszerűen működő intézményben gyakorlatot szerezni: egy klinikán (Öschelbronn, Németország), egy párhuzamos osztályokkal rendelkező 13 évfolyamos Waldorf-iskolában (Rudolf Steiner-Schule Birseck, Svájc) és egy nagy múltra visszatekintő gyógypedagógiai Waldorf-iskolában (Michael Schule, Németország).

Euritmianárként számos intézményben volt szerencsém pedagógusként, illetve docensként tapasztalatot gyűjteni, így nem jelentett nagy meglepetést, hogy a közös konferenciák, a gyermek- és diákmegbeszélések minősége alapvetően határozza meg az iskolák és képzések színvonalát.

A gödöllői iskolában eddig is összehangolt munka kísérte a különböző fejlesztő tevékenységeket, de véleményem szerint az idei tanévtől egy nagyon fontos mérföldkőhöz értünk el. Rendszeres találkozóink fénycsálóként szövődnek a diákok, osztálytanítók, fejlesztő kollégák és a szülők között. A tapasztalatok „aranykötései” erősítik, és mintegy térben is kibontják ezt a különleges „védőhálót”, melyre – különleges tekintettel a kor kihívásaira – egyre több feladat vár a jövőben.

Az elmúlt tanévben 29 családtól kaptam meg a bizalmat, hogy gyermeküknek gyógyeuritmiával segíthessem a fejlődését. Volt közöttük, akivel heti rendszerességgel találkoztam az év folyamán, voltak, akikkel 6-7 alkalommal, de volt olyan is – a felsőbb osztályokban –, akik maguk jelentkeztek a segítségemet kérve. A paletta rendkívül széles. Íme, néhány példa a teljesség igénye nélkül: tartás, gerincferdülés, lúdtalp, X-láb, jobb-bal dominancia, légzésprobléma, szociális gondok, trauma-feldolgozás, jelenlét-erősítés, határproblémák, nyugtatás, aktivizálás, diszlexia és még sorolhatnánk.

Buzás Blanka, 7. osztály

Így történt ebben a tanévben is, és legnagyobb örömömre egyre több diák jön hozzám a szünetekben a kérdéssel, hogy ő mikor jöhet már végre (vagy újra) gyógyeuritmiázni. Persze vannak, akik nem örülnek már ennyire, főleg, ha a kedvenc órájukról kell hiányozniuk, de szerencsére ők a kivételek. A fejlesztő foglalkozásokon felül intenzívebb, terápiás kezelések is adódnak. Erre az iskola támogatásával, de természetesen tanítási időn kívül, szülői kérésre nyílik lehetőség. A kollégák pozitív visszajelzései és a diákok „mosoly-virágai” hozzák számomra munkám gyümölcsét, és örömmel mondhatom: az idén is „jó a termés”!

Horváth Györgyi, euritmia terapeuta

MŰVÉSZETI TERÁPIA

Az antropozófia orvosi és művészeti impulzusait egyesítve egy német orvosnő, Dr. Margarethe Hauschka (1896-1980) 1962-ben hozta létre művészeti terápiás iskoláját a Göttingen melletti Bad Bollban. Ebből az impulzusból kiindulva további iskolák jöttek létre Németországban, Hollandiában, Svájcban és Angliában. A Margarethe Hauschka-féle képzőművészeti terápiát Magyarországon Martin Keizer, holland művészeti terapeuta munkájának köszönhetően ismerhetjük, tanulhatjuk, tapasztalhatjuk.

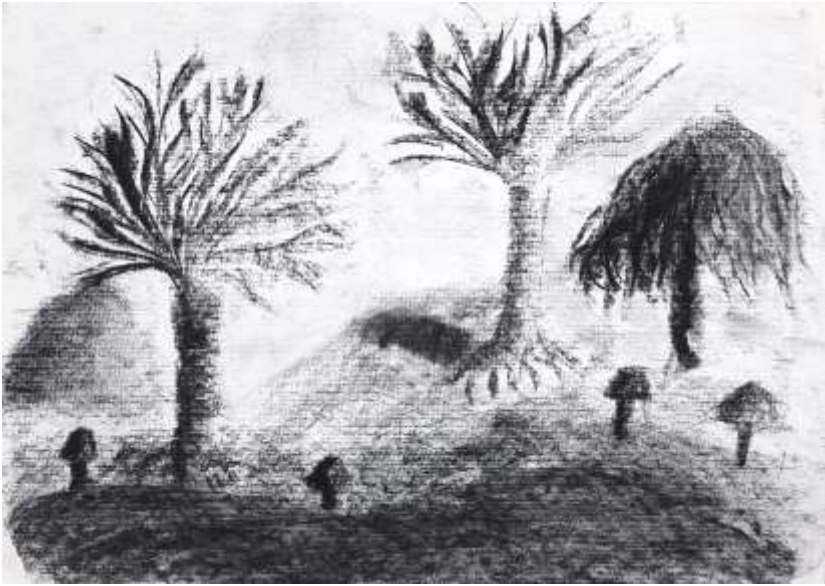
Az alkotó munka során mindig a folyamatra és nem az eredményre koncentrálunk, a műtárgy létrehozása nem lehet terápiás cél. A terápiás eszközök és feladatok kiválasztása, a terápiás folyamat vezetése a terapeuta feladata. A terapeuta a különböző embereknek különféle művészeti feladatokat ad, melyek más és más területeket céloznak meg és aktivizálnak. Kiindulópontul az ember hármasságának szolgál. A rajzolás a „fej-emberre”, a festés a „mellkas emberre”, a formázás az „anyagcsere-végtag emberre” hat.

A háromféle művészet (rajzolás, festés, formázás) terápiás szempontból tudatosan alkalmazható a belső és külső világ közötti kapcsolatban, a különböző irányokba ható változások cél-

zott eszközöként. Úgy, ahogy minden ember és élethelyzet egyedi és megismételhetetlen, nincs két egyforma terápiás folyamat sem.

Egy-egy művészeti terápiás folyamat sok hétig, hónapokig, akár évekig is eltarthat. A terápiás órákra hetente egyszer-kétszer kerül sor; dolgozhatunk egyénileg vagy kisebb csoportban is. A 7-14 éves gyermekekkel végzett munkában az életkori sajátosságokhoz, a Waldorf-kerettantervi tartalmakhoz, az osztályban folyó munkához valamint az egyéni érdeklődéshez kapcsolódóan születnek a feladatok. A gyermekek az iskola pedagógusainak javaslatára vagy szülői kérésre járhatnak a „külön” festés-órákra egy tanéven keresztül. A terápiás cél az első néhány ülés után egyre tisztábban mutatkozik meg, s ez a cél vezeti az éves folyamatot. Kis lépésekben, közösen dolgozva, beszélgetve haladunk a folyamatban.

A gyermek és a tanár (terapeuta) egymás mellett ülve, de saját lapon dolgozva alkot egyszerre. A kisebbeket utánzással vezetjük, a nagyobbaknak a saját képünk által sugalmazva próbálunk segíteni. A lényeg, hogy a gyermek saját minőségében tudjon fejlődni, és ne külső sémát kezdjen „hordani”. Ezért a terapeuta számára elengedhetetlen, hogy képes legyen a tiszta megfigyelésre és elfogadásra, a különböző minőségekben történő alkotó munkára és saját művészetének visszatartására. A kapcsolat, mely ilyen módon gyermek és felnőtt között a

Kadák Nikolett, 6. osztály

közösen végzett alkotó folyamatban kialakul, önmagában is gyógyító hatású lehet. Az egyéni fejlesztő órákra jellemző nyugodt, csendes környezet szintén elősegíti az átélés és a munka intenzitását.

„A művészeti terápia segítségével az ember saját középső testrészből kiindulva felmelegíthető és megszólítható, abból a középső térből, amelyben leginkább embernek érezheti magát, ahol lelki melegsége lakik. A művészeti terápia olyan szikra, amely melegségét lángra tudja lobbantani és ki tudja azt terjeszteni a páciens teljes tevékenysége felett. Festés közben ezt papírral, ecsettel és színekkel bánva gyakoroljuk, mintázáskor az agyag megdolgozásával és formázásával, a zeneterápiában pedig hallgatással, ének-éssel vagy egy-egy hangszeren való játékkal.

Ebből a terápiás munkából megmutatkozik a világ és saját lényünk megismerésének útja, azé a megismerése, amelyet át- meg átjár az a melegség, amely az emberi középből árad, melyet eltölt az érdeklődés és lelkesedés minden iránt, amit az ember fejlődése útján csak talál.

Ez a szívbeli melegség, amely hidat ver a kozmosz és a föld között. Ennek az egészséges hármas kölcsönhatásnak az ismerete teszi lehetővé az ember számára, hogy saját maga is hídként szolgálva a kozmikust a földivel összekösse.”

(Eva Mees-Christeller: *Művészeti terápia a gyakorlatban*. Remedium Kft, 2009. 50.o.)

Szöbölödi Zita, művészetterapeuta

DISZKALKULIA- FEJLESZTÉS

Több mint 10 éves a kapcsolatom a Gödöllői Waldorf Iskolával. A gyerekek matematika-problémájával kerestek meg. Annak idején, hogy az iskola szellemiségét megismerjem, az akkori fejlesztő, Forgács Erzsike volt segítségemre heti szinten. A közoktatáshoz képest más a ritmus, a szemlélet és a szellemisége ennek az iskolának. Jó látni a felszabadult, a kudarcoktól megkímélt gyerekeket.

Be kell vallani, hogy sok gyereknek **nem tartozik a kedvenc főoktatási tárgya közé a matematika.** A számok világa időnként rejtelmes, **nem érthető és az összefüggés nem fedezhető fel** a gyerekek számára. Ez a nehézség már óvodás korban is felfedezhető a hozzáértő szemnek. Nagyon okos, ügyes a kicsi, de kerüli a számlálást, játékait, autóit, babáit nem szívesen rak hosszabb sorba, nem számlálja meg, **nem érdeklődik az emelet, házszám vagy az autón látott számok iránt.**

Első osztályban fordítva kezd írni egyes számokat, nehezen jegyzi meg a számok nevét és az írott alakját. Hosszú ideig számlál egyesével az **ujjain műveletvégzés közben.** Második osztályban a szorzótábla értelmezését és bevésését hónapokon keresztül hiába gyakorolja, folyamatosan elvesz a tudásából.

Ahhoz, hogy ki lehessen deríteni, milyen mélységben és hol rekedt meg az

adott gyerek a matematika értelmezése közben, egy matematika-vizsgálat során végig kell menni az elemi számolástól a törtekkel való műveletig, illetve a **szöveges feladatokban rejtőző szabály felismeréséig.**

A számolás a leghatékonyabban úgy értelmezhető a gyerekekkel, ha minél többet manipuláltatjuk őket. Erre a legjobb terep a konyha. Óvodás korban szívesen segítenek, ha hagyjuk, ekkor **becsempészhető, hogy hozzon három tojást, kérek egy fakanalat, számoljuk meg a répákat, krumplit, hagymát.** Sokszempontú fejlesztés a terítés: **csoportosítjuk Az evőeszközöket,** sorba rendezzük a különféle tányérokat és számosságot is kialakítunk, mert megállapítjuk, hányan vagyunk, ki hiányzik, vagy mennyivel vagyunk ma többen.

Póder Boróka, 4. osztály

Közben a gyerekek folyamatosan számolnak, csoportosítanak, gondolkodnak, ami játéknak, segítségnek és **nagyon hasznosan együtt töltött időnek** számít. Ha ezt egy kisfiú nem annyira szereti, apával szerszámokat csoportosíthat, szöveget válogathat, cipőket rendezhet, üvegeket számolhat és visszavihetik a boltba.

Iskolában még sok problémát okoz a mértékváltás. Kezdetben elég azt tisztázni, hogy mit mivel mérünk, például lemérjük a távolságot otthonról az iskoláig az autó km-órása segítségével. **Űrmértéknél összehasonlítunk poharat, üveget, vödöröt, kádat.** Súlymértéknél a családtagok ráállnak a mérlegre, illetve **különböző tárgyakat hasonlítanak össze méréssel.** A **legnehezebb az idő fogalma**, mert azt nem lehet tárgyasítani, ezt érdemes eseményhez kötni, pl. fényképek segítségével, a napi rutinkhoz kötni a napszakokat, az évszakokat a természetben zajló változások megfigyelésével értelmezhetjük.

Konkrétan a matematika-fejlesztés a kezdeti szakaszban a 10-es és a 20-as számkörben való tájékozódásra, biztos számolásra, a helyiérték értelmezésére terjed ki. Ha a gyerek érti a 20-as számkört, a 10-es átlépésnél a pótlást-bontást és a helyiérték fogalmát, akkor arra biztonságosan rá lehet építeni a 100-as, 1000-es számkört és az abban **végzendő műveletet.** A **szorzótáblát** minden esetben szemléltetéssel értelmezem, 10 kicsi tálkában az adott **szorzótáblát gyöngyökből kirakjuk, így a gyerek érzékeli, látja, számolja és**

mondja is azt. Ez a szakasz a fejlesztések során általában eltart a 4. osztály végéig.

A szövegértést meséken, történeteken, **életből ellopott példákon keresztül** értelmezzük, ha szükséges, eszközökkel kirakjuk, hogy ne csak hallja, de lássa is a példát. A szöveges feladatot minden esetben a gyerek olvassa fel, majd megpróbálja elmondani a saját szavaival. Ekkor derül ki, hogy értette-e a feladatot. Nagyon fontos ez a mozzanat, **mert többes megerősítést kap, látja, mondja, hallja és számolja.** Ebben az esetben a gyerek számára hamarabb kiderül, hogy hol, mikor és miben téved.

Nagyon fontos, hogy a matematika-tanulási nehézség minél korábbi élet- vagy iskolaszakaszban kiderüljön. Mert ekkor nem rögzülnek a hibás tanulási módszerek és sokkal hamarabb lehet korrigálni az értelmezési elmaradásokat. Azt szoktam mondani, inkább feleslegesen nézzünk meg egy gyereket, ha nehézsége támad, mint ne vegyük észre, mert sokkal több nehézség, kínlódás és kudarc vár rá.

A matematika világa a gyerekek egyharmadának **rejtelem, nehezen érthető és hozzáférhető.** **Hosszú, fárasztó, sok ismétlést gyakorlást, kicsi lépésekre lebontott kitarást igényel** gyerektől, felnőtől egyaránt.

Pacs Kata, gyógypedagógus

EPOCHABESZÁMOLÓK

Szokásainknak megfelelően ezúttal is szeretnénk egy kis ízelítőt nyújtani abból, hogy mivel is foglalkoztak osztályaink az elmúlt hetekben-hónapokban. Ezúttal a harmadikosaink és negyedikesaink életébe, munkáiba pillanthatunk egy kicsit bele, **osztálytanítóinknak köszönhetően.**

A harmadik osztály vidám élete az epochákon keresztül

Mindig azt gondoltam magamról, hogy nem vagyok újságíró alkat, soha, még kamaszkoromban sem éreztem égető vágyat arra, hogy bárhol is megjelenjen tőlem akárcsak egyetlen mondat, bekezdés, netán novella. Mondjuk, az is igaz, hogy azóta sokat fejlődtem, főleg mióta osztálytanító vagyok, hiszen már túl vagyok két „verscikluson” (bizonyítványvers-írásón). Mindenesetre fogalmam sincs, hogy miért mondtam igent a Dióhéj szerkesztőcsapatának a márciusi számára. A határidő egyre közeleg, s még egyetlen sor sincs kész. S történt ekkor, hogy honnan s honnan nem, elém penderült az egyik leánykám, s nagy, bizakodó, kék szemével rám nézett, majd ártatlanul azt kérdezte, mikor lesznek már ők is benne az újságban. A feladat tehát adott, s egy osztálytanító az osztályával együtt bármire képes!

A tavalyi évkezdő malórból okulva az idén nem rögtön a tananyaggal kezdtünk, hanem mindenféle közösségépítő játékot és tevékenységet végeztünk, ami igen jó ötletnek

bizonyult, s nagyban segítette azt, hogy a nyár során ezerfelé szétszaladt gyerekek újra egymásra találjanak és egymásra hangolódjanak.

E hét betetőzését jelentette a közös főzés, amit egy közös bevásárlás előzött meg a piacon. Azt írja a szakirodalom, hogy a harmadikosokra jellemző a nagyfokú tettekézség, a tenni akarás.

Adjunk hát nekik munkát! Én adtam is. Némileg talán riasztó látvány lehetett a huszonnyolc gyerkőc csupa éles

Bravo De Rueda Tadeo, 3. osztály

Szentmarjay Boglárka, 3. osztály

késekkel felszerelve a krumpli-, répa- és hagymakupacok mellett, de nem telt bele fél óra és már a bográcsban úszkált az összes zöldség. Igaz ugyan, hogy különféle és nem ritkán bizarr formák is akadtak közöttük, s talán egy kevés föld is került bele, de mindeközben csupa boldog és elégedett arcocská leste a nagy művet. És a tűzmesterek további szorgos munkájának hála, idővel elkészült az ebéd, ami, állíthatom, igen finom volt, többet repetáztak is!

Az őszi szünetig a formarajz, az írás és a matematika területén inkább csak a tanultak felelevenítése és apró lépésekben történő bővítése volt a cél. Bevallom, nekem a formarajz az egyik kedvencem, s oldalakat tudnék azzal megtölteni, hogy töviről hegyire elmesélem, miért szép és nagyszerű, de ide most csak annyi fér ki, hogy elárulom, a tűz, víz, föld és levegő, azaz

a négy elem megismerése, megtapasztalása és formákba öntése mozgatta meg a fantáziánkat. Ezen kívül ebben az időszakban a legnagyobb hangsúly a folyóírás gyakorlásán volt, hogy minél gördülékenyebben menjen, mire odaérünk az első nagy epochához, a teremtéshez, ahol már hosszú mondatokat szeretnénk leírni majd a füzetbe. Törekedtem arra, hogy feléb-resszem a gyerekekben a vágyat, hogy írni jó, mert ha ez megvan, akkor ennek segítségével sikerül majd nekik leküzdeni mindazon nehézséget, amit az új technika elsajátítása kezdetben még okoz. A gyakorlás jól haladt és a gyerekek vidáman elmentek az őszi szünetre, én pedig tépelődések és kételemek közepette ott álltam a teremtés-epocha előtt.

Rengeteg nagy elvárás övezi ezt a témát, én legalábbis így éreztem. Amiben lehet némi túlzás, de az is

Dévényi Boróka, 3. osztály

biztos, hogy ez egy kulcsmotívum a harmadikosok életében. A kilenc-tíz év körüli gyermekek nagy változáson mennek keresztül, az egész világképük átalakul.

Míg korábban ósbizalommal övezett egységként érzékelték a világot, most hirtelen öntudatra ébrednek, elválík lelkükben a kint és a bent. Ez olykor fájdalmas vagy akár riasztó felfedezés, de mindemellett az is ott van, hogy egy új, tevékenykedésre sarkalló világ tárul fel előttük. Persze, ide nemcsak a teremtés tartozik, hanem az Őszövségi történetek is, amelyek végigkísérik az egész évet. Világos tehát, hogy lehet a későbbiekben majd még szépíteni, de mégiscsak sokkal jobb lenne egy jó kezdéssel beleállni az egészbe. De hiába, hogy olvastam erről, beszélgettem tapasztalt kollégákkal, előre megfestettem az egyes napokat. Semmi. Végül egy álmatlan éjszaka után

sutba dobtam minden további okoskodást, töprengést és a tettek mezejére léptem. Elmentem a papírboltba, ahol vettem egy halom krepp-papírt és bementem a terembe. Elkezdtem a teret átalakítani, még a súlyos, behemót padokat is átforgattam. Végig az a belső érzés mozgott, hogy egy olyan atmoszférát teremtek, amiben majd meg fog születni mindaz, ami kell, a teremtés hét napjának minden csodája és misztériuma. Álomszép volt!

A következő epocha a mérés-epocha volt. Ez is egy nagyon harmadikos dolog. Az éppen megszületett, új világ megmérése, birtokba vétele. És átvitt értelemben is sokat mérlegeltünk, elég csak Káin és Ábel jól ismert történetére gondolni. Az egész epocha alatt a gyerekek minden egyes méréses feladatot olyan lelkesedéssel végeztek, mintha annál érdekfeszítőbb, nagyszerűbb és felfedezésre méltóbb dolog nem is lenne a világon.

Lemértük körben az iskolát arasszal, a saját földünket kartávolsággal, a termünket tyúklépésben, a folyosót vállal, a radiátorokat nyelvhosszal. Ami persze rögtön felvetett egy csomó érdekes kérdést, kezdve attól, hogy milyen kell legyen egy praktikus, jól használható mértékegység, hogyan viszonyul a mértékegység a megmért dologhoz. Rudolf Steiner egyik fantasztikus meglátása, hogy nagyon pontosan megadta azt, hogy az egyes életkorokhoz milyen tartalmakat kapcsoljunk. A mérésnél ez maximálisan beigazolódott.

De ahhoz, hogy működjön az, amit ő megálmodott, fontos, hogy a tanító minden egyes esetben átgyúrja magán a tananyagot, megtalálja benne az újszerűséget és az esszenciát, és a határig elmerészkedve a kérdéseket is feszegetse. (Egyébként ezt is melegen ajánlotta egy másik helyen.) Ennél az epochánál nagyon nagy segítségemre volt, hogy igazi tudományos és tudománytörténeti munkákat néztem át. Habár a gyerekeknek nem fogom még elmagyarázni az atomóra működési elvét, de nekem nem árt tudni. Mert ma itt tart a világ. A mérés és a pontosság fogalma szorosan összetartozik. És még valami: a pontosság hatalom is. Ennek alátámasztására álljon itt egy idézet a 60-as évekből, Kennedy elnöktől: „Eldöntöttük, hogy ebben az

évtizedben eljutunk a Holdra. Nem azért, mert könnyű, hanem azért, mert nehéz. Ez a cél lesz legfőbb mértéke erőnknek és tehetségünknek”. Két, egyenként 100 méteres madzaggal elindultunk az iskola kilincsétől és addig mentünk és mentünk és mentünk (le a portáig, át a zebrán, végig a park mellett, be a kiskapun, el a szánkódomb mellett, rákanyarodva a fehér murvával felszórt sétaösvényre), amíg kihirdethettük: itt az 1 km! A legközelebbi kis fát meg is jelöltük egy madzaggal, s ígéretet tettünk arra, hogy tavasszal újra felkeressük.

A téli szünet, remélem, mindenkinek jól telt, síelés, bejglievés és ajándékok társaságában. Tulajdonképpen nekem is, de azért időről-időre egyre erősödött bennem a rettegés, hogy mindjárt vége a pihenésnek, és máris jön a Kincskereső kisködmön! A teremtésben segített a rendezkedés, a fizikai tevékenység, a mérésben a kutatómunka és a szakirodalomban való elmélyedés. De most mi fog segíteni? Újraolvastam a regényt, ami hirtelen meglevenedett előttem, és már biztos voltam benne, hogy az érzések fognak előre vinni. De vajon hogyan lehetne a gyerekek számára is élővé tenni azokat a hangulatokat, szituációkat, emberi minőségeket, amelyek a regényben olyan remekül bele vannak írva? Lehetséges-e, hogy legalább egy kicsit ők is beleszeressenek a könyvbe, és ne csak a rengeteg halálesetre emlékezzenek.

Bolyós Krisztina, 3. osztály

Mert fontos, persze, hogy ebben az életkorban ilyen súlyos témákat is érintsünk, de ez a könyv igazából egy egyes szám első személyben történő elbeszélés, ahol a főszereplő egy élő, eleven, kíváncsi, nagy fantáziával megáldott, olykor makacs, máskor jószívú, néha gyáva, máskor túlságosan is bátor, a szülői fészekből éppen kikerülő s a nagyvilágban lábát megvetni készülő kisfiú. Egy könyv a gyerekkorról, egy könyv nekik és róluk.

A szöveg élővé tételéhez azt az utat választottam, hogy mindennap élőszóban, meglehetősen szöveghűen és természetesen egyes szám első személyben elmeséltem a soron következő fejezetet. Otthonra csak rövidebb részeket adtam fel olvasni. Másnap a már megismert fejezettel foglalkoztunk. Nagyon sokszor szituációs játékok formájában dolgoztuk fel a főbb mozzanatokot, vagy akár úgy, hogy egy-egy szereplőt többször is lerajzoltak. Ezt persze a gyerekek nem tudták előre, de maguk is megdöbbenek, hogy valakinek hogy meg tudnak változni a vonásai, ahogy jobban megismerjük őt, ahogy egyre többet és többet tudunk meg róla a fejezetek kapcsán.

A komoly és szívszorító pillanatok mellett nagyon sokat nevtünk és játszottunk. Végezetül az egyik talán legkedvesebb oldalt mutatnám meg, mikor az volt a feladat, hogy mindenki rajzolja le a maga ködmönét vagy azt a ruhadarabot, amit az anyukája vagy apukája csak neki készítene, hogy elkísérje az életben.

Swaalf Evelin, 3. osztály

És hogy most mivel foglalkozunk? Már megint matematika van. S ha most kérdeznétek, akkor természetesen azt mondanám, hogy ennél klasszabb epocha nem is lehetne. Persze, sokat számolunk oda-vissza, sőt még ugrálunk, meg rajzolunk is, de néha egészen furfangos feladatoknak is a végére járunk.. És ezek még csak az epochák voltak, és egy csomó minden kimaradt. Például az, hogy van egy kis földünk, ahol már eddig is rengeteget gyomláltunk és kapáltunk, vagy hogy milyen volt, mikor István bácsit igazán magunkra haragítottuk egy disznóság miatt, de aztán végül mégiscsak sikerült kiengesztelnünk, és milyen jó harmadikosként az elsősökre rászólni („Csenedesebben, itt óra van!”), és hogy milyen jó együtt lenni nap, mint nap.

Nekem nagy boldogság!

Kovács Klaudia, osztálytanító

KEDVENCEINK, AZ ÁLLATOK

Megmagyarázhatatlan az emberben élő ösztönös vonzódás az állatvilág iránt, hogy betekintést nyerjünk életükbe, hogy közvetlenül vagy csak távolról láthassuk, figyelhessük, szerethessük őket.

Ezért természetesnek is mondható, hogy minden negyedikes gyerek nagyon várta az új epochát, ahol az állatok világával ismerkedtünk. A tanítás tartalma arra vonatkozik, hogy az emberi test felépítését, az emberi tulajdonságokat összehasonlítsuk az állatok karakteres jegyeivel. A gyerekek számára új módon, adott szempontok alapján beszéltünk, meséltünk, tanultunk az állatokról.

A közös munkán túl minden gyerek választhatott egy számára kedves vagy érdekes állatot, amelynek a bemutatására felkészül egyéni munkával, vagy közösen valamelyik osztálytárrsal. A felkészülés során nagyon eltérő intenzitással dolgoztak, a bemutatások is változóak voltak, de megtették az első lépést az önálló ismeretszerzés felé.

Ebben az időszakban sok érdekes tevékenységet végeztünk: agyagoztunk, festettünk, és kitaláltunk "sohasem volt" állatokat. Munkáinkból néhányat meg is mutatunk.

Sosem volt állatok

Szanar szusz

Rokona a sasnak, de nagyobb a sasnál. Éles szeme van, mint a sasnak. Kisebb madarakkal táplálkozik, 140 km/h sebességgel is le tud csapni.

Tojással szaporodik. Fészket hegyek tetejére rakja. Szürkésbarna tolla van. Átlagéletkora 70-80 év. Éjjel is nagyon jól lát.

Hossza 5 méter, első szárnya 1,5 méter, második szárnya 1 méter, harmadik szárnya 50 cm, negyedik szárnya 10 cm.

Dallmann Mátyás

Kolcsínó

Nincs olyan állat, amivé ne tudna átváltozni. Ezért nincsenek ellenségei, mert át tud változni olyan állattá, amilyen éppen meg akarja támadni.

Amikor nincs átváltozva más állattá, akkor hasonlít a repülőmajomra.

Termete változó. Inkább az esőerdőt kedveli.

Mindenfélét eszik, növényevő és húsevő egyben.

Furcsa állat, nem?

Póder Boróka

Szerencsepikkely

Az én állatom a szerencsepikkely. Nagyon ritka állat, és már az is szerencse, ha meglátod. A felnőtt hím 6 méteres, a nőstény azonban 5 méteres. Több száz méterre is ellát, és ezért nem lehet őt soha látni, mert ha embert lát, elbújik. A szeme az időjárásnak megfelelően váltja a színét, pl. ha éjszaka meleg van, sötétlila a szeme, de ha nappal van meleg, akkor világos lila. Ha nappal hideg van, akkor királykék, de éjszaka sötétkék; de ha fagy van kint, akkor csillogó világoskék a szeme éjjel-nappal. Táplálkozás: Egy hónapra elég neki egy négylevelű lóhere.

Húst nem eszik, sőt mondhatnánk úgy is, hogy vegá.

A legtöbb idejét a víz alatt tölti, de a szárazföldre is kimegy, sőt még repülni is tud. Húszévente rak egy tojást, azt is egy borsó héjába, és ilyet azért nem lehet látni, mert lehet, hogy épp most ropogtatod el, mert azt hiszed, hogy borsót eszel. Ha szerencsénk van és senki sem ropogtatja el, akkor egy nap alatt kikel a tojás. Ha találsz egy négylevelű lóherét és szerencséd van, akkor előjön a szerencsepikkely, és megajándékoz valamivel. És a farkán bojt van. Éjszaka egy órát alszik, azt is csak egy szemmel teszi meg.

Balogh Réka

Balogh Réka, 4. osztály

Mudin

A mudinok szerintem eléggé cukik. Testüket pikkely borítja, két, közepes méretű szárnycskája van. Négy lába végén karmok vannak, melyeket ki-be tud húzni. A hegyek tetején raknak fészket. Tojásból kelnek ki. A színük kék, a kicsik színe világosabb, a kifejlett mudinok színe egészen sötétkék, szinte fekete. Kis, szürke szarvacskáik vannak. A kicsik mérete kb. 20-30 cm, a felnőtt mudinok mérete 2-3 m. A tojások mérete 50-60 cm, színe piros, fekete pöttyökkel. Tápláléka a natuja, ami édeskés gyümölcs, és a közeli natujafákon terem. A mudinok nagyon érzékenyek, míg kicsik, míg egyévesek nem lesznek. Ellenségeik a tunikok, amiket a majmokhoz és madarakhoz sorolunk. Egy évben 3 utódot hoz a világra. Száz év az átlagos életkor, de a kétszáz évet is megélik.

Vizy Dorka

Denesárk

A denesárk Fantáziaország minden részén megtalálható. Latin neve az EFURIA. Táplálkozása: főként halakat eszik, de az angolnától nagyon beteg lesz. A denesárk fél rokona a sárkánynak; mint minden sárkány, ő is lő valamit a szájából. Kék sugarat lő, ám csak hatszor tudja egy nap kilőni. Teste: Tiszta izom az egész állat. Ellensége nincs, ő az egész országban az alfa. Nagyon okos, intelligens. Jó a szeme, hallása és a szaglása. A legmorcósabb sárkány is megszelídíthető, ha elfogad minket barátként. Az én példányomnak az a neve, hogy Fogatlan, mert visszahúzható foga van.

Takács Anita

Murkus

A murkus egy kígyófajta. Négy lába van, ami visszahúzható. A lábán négy karom található, ezzel könnyen fel tud mászni bárhová. Karmai közt úszóhárttyák vannak. Fészket a nedves talajba rejt, tojásait is abba teszi. Fészket nyálával és agyaggal csinálja. Élőhelye a vízibarlangokban van, de a parton is szeret lenni. Látása éles, a nyelve hegyes. Eledele madarakból és egerekből áll. Két erős metszőfoga van, ezzel könnyen széttepi a húst. Könnyen a környezetébe tud olvadni, így fogja meg eledeletét, illetve így rejtőzik az ellenségei elől. Ellensége az ember.

Lippner Ádám

Drákos

Én a drákosról írok. A drákos nagyon okos és intelligens. A drákos hossza 500 m, 7 m hosszú feje van, testét pikkelyek borítják. Két nagy, fekete sárkányszárnya van az egyik oldalon, szárnya hossza 100 m, farka hossza 150 m. 150 km/h sebességgel tud repülni. Nyakától a farka végéig két sorban 2 m hosszú tüskékkel van borítva, ami a farkához közeledve kicsinyül. Villámot okád, ami akár a vasat is megolvasztja. Nagy körmei vannak, amiket be tud húzni, a köröm hossza 22cm. Életében egyszer találkozik a hím a nősténnyel. 50 m-es utódot hoz a világra. Emlős állat. Csak két példány létezik a világon.

Kiss Lőrinc

Süre

A süre hasonlít az egérre és a sünre. Egész Európában él, az erdőt kedveli. A süre nagyon gyorsan fut, legfőbb ellensége a bagoly. A süre zabot, árpát, búzát, rozsot és kukoricát eszik. Évente egyszer hoz 1-2 kölyköt a világra. A kölykök 3 hónapos korukig szopnak. A süre kb. 70 évig él.

Horváth Emma

Ha állatot tarthatnék

Én cicát szeretnék, még hozzá egy jó lustát, akit mindig, mikor hazaérek, babusgathatok. Bent a lakásban tartanám, és az ajtóra felszerelnék egy macska-ajtót, amin kedvére ki-be járhat.

Macskaeledellel etetném, konzervessel és szárazszal.

Baji Mária

Én szeretnék egy lovat, csak még nem tarthatok. Istállóban tartanám és mindennap lecsutakolnám. Zabbal és szénával etetném, s minden nap leedzeném. Ha tarthatnék lovat, az egy Fríz lenne, de lehet, hogy Magyar Sportoló. Lenne neki saját kantárja és nyerge, valamint nyalósó is lenne előtte. És szeretném már csikó korában megkapni.

R. Nagy Bibor

*Az összeállítást készítette:
Tóth Piroska osztálytanító.*

Turba Tardos Máttyás 4. osztály

DIÓBÉL

SEGÍTSÉG, KAMASZKOR!!!

Amikor ősszel Györgypál Ildikó ezzel a tárggyal írt egy levelet a hatodik osztály szülői körének, már tudtuk, hogy milyen témát járunk körbe alaposabban a következő "Dióbél"-ben... És azt is tudtuk, hogy nem csak a kamaszkor nem könnyű (sem a gyerekeknek, sem a szülőknek, sem a pedagógusoknak), hanem írni róla sem egyszerű. Nagyon köszönjük ezúton is minden volt diákunknak, szülőnek és pedagógusnak, aki gondolataival, írásaival segítette azt, hogy minél több szempontból bemutathassuk ezt az időszakot. Mindenkinek volt, van vagy lesz egyszer kamasz gyereke, tanítványa - ezért összeállításunkkal abban szeretnénk segíteni, hogy felkészültebben, tudatosabban élhessük meg gyermekeinkkel együtt ezt az örömteli, felemelő, ugyanakkor embert próbáló időszakot.

Mitől fél a kamasz?

Talán bölcsebb lenne azt kérdezni: az ember életének legkiszolgáltatottabb mitől nem fél a kamasz? Hiszen, ha időszaka. Amikor minden ember – elfogadjuk és érvényesnek tekintjük kinőve a gyermeknek járó védettségéből, Françoise Dolto, a neves francia s még távol a felnőttkort jellemző pszichológus gondolatát: a kamaszkor megállapodottságtól és biztonságtól –

úgy érzi: bármi megtörténhet vele.

Fél, hogy már nem tekintik gyereknek, és fél attól is, hogy még mindig gyereknek nézik.

Fél, hogy belőle is ugyanolyan felnőtt lesz, mint azok, akik őt körülveszik, de attól is retteg, hogy nem sikerül másmi-lyen, tőlük különböző felnőtté válnia. Hát még ha azt sem igazán tudja eldönteni, milyen felnőtt szeretne lenni! Fura hasonulni és különbözni akarás. Csupa ellentmondás.

A kamasz fél attól, hogy kigúnyolják, ezért előszeretettel gúnyol ki másokat.

Felnőttkori szerepekre készülve a kamasz gyerek fél attól, hogy neki is gyerekei lesznek, de még jobban attól, hogy ha esetleg nem születnek gyerekei, akkor nem válhat teljes értékű felnőtté: szülővé!

Fél az elmúlástól, és megveti a halált.

Utálja, ha rajtakapják azon, hogy fél, s ezért provokál, kiszámíthatatlan tettekre ragadtatja magát.

Nem könnyű a kamaszt és a kamaszkort elviselni. És – saját kamaszkoromból tudom – másként fél a kamasz fiú és másként a kamasz lány. És egymástól is másként félnek, mint a felnőttektől.

Françoise Dolto, aki több könyvet is szentelt e nehéz életszakasznak, így fogalmaz:

„A kamaszkor: a bomár drámája! A bomár, amikor páncélt vált, előbb elbullatja az eredetit; amíg kialakul az új páncél, védtelenné és sebezhetővé válik. Ebben az időszakban sok veszéllyel kell szembenéznie. A kamasz valami hasonlót él át. Az új páncél kialakítása temérdek könnybe, verejtékbe kerül...”

Nemcsak a magát kiszolgáltatottnak, védtelenség érző kamasznak nehéz ez az időszak, hanem a környezetének is.

A pszichológusok egyetértenek abban, hogy a gyerek kamaszkora azért is nehéz időszak egy család életében, mert egybeesik a szülők életének és házasságnak az első (?) válságos időszakával. És azért is, mert a felnőtt (a szülő) ekkor dőbber rá: ő maga mi mindent feladott kamaszkori vágyaiból.

„A kamasz – írja Françoise Dolto – fájdalmasan emlékezteti a felnőttet arra a kamaszra, aki ő maga volt.”

A kamaszkor: a gyerekkor vége; fájdalommal, kételyekkel, szenvedélyekkel terhelt – hosszú! – pillanat, amelyben a gyerek már nem gyerekként viszonyul a felnőttekhez, a felnőttek pedig gyakran értetlenül állnak a kamasznak mondott gyerekeMBER SAJÁTSÁGOS (ÉLETKORÁVAL MAGYARÁZOTT) MEGNYILVÁNULÁSAI ELŐTT.

Részlet Szávai Ilona írásából, mely megjelent a “fordulópont” c. folyóirat 2000/3 számában

Hogy nekem milyen volt a kamaszkorom?

Mostanában sokszor jutottak eszembe pillanatok, különböző emlékek belőle.

Elsősorban egy olyan korszakra emlékszem vissza, ami teli volt örömmel és bánattal, továbbá a kettő között helyett kapott érzések szerteágazó, népes családjával.

Szerintem a kamaszkor nagy részben arról szól, hogy minden elemeire bomlik/esik szét. Az érzelmi világod, és érzésre a tested is. Ezzel nem könnyű megküzdeni. Beletelik jó pár évbe, mire elfogadod, és még tovább, amíg kezelni is tudod ezeket a változásokat.

A legnehezebb, emlékszem, nekem a 12-15 éves kor közötti életszakasz volt. Elvesztettem mindent, ami addig voltam.

Emlékszem arra a kétségbeesett érzésre, amikor 13 évesen leültem, hogy – mint mindig – iskolásat játszom a babáimmal, és érzem, hogy ez már nem fog menni. Vagy a csalódottság érzésére, mikor már nem izgultam a szobában várva, hogy vajon mit hozott a Jézuska?

Az iskolába járással, tanulmányaimmal ugyan nekem soha nem voltak gondjaim, de a testi változások annál inkább megviseltek. **Biológiailag nővé válni, mikor még fényévekre voltam az igazi benső nővé válástól, hatalmas vákuumot hozott létre bennem.**

Emlékszem, Anya aggódott is: 15 évesen, a suliból hazatérve, majd minden nap aludtam egy órát.

Kimerítő dolog kamaszknak lenni.

Olyan 15,5 éves koromban kezdtem végül „magamhoz térni”. Emlékszem, Anyával vásároltunk egy pár új ruhát nekem, és Jutka mint akkori osztályfőnökünk, megjegyezte másnap: „Eszter, milyen csinos vagy! Klasszul nézel ki!” És éreztem, hogy onnantól „okés” leszek.

A kamaszkorom második fele nagyon szép élmény volt. Sok minden újat kipróbáltam, rengeteg minden érdekelt. Első koncert, első vezetés, első munka, első randik, első kapcsolat... Anya meg hősiesen igyekezett követni az eseményeket. (Karate? Hát, ha úgy érzed, szükséged van rá, persze, rendben van, miért is ne?)

Soha nem voltam egy vad tinédzser, de nagyon szerettem a bulikat és a táncot.

Egy-két jóbaráttal általában uraltuk a táncparkettet.

Az én kamaszkorom a Waldorf-, majd az állami érettségivel zárult le. Az, hogy több, specifikus témában is értelmesen, intelligensen kellett megnyilatkozzak, és a saját szememben ez sikerült is, számomra azt jelentette: egyben vagyok, jöjjön, aminek jönnie kell!

Mi más az érettség(i), ha nem ez?

Ember Eszter Anna, régi diákunk

Kamaszkor: panaszkor vagy aranykor?

Amíg kamaszodni nem kezd a gyerekünk, addig a gyereknevelés egy laza sétatagolop a fogzással, dackorszakkal, óvodai beszoktatással és az iskolával járó minden feladat ellenére.

A vágta 13-14 éves korban kezd fokozódni; egyre jobban kell kapaszkodni, hogy stabilak maradjunk, figyelni kell az irányt, amerre tartunk és amerre vezetjük, akik mögöttünk vannak. **Nőnek a terhek, néha két lábra is ágaszkodik az ember, de persze nem veti le azt.** Hogy tovább használjam a lovas metaforát, kamasz gyerek szülőjeként úgy érzem és éreztem eddig is, hogy ilyenkor az ember arcába csapódik minden eddigi tette és nem tette

felelőssége. Aztán a vad vágta szelídül, a vad lovakat megismerjük, elfogadjuk, és együtt trappolunk tovább. Most a lovon poroszkálva érdemes körülnéznünk: Mit látunk?

Tíz dolog, ami jellemző a kamaszokra:

1. Szélsőségesen változik a hangulatuk, akár percről percre a legmélyebb szomorúságból az egetverő örömig. A kiváltó ok tökmindegy, ugyanattól tudnak feldobottak és leverték is lenni. A hormonális változások, az érzelmeik hullámvasútja, az erős kortárs- és médi-ahatásnak kitettségük is szerepet játszik ebben. **Feladat a felnőttnek: maradjon stabil.**

Szorgalmi feladat: maradjon stabilan derűs.

2. Indulatkitörések – nyílászáró-beccsapódások. Ez a kettő sokszor együtt jár: bevágott ajtó, ablakok, ledobott táskák, hangosan csúszkáló kamasz-hangon kiabálások. Sokszor nehezen tudnak uralkodni indulataikon, érzelmeiken, heves indulatkitöréseik lehetnek ajtó-csapkodás, kiabálás vagy sírógörcs

formájában. Feladat: asszertív kommunikációval tudtára adni, hogy nem viselkedhet így, de így is szeretjük. Szorgalmi feladat: végrehajtani a fenti üzenetet.

3. Szemtelenek, kíméletlenül őszinték, észreveszik a felnőtt hibáit, letaszítják a pedesztárlról, igencsak a szemünkbe villog a tükör, amit tartanak. A kamaszkor erős önismereti lecke mindkét

félnek, a szülőnek és a gyereknek is. Feladat: józanul értékelni jelzéseiket, elvetni a hibás jelzést, elfogadni a reálist, szembenézi magunkkal, változtatni, visszajelzést kérni és adni. Szorgalmi feladat: fejleszteni magunkat, tanulni, jobb emberré válni. Az életünk végéig, egy perccel se tovább!

4. Lusták és ugyanakkor elképesztően kitartóak és erősek. Látszólag tényleg sokszor a minimum energia-kibocsátás felé törekszenek, és fekszenek, ücsörögnek órákig, ha tehetik. Ugyanakkor itt is érvényes az ambivalencia: a legnagyobb erőfeszítésekre is képesek: túrázni, sziklát mászni, futni stb., sőt, esős, hideg hajnalokon felkelni és iskolába menni. Feladat: elfogadni, ha heverésznek és ugrani, ha ugranának, hinni, bízni bennük, segíteni sportolási, mozgási vágyaikat tervezni, megvalósítani, az ő hatékonyságukat előtérbe helyezve. Szorgalmi feladat: jó példát mutatva fitten és sportosan élni. Igen, felnőttként, rengeteg feladat és elvárás között. Ezerszeresen megtérül. Nem, bocsánat: ezermilliószorosan.

5. Szerelmesek. Elhagytak. Elhagynak másokat. Szerelmesek. Csalódottak. Csalnak. Szerelmesek. Elhagytak. Elhagynak másokat. Feladat: elfogadni és támogatni őket, bármelyik fázisban is vannak. „Szeretni, bolondulásig.”

6. Önértékelnek. Folyamatosan. „Ki vagyok én?” – a fő kérdésük, ezért kipróbálnak több személyiséget, érdeklődési kört, virtuális és valós világbeli aktivitást. Feladat: elviselni a különböző énjeiket, akárha naponta is váltja

azokat. Szorgalmi feladat: könyvekről, filmekről, más emberek életútjairól beszélgetni velük. Ha hagyják. Az életút-regények, híres színészek, sportolók önéletrajzai kiválóak lehetnek. Akár filmben, akár zenében, akár egy sztoriban.

7. Inspirálóak, éleslátók. A szülőkre, felnőttekre ható megjegyzéseikről már volt szó. A világ többi részéről alkotott véleményüknek sokszor minden szava kincset ér: főoldalas publicistáknál élesebben fogalmaznak, találóbban érzékelik a világ visszasságait, rámutatnak a megoldásokra, jelzik az őket érő igazságtalanságokat. Legyen az iskola, lakóhelyük, környezetük, politikai rendszer, társadalmi kérdések. Feladat: ha jönnek látjuk a kritikájukat, ha nem, vitázzunk velük, tanítsuk meg vitázni őket. Ha minden rendben van, küzdenek az igazságtalanságok ellen. Feladat: segíteni a küzdelmüket. Szorgalmi feladat: küzdeni értük.

8. Világmegváltó lánglelkűek. Nincs mit hozzá tenni. Ha engedik, ha kéri, ugorjunk, és nézzük meg, mi foglalkoztatja őket: zeneszámaik, filmjeik, könyveik mutathatják lelkük titkait. Ámulatba fognak ejteni.

9. Őszinték. Nem ragozom.

10. Szeretetreméltóak. Pont.

Mi segített, mi vált be?

Kezdjük ott, hogy mi nem. A kamasz gyerek „megnevelése”, „átnevelése”, megváltoztatása eleve kudarcra ítéltett.

„Átépités alatt – átmenetileg zárva” – ezt lehetne a homlokukra írni. Bízni kell abban, amit az első tizen-pár évben adtunk neki: kötődést, jó mintát, modellt, tudást, visszajelzést, közös élményeket. Addig tudtuk nevelni, most már együtt élni tudunk velük. Az vált be, hogy ezzel szembenéztem, és egy valamit változtattam mindig: saját magamat. Próbáltam mindig stabil maradni, segítséggel, ha kellett.

Mi segít: másik ember, társas támasz, jó kapcsolatok, sport, mozgás, örömteli, értékteremtő munka, tanulás, önfejlesztés, főzés (nekem), alkotás, mások megsegítése. A problémák azonosítása, tudatosítása. Az érzelmek tudatosítása. Hálaérzés az eddigiekért és minden jóért, amit ők jelentenek. Mi nem segít: veszekedés és frusztráció a kamaszsal. Önhibáztatás. Beleszaladni a pofonokba.

Örömteli pillanatok:

Amikor megnyílnak, mint Pandora szelencéje, és elmesélik érzéseiket, tapasztalataikat. Mikor megosztják terveiket, vágyaikat. Mikor megcsillantják tehetségüket. És még sok ezernyi.

Mi adta/adja fel különösen a leckét?

A kamaszodó fiatal kritikusan nagyító alá veszi, milyenek a szülei, milyen nevelési hibákat követnek ők el (rajta), és meg is osztja észrevételeit az „elkövetőkkel”. Ezt nehéz elviselni, mert „a szülő maga is küzdő ember, aki csak abból tud adni, ami ő maga. Neki is megvannak a maga tökéletlen kötődési mintái, nem ismeri önmagát

tökéletesen”, vagy nem akar szembenézni saját személyiségével, mélyen elnyomott indulataival, gondolataival, önértékelésével. Emiatt nehéz tökéletes szeretet- és törődéscsomagot adni a gyerekeknek. De törekednünk kell erre, és már ezt is megérik a gyerekek és vissza is jelzik. Aztán pár év múlva bízhatunk benne, hogy a felnövő gyerekek mégis sikerült megérteni, hogy nem egyedül a szülőn múlik, mit ad.

„Például az, hogy mennyire nyugodt az élet körülötte, hogy kell-e szorongania az anyagi kiszolgáltatottság miatt, hogy milyen a párkapcsolat a szülők közt és még sok szempont befolyásolja, hogy képes-e megteremteni a biztonságos burkot a gyerek körül.” (idézetek forrása: Divany.hu – „Így fordítsuk javunkra a kamasz kritikáját” – Cziglián Karolina, pszichológus cikke.)

A legnagyobb feladat nem a kamasz elviselése, hanem saját magunké. A nevelés önnevelés, Steiner óta tudjuk:

„Mindenfajta nevelés önnevelés, és mi mint tanítók, nevelők csak a saját magát nevelő gyermek környezetét alkotjuk. A legkedvezőbb környezetet kell teremtenünk, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődnie kell.”

Írta: Fülöp Hajnalka, három felnőtt, egy kamasz és egy Rubikont átlépő kisfiú édesanyja, hivatásos útkereső késziparos

Kamaszkori emlékek

A kamaszkor talán a hajnali álomvilág kétes és izgalmas rövid időszakához hasonló. Benne van az éjszaka tiltott varázsa és ott csillog a világosság az ember-gyermek szemében. Izgalmas, rejtelmes félhomály, ahol a gyermeki álomvilágból való felébredést követi a felnőtt kor hajnala. És ahogyan előmerészkedünk a gyermekkor álmódzásainak erdeiből, megpillantva a napsugarakat az erdő szélén, hitetlenkedve nézzük, hogy egy fehér kövekből rakott út vezet valahová a végtelenbe, aminek a végén csak sejtjük az élet kapuját.

Elindulunk rengeteg kétséggel, kíváncsisággal, tettvágygal szívünkben, de nem fér a fejünkbe, hogy kik és miért rakták ilyen nagy gonddal ezt az utat. Miért is akarják megmutatni, merre menjek? Miért ne mehetnék arra,

amerre én akarok? Így pörlekedek magammal, és bizonyítva igazamat, ahol az út jobbra kanyarodik, én balra fordulok.

Átgázolok tüskés bozótokon, felmászkosok meredek sziklaperemeken és egy idő után újra megpillantom a szabályos, fehér köveget. Így megyek tovább, egyszer letérve, de újra és újra visszatalálva.

Utólag visszagondolva magam is sok kitérőt tettem. Feszegtettem a határokat, hogy milyen messzire csavaroghattok, és sértve éreztem magam, ha szembesítettek az elkövetett hibáimmal, mert már nem voltam gyerek, és magamnak kellett vállalnom a következményeket, pedig néha jobb lett volna elrejtetni ezeket a botlásokat, mint gyermekkoromban egy törött csésze szilánkjait.

Akkor még nem tudtam, hogy ezek a botlásaim mai fejjel nézve ugyan csak az eltört csésze súlyával érnek fel, de akkoriban ezeket a világ folyásával ellentétesnek éreztem.

Sokat köszönhetek néhány igen türelmes tanáromnak, akik, sokszor úgy éreztem, hogy cinkosaim voltak kihágásaimban, ezzel terelgetve az Úton, vagy éppen szilárd bástyái voltak a szigor-nak, amelyet nem a következményektől való félelemből nem mertem(ünk) megingatni, hanem a mindig egyenes következetességet tisztelve inkább attól féltem(ünk), hogy csalódást okozok (unk).

És sokat köszönhetek szüleim türelmes megértésének is. Azt hiszem, ők kapták a legjavát a kalandozásaimból adódó kellemetlenségeknek.

Amikor Kecskés Judit levelét olvastam, hogy ezzel a témával kapcsolatban írjak pár sort a Dióhéjba, egy, a 11-es (remélem jól emlékszem) osztályszin-darabból rám eső Shakespeare szövegrészlet jutott az eszembe, hogy milyen is lehet a kamaszkor.

Ezzel zárnám soraimat:

„Táskás nebuló: csigamódra és
Kelletlen mászik iskolába.
Mint a Kemence, sóhajt a szerelmes, és
Bús dalt zeng kedvese szemöldökéről.
Jön a párdúc-szakállú katona:
Cifra szitkok, kényes becsület és
Robbanó düh: a buborék hírért
Ágyuk torkába bú”.

(Shakespeare: Ahogy tetszik, II. felv.
8. szín, fordította: Szabó Lőrinc)

Diószegi András, régi diákunk

Kamasznak lenni – új ember születik

Kamasz-pimasz, kamaszkor-kamaszkór, kis gyerek, kis gond, nagy gyerek, nagy gond. Ilyesmi hívógondolatok jutottak eszembe, no meg az a jó kis nóta, amit réges-rég tanárképzésen tanultam és a gödöllői iskola tanári kollégiumával is énekeltünk már „...jaj, nem bírok a sok pimasz kamasszal...”.

Ha egyszer csak a tündi-bündi gyermekecskénk 11-12-13 évesen hirtelen vagy szinte észrevétlen fokozatossággal szemtelen, lusta, akaratos, titkolózó lesz, akkor tudhatjuk, óhatatlanul beköszöntött a kamaszkor.

Természetesen a könyvtárak/könyvesboltok/világháló tele vannak a jónál jobb, pszichológusok, pedagógusok, gyakorló szülők, önjelölt szakértők tollából származó tanácsokkal, praktikákkal, amivel ezt az időszakot átvészelhetjük anélkül, hogy különösen egymás agyára mennénk.

Én eddig mindhárom, kamaszkoron túlesett vagy éppen benne lévő gyere-kemmel kapcsolatban mást tapasztaltam, éltem meg: a rengeteg, körülöttem lévő fiatal esetleírásába pedig nem is mernék belekezdeni.

(Legfrissebb élményem: 15 éves lányom a kommunista diktatúra fogalmáról kérdezett, megsejtve a dologban rejtőző ellentmondásosságot. Okos bátyjaival együtt fél óráig zúdítottuk rá a tényeket és véleményünket a dologról. A végén Bori elgondolkodva így szólt: „Aha, értem! Ez olyan, mint a család. Látszólag mindenki egyenlő és beleszólhat a dologba, de a végén úgymint Anya mondja meg, hogy mi lesz.” Hát ő a mérhetetlen szabadságvágyával így látja a helyzetet.)

Inkább egy új szempontot szeretnék röviden felvetni arról, milyen nehéz is lehet kamasznak lenni (és természetesen azt elviselni).

Bizonyára mindenki emlékszik rá, milyen volt végigkísérnie gyermeke első néhány évét. Ki kellett várni türelemmel, szeretettel, figyelemmel, míg megtanul önállóan járni, beszélni, gondolkodni. S most éppen ugyanez történik.

A gyermeknek-kamasznak ezeket újra meg kell tanulnia.

Az ötödikes olimpián a 11-12 éveseket megfigyelve még azt látjuk, hogy arányos a testük, harmonikus a mozgásuk. Ez fokozatosan eltűnik: a karok-lábak elnehezülnek, a mozgás lomha lesz, a hát begömbül. Elveszíti a tartását, lehúzza a föld. Az izmok tartóereje elvész. Csoszog, kiesnek a dolgok a kezéből.

A (varázs)fuvalázó hangjuk is megváltozik, mélyül. A fiúknál feltűnőbb ez a folyamat: mutálnak. És hangok is „elvesznek” időközben, mintha egyre kevesebb lenne a mássalhangzó, a tagolt beszéd; egybefüggő, érthetetlen magánhangzóözön jön ki olykor a szájukon: aoáu... A hangerőről már nem is beszélve: hol motyog, hol bömböl. Be kell laknia, meg kell szeretnie, uralnia kell ezt az átalakulóban lévő testet és hangot.

A gondolkodásban is nagyfokú változás megy végbe. A nagykönyv szerint ez az ítélőerő kialakulásának időszaka. De először nem a világot egy csapásra megértő gondolkodás érkezik el. Először kritizál, analizál, rátapint a gyenge pontokra, agyafűrt és okoskodó. Az örökké tartó viták kora ez. Ha megfigyeljük ezt a gondolkodást, gyakran tapasztaljuk, hogy a gondolkodás igazi ereje, az akarat még kialakulatlan és fejletlen. Hogy ezeken túllendüljön, ideákra és az akarat iskolázására van szüksége. Egy nem fizikai értelemben vett burkot kell köré teremtenünk, amelyben az önálló tevékenységeiben kibontakozhat, kipróbálhatja magát.

Nehéz ezen az úton kísérni őket. Vekerdy tanár úr szerint a legtöbb, amit adhatunk nekik ilyenkor, amit tehetünk értük, hogy megpróbáljuk

őket elviselni (abban a röpke 8-10 évben, amíg felnőnek).

Vagy kicsit pontosabb a magasban röpködő-szaltózó akrobata (kamasz) és az alatta kifeszülő védőháló (szülő esetleg tanár) képe.

Nagyon nehezen megvalósítható, de lebegjen mindig a szemünk előtt: ahhoz, hogy egy fiatal egészséges módon fejlődjön, olyan környezet szükséges, amelyre igent tud mondani, amellyel egyetért. Saját hozzáállásunkkal kell megmutatni, hogy meg tud birkózni a dolgokkal a világban, úgy ahogy a világ most van.

Óvjuk, védjük, engedjük el, szeressük és viseljük el őket!

*Buth Viktória, szülő,
a Regionális Waldorf Gimnázium tanára*

Érzések, emlékek

Először is nem is tudom, hogy mivel kezdjem, mert mikor a saját kamaszkoromra gondolok, leginkább érzések jutnak eszembe, illetve a kamaszkoromat inkább csak egy érzés uralta. Aztán jönnek csak az emlékek. De ez úgy az egész gyermekkoromra jellemző.

Másodszer, ami szerintem legalább olyan fontos, mint az első, hogy vagyok olyan szerencsés, hogy én még egy olyan világban lehettem kamasz, amikor még nem volt ennyi szemfényvesztő kütyü, mint most. Nem volt szükség mobilra, számítógépre, tabletre és még sorolhatnám. Itt most nem arról van szó, hogy rossz, hogy ezek vannak, mert azért könnyítenek a mindennapi életen.

De akkor még nem voltak. Így a drága jó szüleimnek az iskolát kellett felhívniuk, hogy ugyan zavarjanak már haza, ugyanis kosaraztunk.

Visszatérve az érzésekre, emlékekre. Nagyon sok emlékem van, mint, gondolom, mindenkinek, de ezek az emlékek is két csoportra bonthatók: azokra, amik a családhoz kapcsolódnak, és azokra, amik az iskolához. Érdekes viszont az, hogy az utóbbiak vannak túlsúlyban. Vagyis igazi kamasz-emlékek, csak szülőt ne lássak! Itt viszont leszögezem, hogy én nem voltam az a lázadó kamasz, olyan ablakbetörős fajta, én a csendes lázadó típusba tartoztam. Simán csak nem

csináltam meg azt, amihez nem volt kedvem. Egyszer anyu viccesen összefoglalva a gyermekkori csínytevéseink történetét (három testvérem van), a mondandóját azzal a mondattal fejezte be, hogy "igen, mindig csépelgették egymást, kivéve akkor, amikor valami szülői számonkérés vagy dorgálás volt, mert akkor mindig összefogtatók. Mert a legnagyobb közellenség, mégis csak a szülő." Szerintem ez a mondat a kamaszkorra még inkább jellemző. Valószínűleg ez okozza a barátokhoz kapcsolódó emlékek túlsúlyát.

Kiskamaszként, emlékszem, milyen izgalmas volt egy Bravo magazin elolvasása, ugyan sokszor nem is mindig értettük, hogy miről is van szó, de akkor is, főleg, hogy "tiltott" dolog volt. Később persze már tök ciki volt, de akkor...

Később, amikor már nagyobbak voltunk, hetedikesek vagy nyolcadikosok, volt egy magnózós időszakunk, ami azt takarta, hogy magnókazettákat készítettünk, amire minden fontosat rámondtunk és énekeltünk. És persze még sorolhatnám...

Ami számomra még nagyon fontos volt, és azt hiszem, kihat még a mai életemre is, az a színházi előadások próbája volt, minden próba minden egyes napja. Olyan jó volt, és olyan jó visszagondolni rá. Az az érdekes benne, hogy szerepelni nem igazán

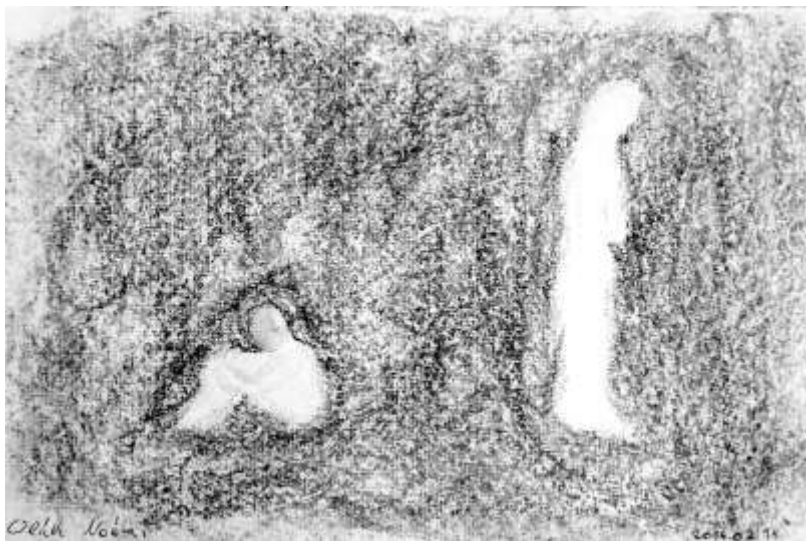
szerettem, de mégis ki tudtam adni magamból a feszültséget a próbák és végül az előadás során. Ez amolyan önkifejezésként hatott. Ez persze mindenkinek más, de nekem jó volt. Egyébként ide sorolnám az euritmiát is. Ugyan kiskamaszként állítottam, hogy utálok, de csak azért, mert mindenki utálta, közben meg szerettem, de erről mélyen hallgattam. Utána már, amikor nem volt olyan ciki, nyíltan vállaltam, még szakkörre is jártam.

És végül még egy valamire szeretnék kitérni, és ez az érzés volna, amit a legelején említettem. Ez valójában egy összetett érzés volt. Olyan „nem találok a helyem”, de nemcsak a világban belül, hanem magamban sem. Nagyon tisztán emlékszem egy szituációra, amikor erre rájöttem. Akkoriban a Börzsönyben volt nyaralónk és egy

mások elhagyott nyaralójának a kertjében ültem egy padon és akkor ott villámként csapott belém a felismerés, hogy jelen pillanatban nincs helyem a világban, sem belül, sem kívül. Akkor azt hittem, hogy ha hazajövünk, majd elmúlik ez az érzés, de nem múlt el, csak hetekkel később. Aztán még előjött párszor, de már tudtam kezelni; az idő mindig elmulasztotta. De ez olyan belső feszültséget eredményezett, ami szinte fizikailag is fájt.

Ma úgy gondolom, hogy ez lehet talán a kulcs, ami a múltbeli, a mostani és a jövőbeni kamaszokat összeköti, ez a belső feszültség, ami minden "útkeresőre" jellemző, mert egy kamasz igenis az útját és a helyét keresi, magán belül és a külvilágban egyaránt.

Jenes Boróka, régi diákunk

Oláh Noémi, 7. osztály

Egy erkölcs-óra margójára

A Dióhéj szerkesztősége felkért párunkat, hogy írjunk a kamaszkorról. Itt lehet a szépségéről beszélni, a problémák megoldásairól, szakemberek véleményét idézni, törvényeket emlegetni, de szerintem a mi saját élményeink a legigazabbak, de vajon a legtalálóbba is?

Nehéz azt mondani, „én így csináltam, bevált”, mert az esetek többsége igen egyéni. De mégis valamilyen közepes úton kellene, hogy elvezessük a ránk bízott fiatal embereket. Én is csak címszavakat, tőmondatokat tudok mondani. Az egyik osztállyal nehezebb volt, a másikkal könnyebb az a kor, amit a legtalálóbban „átalakítás miatt zárva” korszaknak is nevezünk. Az utóbbi években a 7. és 8. osztályosoknál „erkölcs” címszó alatt a hangsúly az elkövetkezendő, gimnazista évekre tevődik.

A Tízparancsolaton kívül arra is tanácsot kell adni, hogyan ismerkedjünk, hogyan szórakozzunk, milyen csapdák várnak ránk. Ami ezeken az órákon nálam sikeres volt, az igen egyéni, rájöttem, hogy igazán az hiteles, ha magamat idézem, nem tökéletességem miatt, hanem pont esetlenségem elmesélése indított jó beszélgetéseket, néha izgalmas vitákat. Ebből idéznék.

Hatodikos koromban történt, hogy a felöntött teniszpálya jegén a lányok és

fiúk elkezdünk egymás felé nézegetni. Az elkövetkezendő telek (7., 8. osztály) idején már szokássá vált, hogy egy fiúnak a barátai előtt és a lányok előtt, bátorságot merítve, oda kellett mennie egy lányhoz és „felkérni”, azaz elhívni korcsolyázni.

Szívünk a torkunkban, s ha eljött a kislány, akkor róttuk a köröket, büszkén pillantgattunk a barátok felé. Ha nem, akkor viselni kellett a többi fiú gúnyolódását, a lányok kuncogásait. De ha együtt köröztünk, akkor „izzadt” mondatok hagyták el ajkainkat, a „mit olvastál, mi a kedvenc filmed” után egyszer csak kézen fogva koriztunk, és ez már maga a győzelem volt. Aztán a záróra utáni hazakísérés már igen komoly kapcsolatnak számított. És ti hogyan ismerkedtek? – kérdezem a diákokat. „Interneten” – harsan a válasz. Melyik a jobb, indul a vita, és előkerülnek az internetes csapdák is. Összegezve több igen szavazatot kaptam a régi idők ismerkedési módja. „A tied jobb volt, Miklós bácsi.” – hangzott. De az is, hogy az internetes ismerkedési mód nagyobb választási lehetőséget kínál.

Ezzel a történettel csak azt akartam elmondani, hogy az ifjú lelkekhez a személyes beszélgetésen keresztül lehet eljutni, legyen az család vagy tanár. Hozzáteszem, a Waldorf-iskola, s jelen esetben most csak a miénkre gondolok, a tisztaság szigete, ahogy kilépek,

mellbe vág egy olyan világ, ahol megmosolyogni való az én korcsolyás tanmesém. Tudomásul kell vennünk, hogy kamaszaink pillanatok alatt összetalálkozhatnak azzal a világgal, amelynek határain innen könnyen mondják egyesek, ne is beszéljünk még róla. De a szakemberek arra biztatnak, hogy minden megelőzés kulcsa a gyermekeinkkel történő, állandó, őszinte kapcsolat, amíg „beengednek” minket. S ne kelljen kétségbeesetten dörömbölnünk a „zárva” feliratú tábla előtt.

Most idézet következik a „Tudom, mit csinál a gyereked szombat éjjel” könyv egyik szerzőjétől. „Egy felvilágosító előadást tartottam, és igazi néniék érezhettem magam, mert elmeséltem, hogy mi még vonalas telefonon hívtuk egymást és izgulhattam, hogy a barátanom veszi-e fel a telefont vagy az édesanyja. Ha pedig egy intim képet szerettem volna küldeni valakinek, akkor először el kellett volna a képet készítenem egy analóg fényképezőgépen, elő kellett volna hívatnom és aztán feladnom a postán. Úgy néztek rám, mint egy őskövületre, mert most mindez gombnyomásra megy.

A tizenéveseknek még nincs kialakult személyiségük, a Facebook-profiljukon mégis már mutatni akarnak valamit. Sokszor, amit mutatnak, annak semmi köze sincs a valósághoz. Előfordulhat, hogy egy lány fürdőruhában posztol az oldalon, közben otthon cicás képeket gyűjt. A korhatárok leszorultak, úgy tűnik, minden sokkal hamarabb

kezdődik, mint a mi korosztályunkban” – írja a könyv egyik szerzője, Szabó Anna Eszter újságíró.

Most megállok és nem lépek tovább, nem hozom még fel az alkohol okozta problémákat és az egyéb csapdákat. Nemrég hallottam Dr. Zacher Gábor toxikológus szakemberrel készült riportot, ahol többek között azt mondta, mi is olyanok voltunk, mint a mai fiatalok. Hozzáteszem, nem volt annyi kihívás, eligazodásra váró útvesztő, mint ma, gondolok itt a filmek dömpingjére, a diszkók világára, a szervezett romkocsmaturizmusra és még sorolhatnám.

Még egy gondolat erejéig visszatérnék az „átépítés miatt zárva” mondásra. Ez egy kicsit bepillantást enged és magyarázatot ad, hogy miért ilyenek a kamaszok. Ugyancsak egy újságcikkre hivatkozok, ahol azt olvastam, hogy a tinédzserek empátiaközpontja ilyenkor fejlődik ki. A felnőtteknél a döntések az agy elülső területén születnek, ezzel szemben a tizenévesek az agyuk hátsó részét használják. „Brit kutatók szerint a hátsó agyterület csak nagyon egyszerű viselkedési reakciók feldolgozására képes, az elülső terület viszont arra is tud figyelni, hogy a döntések milyen hatással lesznek másokra.” Így a tinédzserek kevésbé fogják fel cselekedeteik következményeit. (A plagizációt elkerülendő, nem tudom megnevezni az idézett gondolatok íróját.)

Befejezésül szívesen hivatkozom a már jó pár éve elhangzott és a gödöllői újságban megjelent cikkekre, ahol egy

felmérést közölve, büszkén kaptuk a hírt, hogy a Gödöllői Waldorf Iskolában a drogok érintettsége ki sem mutatható, a pozitív életszemléletben is élen járunk. Ez a felmérés még gimnazista diákjaink ittléte alatt történt. Azóta jó pár év eltelt, diákjaink nagy része a Göllner Mária (első magyar Waldorf-tanár) Regionális Gimnáziumban tanul, s az onnan felém áramló hírek igen szorgos munkáról, jobbnál jobb előadásokról tudósítanak.

Jó híreimet bármikor megzavarhatja egy-egy kiugró esemény, volt már rá példa, de bizalmamat nem veszítem, házunk táján nem az említett problémák a főbb beszédtemák. Ennek háttere a családokban rejlik, az otthoni beszélgetésekben, a tartalmas életvitelben, az iskolánk pedig abban a szerencsés helyzetben van, hogy hasonló szellemiségben otthont ad ezeknek a családoknak.

Vízy Miklós, szabad vallás tanár

Ulrich Meier

Természetesen vagy egyénileg meghatározott?

A nemi szerepminták kialakulása

Az alábbi cikk szerzője, Ulrich Meier a németországi Keresztény Közösség tanára és lelkésze, aki 2006 ősze óta a hamburgi papi szeminárium vezetésében tevékenykedik. Írásában természetesen sok német vonatkozást találunk, de talán éppen ez indíthat bennünket, a magyar olvasókat arra, hogy ennek fényében elgondolkozzunk saját kultúránk nemi szerepmintáin (a ford.).

Aki a nemi szerepeken elgondolkodik, annak el kell ismernie, hogy az ehhez kapcsolódó kérdésekhez lehetetlen fölérendelt pozícióból közelíteni. A női vagy férfi identitás megtalálásának személyes története itt éppúgy szerepet kap, mint annak a kultúrának generációkon átívelő nő és férfi szerepei, amelyben felnőttünk. A szociológus Harald Welzer „Tettesek” c. könyvében azt a kérdést kutatja, hogy hogyan válhattak a hírhedt 45-ös tartalékos rendőrzászlóalj tagjai gyilkos náci különítménnyé. Magyarázata a korábbi nézetekkel szemben, melyek

a tettesekről egyfajta alapvető bestialitást feltételeznek, egy „eredendő racionalitásból” indul ki, melynek segítségével az „elkövetők” egy általános keretet alkottak. Ennek megfelelően cselekedeteiket egy többé-kevésbé tudatos, morális indokláshoz igazították.

Itt Welzer a referenciakeret – azaz egy általánosan elfogadott viszonyítási keretrendszer – fogalmát használja. A nemi szerep témára átültetve ennek jelentése a következő: anélkül, hogy ezzel tisztában lennék, kezdetben öntudatlanul, az általam tanultakra hivatkozva cselekszem és reagálok.

Itt első pillantásra viszonylag könnyűnek tűnik egy más korszakokra, kultúrákra és ízlésekre vonatkozó referenciakeret megfogalmazása.

A filozófus Dieter Thomä „Apák” c. könyvében az apakép pusztulása körüli aktuális vitát a francia forradalom körüli eseményekből vezeti le. Már több mint kétszáz éve – írja Thomä – szenvednek a családok az apák távollététől. A szerző számomra meggyőző kijelentése így hangzik: A felvilágosodás korával az addig érvényes „égi atya” képe igazában szétfoszlott.

Második lépésként a „haza atyjának” magától értetődő tekintélye is megkérdőjeleződött. Az ezután következő fejlődés pedig világosan mutatja, hogy a családapa sem számíthatott már elismerésre és feltétlen tiszteletre. Polarizáltság jellemzi e fejlődési folyamatot: azóta a család vagy az apa túlzott

jelenlététől vagy hiányától szenved: telítettség vagy üresség. A gyerekek eszerint vagy az apagyilkos vagy az apátlan szerepében találják magukat. Ami a felvilágosodás kezdete óta lassanként elveszett, azt én az isteni elrendelés elvének nevezem.

Az isteni megbiztatástól a természetes célíg

Zsidó-keresztény kontextusban a különböző nemi identitás tényét az isteni-emberi közösség felbomlásából eredeztetik. Az ún. bűnbeesés annak hatására következett be, hogy az ember evett a jó és rossz fájának gyümölcséből.

A mitológiai emberpár engedetlenségére adott választ szankció értelemben, isteni elrendelésként értelmezzük.

Évának, a női nem képviselőjének ezt a mondatot kell hallania: "Felette igen megsokasítom viselősséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatokat; és epekedel a te férjed után, ő pedig uralkodik te rajtad." (Mózes I. könyve 3. fejezet 16. vers)

Ádám a férfiak számára más üzenetet kap: "... Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettől arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél, legyen a föld átkozott miattad, fáradsággal élj belőle egész életedben!" (Mózes I. könyve 3. fejezet 17. vers)

A nemi szerepminták mely elemeit vezethetjük le mindezekből? A férfi uralkodik a nő felett, ne hallgasson „asszonyi csábításra”. A nőnek a

várandósság gondja, a férfinak a kenyérkereset gondja jut osztályrészül. Mindkettőn átok ül: a nő esetében az anyaöl, a férfinél a szántóföld.

Három különböző területen bontható ki ezek a kultúránkat meghatározó nemi minták: patriarchális uralom és a nő alárendeltsége. A családi háztartás kis birodalma a nőé lett, a hivatás nagy világa pedig a férfié. Az élet e két világa a rájuk nehezedő átok miatt gond és fájdalom elviselésére kötelez bennünket. Még hiányoznak azok a szexualitásra vonatkozó bibliai utalások, melyek a Teremtéstörténetnek a bűnbeesést megelőző, korábbi fejezeteiben találhatók.

Ezt azonban az egyházi erkölcsstanban igazából nem különböztették meg megfelelően. Mózes 1. könyvében két különböző utalást találunk, melyek a szaporodásra, de ugyanakkor a pár közösségére is vonatkoznak. Itt a teológus és ellenálló Dietrich Bonhoeffer Biblia-magyarozatát, ennek etikáját követem. A Bibliában először, mint ismeretes, így áll: „Isten megáldotta őket, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet....” (Mózes I. könyve 1. fejezet 28. vers)

Később kiegészítést fűz hozzá: ”Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté.” (Mózes I. könyve 2. fejezet 24. vers). A Biblia-magyarozat történetének tragikuma, hogy a szexualitást egyoldalúan az uralkodás és a megátkozás aspektusából látja és éli meg.

A feltörekvő polgárság köreiben egy új kulcsfogalom kristályosodott ki, mely a nemi szerepminták további fejlődését jelentős mértékben befolyásolta: a természetesség. A nemesség kényeskedőnek minősített magatartásával szemben a természetet, a két nem természetes rendeltetését nyilvánították a nemre jellemző magatartási/viselkedési normák alapjává. A szociológus és nőkutató Irene Dölling szemléletesen mutatja be, hogyan ment végbe ez az átalakulás a XVIII. századtól kezdve. Még a századforduló idején is visszatükröződik a természetesség uralma pl. abban, ahogy a nő képét a mesekönyvekben, mint pl. „A makrancos fruska” c. könyvben ábrázolják: bár az elbeszélésben kiderül, hogy a kezdetben nevetlen, „vad” kisleányt – IIsét – csupán az internátusi nevelés segítségével szelidítik az akkoriban érvényben levő nőképhez, mindez azonban egy kimondott természetesség jegyében történik.

Így az isteni elrendelés kényszerét, melybe a nemeknek bele kellett volna törődniük, felváltotta a természeti törvények adta kényszer. Ezek a természeti törvények kijelölték a nők és férfiak számára a nem által meghatározott célt. Mindemellett a XIX. sz. folyamán vált lehetségessé, hogy a különböző természetes adottságokat már ne értékeljék különbözőképpen.

Így a XX. század fordulóján, a már 1791-ben a feminista Olympe de Gouges által követelt nemek közötti egyenjogúságért vívott küzdelem széles

társadalmi kezdeményezéssé válhatott. Azt azonban, hogy az állítólagos természetességre való vágyódás is csupán egy a nemi mintákról alkotott feudális elképzelés konstrukciója, csak a 20. sz. közepén, a hagyományos nemi sztereotípiák hanyatlásával ismerhették fel.

A túlzásoktól az egyéni identitás kereséséig

A nemzetszocializmus idején mai szemmel nézve szinte már karikatúrának érzékelhető módon hatásos kijelentésekkel és utalásokkal egyszerűsítették le a nő-, ill. férfiképet. A nő kizárólag az anyaságot képviselte, Hitler 1938-ban bevezette az Anyák Napját és létrehozta az „Anyakeresztet” (a sokgyermekes anyák

kaphatták meg ezt a kitüntetést – a ford. megj.). Már 1935-ben megfogalmazta a Hitlerjugend eszményképét: ”Gyors, mint az agár, szívós, mint a bőr és kemény, mint a Krupp-acél.”

A háború elvesztése és a '45-ös összeomlás után a nemi szerepminták felbomlása a hazatérőkről szóló drámákban tükröződik vissza. E művek filmváltozatai – mint pl. "A berni csoda" (Das Wunder von Bern – 2004.) vagy a "Hannas Entscheidung" c. 2011-ben készült alkotás – máig vitákat váltanak ki: míg a férfiaknak katonai életük kudarcával és a mindennapokba való visszatéréssel kellett megküzdeniük, addig a nőknek azzal a kihívással kellett szembenézniük, hogy bár a háborús években felelősséggel

helyálltak a munka világában, most mégis megkérdőjelezve érzik magukat.

Kezdetben mindkét nem számára hiányoztak a pozitív képek, melyek a külső újjáépítésnek egy belső egyensúlyt adhattak volna.

Először a háború utáni generációnak nyílt nagyobb esélye arra, hogy a kialakult bénultságból kiszabaduljon.

A sokszínűség irányába mutató társadalmi-kulturális változások összessége, a családtervezés javítása (ezt különösen a hormonális fogamzásgátló 1961-es megjelenése segítette), a női egyenjogúsági mozgalmak, a '68-as diáklázadások, a házasság felbontására vonatkozó jogszabályok 1976-ban megvalósult reformja (a szerző természetesen Nyugat-Németországra gondol – a ford. megj.) – hogy csak néhány tényezőt említsünk – mindezek a referenciakeret megváltozásának feltételül szolgáltak. Ez pedig a nemi minták egyéni értelmezését segítette.

A nemi minták megtalálásának vonatkozásában a jelenlegi helyzetet a „patchwork” szóval jellemezném. Ez érzékelteti, hogy ma nincs semmiféle egységes, természet- vagy istenadta rend, melynek nők és férfiak alárendelhetnék magukat. Sokkal inkább arról van szó, hogy minden egyes individuumnak magának kell a meglévő képek elemeiből egy saját kollázst alkotnia, mellyel azonosulni tud.

Hogy azt a valamit, amit saját énképmbe bele akarok venni, eddig nőiesként vagy férfiasként értékelték,

elveszíti a jelentőségét azzal az értékkel szemben, hogy ezt én a magam számára meg szeretném valósítani. Hogy a régi nemi minták felbomlása ellenére sem kell megalkotnunk a magunk számára az androgyn nemtelenség új eszméjét, azt talán a különböző véleményekért folytatott küzdelem legfrissebb vívmányai között tarthatjuk számon. A világ vallásai, a természeti birodalmakból nyert különböző tapasztalatok, továbbá a történelem tanúságai mellett a pszichológia és a filozófia is gazdagíthatja a lehetőségek sokszínűségét.

Egy példa erre: Rudolf Steiner leírása, mely szerint az ember női és férfias alkotóelve mint makrokozmikus tükrökép megtalálható a világmindenségben, arra indított engem, hogy a különbözőséget mint olyat egy párkapcsolati modell lehetséges alapjaként értelmezsem. Az egyik oldalon a bolygók, a másik oldalon a hold jellegzetességének szemlélése közben feltáruult előttem egy nő-férfi különféleség, mely nem zár be egy előre megadott sémába, hanem bátorságot nyújt ahhoz, hogy megalkossam a magam személyes képét.

Forrás:

<http://www.erziehungskunst.de/artikel/rollenbilder/natuerlich-oder-individuell-bestimmt-zur-entwicklung-der-geschlechterrollenbilder/>

Kuntz Orsolya fordítása

Nemi nevelés a Waldorf-pedagógiában, avagy lebbentsük fel a fátylat a gender-**elméletről**

Mostanság ismételten tanúi lehetünk egy jelenségnek, amely a pedagógia kérdésköréből a politikai közbeszéd színterére vándorolt, és médiasztárok vagy szakemberek megnyilvánulásait, álláspontját felhasználva polarizálja a közvéleményt. Ez pedig nem más, mint a gender-elmélet, mely tőlünk nyugatabbra is borzolja a kedélyeket a Waldorf-világban is.

A gender jelentése: társadalmi nem, azaz mindazon tulajdonságok, viselkedésformák és szerepek összessége, melyet a társadalom az egyéntől biológiai neme folytán elvár. Egyszerűsítve: a születésünkkel meghatározott biológiai nemünk szerint vagyunk hím- illetve nőneműek. Az azonban, hogy a társadalom a biológiai nem alapján milyen személyiségvonásokat tulajdonít az egyénnek, illetve milyen szerepeket vár el tőle, az a „gender”. Tehát a társadalmi nem az, amit „férfiasnak” vagy „nőiesnek” tart egy adott kultúrkör, vagyis a nemi szerepek, melyekhez a nemi sztereotípiák is kapcsolódnak. A gender-elmélet azt állítja, hogy ezek a sztereotípiák nem alapozhatók meg pusztán a biológiával, ahogyan a nemi szerepek determinációja sem igazolható önmagában a testi felépítés alapján, hanem a nemiséggel kapcsolatos normák elsajátítása, internalizálása áll mögöttük. Ugyanis mindkét nem már csecsemő korától fogva megtanulja, hogy adott társadalomban, kultúrában milyennek „kell” lennie a nőnek vagy a férfinak. A „genderkonform” egyéneket a társadalom megerősítéssel jutalmazza, az ettől

eltérőeket pedig felcímkézi a „férfias nő” vagy „nőies férfi” jelzőkkel. Így megfigyelhető, hogy az egyéni érvényesüléshez köthető tulajdonságokat a társadalom eleve férfiasnak minősíti (pl.: ambíció, önállóság, versenyszellem, határozottság stb.), s ezáltal a nemi sztereotípiák negatív hatása jelentkezik a hagyományos nemi szerepeket másként értelmező nők esetében. Önzőknek, karrieristáknak bélyegzik meg őket. De ugyanez érvényes a másik oldalról a férfiakra is: óvóbácsinak lenni megmosolyogtató, degradáló minősítéseket vált ki. A gender-elmélet azt hangsúlyozza, hogy mindkét nem esetében hatalmasak az individuális különbségek, és minden egyénnek joga van saját tulajdonságai, képességei szerint érvényesülni, mert nemcsak „über-macsók” és „ízíg-vérignők” vannak. A két szélsőség közti árnyalatok kibontakoztatásához sok lehetőséget kínál a Waldorf-pedagógia, azzal együtt, hogy meg kell küzdenünk korunk folytonos kihívásaival. Fontos tehát leszögeznünk, hogy a gender-elmélet nem a biológiai nemet akarja háttérbe szorítani, hanem az ehhez társított elvárásokat. Nem szabad bedőlnünk azoknak a lejárató ideológiáknak, amelyek minden tájékozottságot nélkülözve összekeverik a biológiai nem, a társadalmi nem és a nemi orientáció fogalmát! Viszont törekednünk kell arra, hogy mindkét nem kaphasson mintákat, melyekkel azonosulni tud, és ez nem is olyan könnyű ebben az elnőiesedett pedagógusvilágban.

Forgács Erzsébet

ARCOK

Interjú Kissné Pitz Ágnes Extra lesson tanárunkkal

Hogyan vezetett az utad iskolánkba?

Tóth Piroskával nagyon régen ismerjük egymást, mindig találkozunk a szabadvallás- és az Extra lesson-képzésen. Ő hívott fel tavaly szeptemberben, amikor fejlesztőpedagógust kerestetek. Örültem a hívásnak, mert már amúgy is kíváncsi voltam az iskolára. Régebben több olyan gyerekkel is foglalkoztam, akik még a gimnázium működésekor átjöttek ide a sashalmi Waldorf iskolából; mindig figyelemmel követtem, hogy mi történik velük itt, Gödöllőn. Így a személyes ismeretségen túl volt egy másik fajta kapcsolódásom is.

Mióta foglalkozol az Extra lesson-módszerrel?

Közel 15 éve, és ez idő alatt nagyon jó tapasztalatokat szereztem. Több Waldorf-iskolában is dolgoztam – a győri, szegedi, sashalmi iskolákban –, és az a tapasztalatom, hogy ezzel a fajta segítséggel a gyermek nagyon jól be tud kapcsolódni a közös munkába az osztályban. Nagyon jó, hogy az Extra lesson-foglalkozások során a tanítási órákhoz hasonló megközelítésben és ritmusban kap fejlesztést.

Már másfél éve dolgozol itt nálunk, hogy érzed magad?

Nagyon jól, nagyon-nagyon megszerettem Gödöllőt! Hetente 2 napot jövök, az 10 órát jelent. Nagyon intenzíven élem meg, amikor itt vagyok, dolgozni is csak így lehet

a gyerekekkel, és az iskola életébe is könnyebben be tudok kapcsolódni.

Milyennek látod az együttműködést az osztálytanítókkal?

Úgy látom, hogy lelkes osztálytanítók vannak az iskolában, nagyon jó együttműködés alakult ki közöttünk. Mivel testközelben érzékelik, ha egy-egy gyermek lemarad vagy megakad a tanulásban, ők azok, akik kezdeményezik a terápiát, és ők azok, akik vissza tudnak rá tekinteni, majd visszajelzést adni a gyermekek fejlődéséről. Ugyanakkor nagyon sok olyan gyakorlat van, amit be lehet vinni a napi tanításba, ezt pedig a tanárok sajátítják el. Már kétszer is volt ilyen alkalom, és sokan részt is vettek rajta. A konferencián havonta egyszer tudok részt venni, ilyenkor a stúdium részben közös szellemi munkát végzünk. A gyerekrajzokon keresztül dolgozunk azon az emberképen, ami felé törekszünk és amiben a gyerekeket segíteni szeretnénk.

Hogyan tudsz együtt dolgozni a többi fejlesztő kollégával?

Nemcsak a tanítókkal alakult ki jó kapcsolat, hanem velük is. Amikor megnézem villámfelméréssel a gyerekeket, annak alapján próbáljuk meghatározni, hogy mire lenne szüksége. A tanév eleje óta havonta egyszer találkozunk, ezen részt vesz Györgyi, a gyógyeuritmista, ha tud jönni, Zita, a művészeti terapeuta, Tóth Piroska és én. Ilyenkor egy órát a gyerekekről

beszélgetünk. Ez nagyon hasznos és fontos, mert így alakul ki az a bizonyos team-munka, amire nagy szükség van. Úgy gondolom, manapság nagyon jó, ha a gyerekek több oldalról is kapnak segítséget.

A szülőkkal is jó az együttműködés?

Akikkel eddig sikerült találkoznom, igen. Nagyon fontos, hogy támogassák ezt a folyamatot. Mivel mozgásos és rajzos feladatok vannak, otthon is szükséges ezeket gyakorolni. Fontos az is, hogy tudjunk beszélni a szülőkkal arról, hogy miért szükséges ez a gyermeküknek, sokan keresnek is. A tanév során minden családdal szeretnék egy mélyebb beszélgetést.

Sokat hallani arról, hogy manapság **több a nehézségekkel küzdő gyermek**, mint korábban. Érzékeled ezt a munkád során?

Igen, nagyon! A kilencvenes évek elejétől kezdtem foglalkozni gyerekekkel, először kineziológiával.

Mint kineziológus először felnőttekkel foglalkoztam, egy idő után aztán egyre több gyerek jött hozzám. Velük nagyon másképp kell foglalkozni, mint a felnőttekkel. Már akkor is azért voltak ők a fókuszban, mert az amerikai, nyugat-európai tendencia, az életmód-váltás ekkor már hozzánk is kezdett begyűrűzni, aminek hatására a gyerekeknek is egyre több problémájuk.

A problémák már ott kezdődnek, hogy a kicsi gyermek nem tudja végigjárni azt a mozgásfejlődési utat, amit régebben. Akkor még szabadabban tudtak kúszni, mászni, forogni, felúlni a saját ritmusukban. Most nagyon sok segítő eszközt adnak nekik, pl. bébikomp, kis bicikli stb. Így az élménynek, hogy magától, a maga idejében sikerül valamit megcsinálnia, nagyon sok akadálya van. Ehhez jön még az az inger-dömping, aminek jó példái a bevásárlóközpontok. Ha ide bekerül egy egy-két éves gyerek, annyi inger és zaj éri, hogy nem tudja feldolgozni. De ez az egész mai világunkra jellemző, nehéz elkerülni, ezért fontos el-lensúlyozni. Nagyon sok gyereknél látszik, hogy a problémák nem belső, képességbeli hiányból fakadnak, hanem a külvilág okozta hatásokból erednek. Változik maga az emberiség is. A városiasodás, a felgyorsulás és sok más egyéb miatt változik az ember genetikailag is. Manapság sokkal több az érzékeny gyerek.

Biztosan azért is, mert ennyire információval terhelt világba érkeznek. Sokkal hamarabb is lesznek éberek, sokkal jobban figyelnek. Tehát ezt valahol hozzák is magukkal, ugyanakkor a világból is ez árad feléjük. Ebből kifolyólag azt a nyugodt fejlődést, ami a Waldorf-pedagógia lényege, miszerint mindennek megvan a maga helye a megfelelő időben, nehéz megtartani. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy a gyerekeknek legyen idejük megemészteni a dolgokat. Ez is hiányzik a mi korunkból, a felnőttek életéből.

Nincs idő megemészteni a minket ért élményeket, és ez a gyerekekre is jellemző. De azoknak a gyerekeknek, akik Waldorf iskolába járnak, sokkal több lehetőségük van erre. A problémák valaminek az egyoldalúságából szoktak kialakulni. Egy Waldorf iskolában sokkal nagyobb esélye van annak, hogy kiegyenlítse ezeket az egyoldalúságokat. Az idejára gyerekeknek sokkal több lehetőségük van arra, hogy kiegyen-súlyozottabb életet élhessenek. Nagyon lényeges, hogy legyen gyerekkoruk. Nagyon erős a világban most az a tendencia, hogy mindent minél hamarabb megtanuljanak, nagy a teljesítmény-centrikusság. A jól megalapozott gyerekkor segíti abban, hogy fizikailag, lelkileg is egészségesebb felnőtt legyen.

Tartottál egy fórumot a közelmúltban a **“Képernyő és a boldog gyerekkor”** címmel. Mi volt ennek az üzenete?

Röviden összefoglalva: azok a hatások, amik a gyermekeket érik a különböző képernyők – számítógép, TV, okostelefon – által, gyengítik őket fizikailag, lelkileg, és szellemileg is. A mi feladatunk ebben a mai világban, ahol mindenhol árad ez, egy bizonyos korig megvédeni ettől a gyerekeket. Ez a fontos!

Mit jelent ez a “bizonyos korig?”

Az ideális a 14 éves kor lenne, a reális szerintem a 12-13, és utána is, ha van rá mód, akkor mértékkel használjanak

ilyen eszközöket. Ha ezt sikerül betartanunk, akkor megerősödnek abban, hogy eszközként használják ezeket a dolgokat, és ne a gép uralja őket. Kicsi korban védtelenek a gyerekek, és nagyobb az esély a függőség kialakulására. Azt gondolom, hogy feladatunk beszélni erről és mindenkit biztatni arra, hogy védje meg a gyermekét bizonyos korig. Nagyon fontos azt hangsúlyozni, hogy ez nem azt jelenti, hogy nem fogják megtanulni használni ezeket az eszközöket. 14 éves kortól már a gimnáziumi tagozaton is van informatika.

Mennyire érezted a fórum résztvevőit fogékonynak erre?

Sajnos elég kevesen jöttek el, de akik ott voltak, nagyon nyitottak voltak ezekre a gondolatokra. Úgy érzem, túl sokat beszéltem és kevés idő maradt a kérdésekre, beszélgetésre. De mivel ez nem egy egyszeri téma, szeretnénk, ha lenne folytatása. Abban maradtunk, hogy a szülők konkrét kérdéseket tehetnek fel – Richter Bea gyűjti ezeket –, és nagyon szeretnénk, ha több szülő is bekapcsolódna, olyanok is, akiknek van erről saját tapasztalatuk, nemcsak a gyerekeket illetően: nagyon fontos az önmegfigyelés is. Ma rá vagyunk kényszerülve, hogy ezekkel az eszközökkel dolgozzunk, a munkahelyen ott vannak, otthon is, mindenhol. Sokan mélyebben ismerik ezeket, így amit mi mondunk, össze tudják vetni a saját tapasztalatukkal.

Heti két napot vagy iskolánkban. Dolgozol még máshol is?

Még a sashalmi iskolában dolgozom, ott is hetente két napot, szintén fejlesztőként és szabadvallás-tanárként is. Az óbudai óvodában pedig tanácsadóként vagyok jelen, a csemetékkel péntekenként foglalkozom. Dolgozom még a Varázsvirág Egyesületnél, ahol az Extra lesson-képzést vezetjük, itt tanítok. Ezen túl a Liget-szépe meseterápiás kurzuson is szoktam még tanítani.

Hogyan fér bele mindez az idődbe, hogy bírod?

Mindegyik olyan munka, ami tölt is, vissza is adja, amit az ember belefektet. Nagyon szeretem csinálni, de néha tényleg sok.

Említetted a szabadvallást, meseterápiát. Hogy alakult, hogy az Extra lesson mellett ezekkel is foglalkozol, és hogyan tudod a mindennapi munkádban kamatoztatni?

Az Extra lessonon keresztül a gyermek mozgásfejlődését, a tanulási képességeit segítjük rajz-mozgás-festéssel. Idővel egyre jobban szerettem volna látni, hogy az az “angyal”, akivel én egyénileg dolgozom, miért lesz a csoportban egy “kisördög”. Kíváncsi voltam, hogy szaktanárként milyen egy iskolában lenni. Így választottam a szabadvallást, ami nagyon közel áll hozzám, főleg a mesék, történetek.

Fontos látni, hogy ha egy gyermeknek fejlesztjük a képességeit, az egyfajta kelyhet képez, lehetőséget ad arra, hogy valami belekerüljön. És az is nagyon fontos, hogy ebbe a kehelybe mit öntünk. Manapság, amiben a gyerekeket leginkább a külső hatással gyengítik, az a belső képalkotás. Amikor is a kívülről elmondott mesék, történetek alapján belülről ki tud alakítani egy képet.

Ez egy nagyon komoly akarati munka a gyerekek részéről, és erősíti a belső terét. Ahogy mozgással a külső térben megtalálja magát, az egyensúlyát, a tájékozódást, ugyanakkor a mesék abban segítik, hogy a belső terében legyen egyfajta útvezetője arra, hogy hogyan cselekedjen. A valódi mesék és történetek erre tanítanak minket. Ma, ugye, sokkal nehezebb a világban eligazodni, mint akár 20 évvel ezelőtt. Felborult a rend, rengeteg út és választás van. Állandóan választanunk kell: a boltok között, a ruhák között, a mesekönyvek között, mindenben. És jó, ha van egyfajta útvezetőnk, ami segít a megkülönböztetésben. Minde mellett a tantervben szépen felépített mesék, történetek nagy hatással vannak még az érzelmi intelligenciára is, ami manapság megint csak egy kardinális kérdés.

Nagyon fontos, hogy valódi történetekkel, gyógyító hatással kapjanak olyan dolgokat, ami az érzelmeiket megtisztítja és árnyalja. Nagyon jól lehet e két munkámat ötvözni: a mozgásos gyakorlatokhoz képeket adunk. Ha egy gyermek pl. úgy

gondolja, hogy ő ügyetlen és nem tud nagyobbba ugrani, de ha ő a nyuszit, akinek ott a répa és oda kell ugrania érte, akkor a hitrendszer, hogy ő ügyetlen, megváltozik, és meg tudja csinálni. Tehát a képek segítik leginkább a gyerekeket. Ugyanakkor a mozgás mindig kihoz a gyermekekből érzelmi és lelki reakciókat is. Van, amikor ennek a munkának a kapcsán jön elő egy olyan probléma, amire jobb egy mesét adni. Egyre nagyobb jelentősége van a személyes mesélésnek.

Emellett a sokfajta tevékenység mellett, ha marad egy kis szababidőd, mit szoktál csinálni?

Van egy nagyon kedves férjem, akivel már közel 31 éve együtt vagyunk. Egy fiunk van, ő 26 éves és már kirepült, rajta keresztül jutottunk el annak idején a Waldorf-pedagógiához. A kispesti Waldorf iskolában végzett, így szülőként is végigjártuk a Waldorf-utat. A férjemmel a kutyák a közös hobbink. Van egy bison havanese kutyánk, akit befogadtunk. Nekem az egyik fő kikapcsolódásom, hogy tanítom a kutyust. Budapesten élünk a Wekerlelakótelepen, és ő egészen másfajta életmódot kíván: le kell őt vinni, vele kell lenni, foglalkozni. Ez igazán a mi közös hobbink.

Mik a további terveid?

Szeretnék hosszú ideig Gödöllőn maradni!

Az interjút készítette: Kecskés Judit

BEMUTATKOZIK: SZÖBÖLŐDI ZITA

Szöbölődi Zita vagyok. Dunaújvárosban születtem, Kecskeméten szereztem tanító-óvodapedagógusi diplomát, majd két évig tanítottam állami iskolában. Két év tanítás után a pályahagyást terveztem, mikor egy kedves ismerősöm felhívta a figyelmemet a Waldorf-pedagógiára. Így a tanítói pályafutásomat a Rákosmenti Waldorf Iskolában (ma: Sashalmi Waldorf Iskola) folytattam osztálytanítóként.

A Waldorf-pedagógiával és az antropozófiával való kapcsolatam ekkor indult, szenvedélyesen vettem bele magam a munkába. Tapasztaltabb kollégáimtól, mentoraimtól és a tanítványaimtól is sokat tanultam. A tanítás mellett a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán végeztem el a posztgraduális Waldorf-osztály-tanítói képzést.

Nyolc éven át vezettem az osztályomat. 2009 óta járok Martin Keizer művészeti terapeuta-képző csoportjába. A képzőművészeti tevékenységek terápiás hatását az évek óta tartó rendszeres tevékenységek során magam is tapasztalom. Ebben a csoportban az alkotó munkát az antropozófiai írások közös tanulmányozása egészíti ki, így az elmélet és gyakorlat teljes összecsengetése hozta számomra a felismerést a művészeti tevékenység jelentőségéről a Waldorf-pedagógiában. Terapeutaként sokat merítve osztálytanítói tapasztalataimból, az egyéni folyamatok kísérése és megsegítése válik központi témává.

Az iskolában öt gyermekkel foglalkozom, hétfői napokon vagyok jelen. Beszélgetésre, fogadó órára előzetes megbeszélés alapján hétfőnként, 16.00 órától nyílik lehetőség.

A Dióhéj 2015 adventi számában indítottuk útjára új családokat bemutató rovatunkat. A kezdeményezés pozitív fogadtatásra talált, ezért folytatjuk a bemutatásokat, és nagy örömeinkre ebben a számban már négy család is vállalta, hogy ír egy kicsit magáról.

BALÁZS CSALÁD

Évekkel ezelőtt kerültünk először kapcsolatba a Gödöllői Waldorf Gimnáziummal, amikor az még létezett. Akkor kerültünk ide, amikor a legnagyobb lányom, **Brigitta** végzett a sashalmi általános iskolában, és a gödöllői gimire esett a választásunk. Brigit felvették Katrin osztályába, majd 2 év múlva Betti is megérkezett, ő pedig Szilárd osztályába került. Ez most, hogy írok róla, iszonyú réGINEK tűNIK, pedig csak pár éve volt. Brigi osztályában, amelyet Katrin kísért, sok sashalmi diák keveredett a gödöllői diákokkal. Olyan lendületes, dinamikus kis csapat lettek, akik motiválták egymást és a tanárokat is. Én úgy hallottam, a tanítók nagyon szerettek hozzájuk órára menni. Brigitta négy évet járt itt, az utolsó évben máshol érettségizett le, mivel akkoriban volt némi anyagi zűR itthon. Emiatt van bennem némi bÁnkóDÁS, azonban az a helytállás, amit Brigi tanúsított egy hagyományos gimnáziumban, nekem nagyon szívmenelgető. Emlékszem, amikor csodálkozva jött haza, hogy „Anyá, ezek a gyerekek nem szeretnek tanulni!” Hát ennyit ad egy Waldorf-iskola.

Brigi azóta 22 éves, belekezdett egy egyetembe, de unalmasnak találta. Híven ahhoz, hogy mindig is a tánc volt az élete, most tánc- és fitneszoktatónak tanul, nemsokára vizsgázik. Mellette, némi szülői örökségként, gyerekeknek tart kineziológiai mozgásórákat.

Bettina, a középső gyermekünk, most a regionális gimibe jár. Tizedikes volt, amikor itt, Gödöllőn megszületett a szomorú döntés, hogy a gimnázium nem fog tovább működni. Erre a második évre Szilárddal és az osztályával úgy emlékszem vissza, hogy tele volt meleg érzésekkel. Talán azért is, mert a második félévében tudtuk, hogy valami véget fog érni, és én úgy éreztem, pont emiatt valami nagyon értékes kapcsolat alakult ki a diákok és Szilárd között. Igen nehéz volt az elválás. Aggódás is volt persze, és emellett hihetetlennek tűnt, de mégis fél év alatt új iskola született Újpesten.

Örültünk neki, de Gödöllő hiányzott Bettinek is, nekünk is. A Regiben nagyon élveztük a szelőestet, a tavalyi évben jól sikerült Mester és Margarita előadást, amiben Betti több szerepet is örömmel alakított. Ez évben a szalagavatón mindketten éreztük a párommal, hogy már igencsak öregszünk, hiszen Betti is mindjárt felnőtt lesz. Bettina idén fog érettségizni a regionális gimiben, most

javában tanul és izgul. Utána pszichológia-tanulmányokat tervez.

Harmadik gyermekünk ebben az évben kezdte az első osztályt Richter Bea osztályában. Dáviddal egészen másképp ismerkedünk az iskolával, mint ez idáig. Merthogy az általános iskolát a lányok máshol járták. Amikor ők jártak ide, nekem nem kellett már őket kísérgetni, nagyok voltak. Ez most nekem új feladat. Dáviddal együtt én is izgalommal vártam az első osztályt, az első szülői estet. Nagyon örültem, hogy annyira klassz kis szülői csapat gyűlt össze, és örülök Bea néninek is, aki sok-sok melegséget visz a gyerekeknek nap mint nap. Nagyon boldog vagyok, hogy már közel 16 éve a waldorfosok táborában vagyunk.

Az egész onnan indult, hogy valamikor nagyon régen kineziológus lettem és kezdtem meglátni, mennyire fontos a gyerekek életében önmaguk felfedezése, és az, hogy gyerekként is tiszteljék őket. Ez az, amit itthon is és szerencsére az iskolában is megkapnak a gyerekeink. És ez nem kis dolog. Gábor, a férjem az első pillanattól kezdve támogatott ebben, hiszen neki is érdekes tanárai voltak már alsós korában is. Nem túl építő kritikáikkal hamar megnehezítették neki, hogy önbizalommal telinek érezze magát. Minden iskolai ünnepélyen észrevétlenül gyógyítjuk saját kiskori sérelmeinket is, amikor látjuk, milyen szabad, boldog gyermeknek lenni. Tehát mi most már harmadszor fogjuk kijárni a Waldorf-iskolát, és vágunk neki az újabb kalandoknak Dáviddal.

Balázs Móni

TAKÁCS CSALÁD

Pécelen él kis családnk,
Gödöllőt innen jól látjuk.
Észre is vettünk ott egy kis ékszert,
mely Waldorf Iskola néven ismert.
Ez az ékszer nem önmagától ragyog,
sok „kisnagy” lélek ontja magából a Napot.

Mikor kisfiunkra sor került,
hogymen iskolába mehet,
nem volt dilemma, hogy a
Waldorfba megérkezett.
Domonkos a családban egyke,
néha talán ezért túlságosan hetyke.

Érdeklődő, dumás, zabolátlan gyermek,
de Bea néni tudja, hogy mi kell az
„ilyeneknek”...
Szeret is Domi iskolába járni,
tudja jól, hogy itt semmi nem fog fájni.

Minden állat nagy barátja,
otthon az iskolából jövőt Nyúl Úr várja.

Anya, kinek neve Gabriella,
szakterülete a gyógypedagógia.
Beszédhibák között telik a napja,
hisz gyermekeknek a logopédiát tartja.

Apa, aki András, és szereti a focit,
ezért örül annak,
hogymen munkahelye a Fradi.
Csúnya a szó, mondták már nem egyszer,
de mit tegyünk, ha a munkája neve pro-
jektmenedzser.

Örömmel várjuk, hogy a
következő nyolc év mit hoz,
így szeretnénk tartozni
a Waldorf családhoz.

MÓRITZ CSALÁD

Közel tizenhárom éve, három év németországi tartózkodás után kerestük a helyet, amit majd mindannyian otthonunknak érezhetünk. Így kerültünk Gödöllőre. Két fiunk még Tübingenben, Petra már itthon született.

A hétvégéken megpróbálunk minél több időt még együtt tölteni, de ez egyre nagyobb feladatnak bizonyul. A hétköznapokban pedig a család minden tagja teszi a dolgát:

Az édesapa, Mórítz Péter egy német cég beszerzési vezetője. Leginkább Hatvanban vagy Budapesten dolgozik, de munkája miatt sokat utazik országon belül és kívül is.

Az édesanya, Zászkaliczky-Mórítz Dóra óvodapedagógus a Gödöllői Református Óvodában.

Bálint kilencedik osztályba jár a Gödöllői Református Líceumban. Kikapcsolódásként barkácsol, országúti biciklizik és sikeresen pingpongozik.

Áron még általános iskolába jár, hetedikes. Ő kosárlabdázik és pingpongozik, és kiváló humorával szórakoztatja és egyben teszi próbára környezetét.

Petra, a legkisebb gyermekünk, az idei tanév szeptemberétől iskolát váltott, így került ide a 4. osztályba. Szülőként nagyon megnyugodtunk, hogy jó helyre került, hiszen azt látjuk, hogy fokozatosan szűnnek az alvásproblémák vagy egyre kevesebb a fejfájás, amivel az előző iskolában küzdött.

A teljes beilleszkedésig még hosszú út áll előtte, hiszen nem könnyű hirtelen kívülről bekapcsolódni egy egészen más iskolarendszerbe és egy már jól működő közösségbe. Ő maga nagyon igyekszik.

Köszönettel tartozunk az itteni közösségnek, amiért olyan sok segítséget kap abban, hogy megtalálja a helyét.

SZABÓ-KRAJCZÁR CSALÁD

Mindig is nagy családot szerettünk volna. Soma (a fiunk) már két állami iskolát is megjárta, mire rátaláltunk a Gödöllői Waldorf második osztályára. Pár nap alatt kisimultak az idegeink, ő pedig visszakapta a gyerekkorát. Szinte egy csapásra megszűnt a mindennapos stressz, feszültség. Egy éve próbálja megtalálni a helyét az osztályban, ami persze nem könnyű, de már vannak barátai, és igazán szeret ide járni. Egyébként 4 éve eltökélten judózik, szereti a barkácsolást, építést, falmászást, bubucot, biciklizést, kirándulást és sok más energikus dolgot.

Kiki (Kira, a kékszemű) nagy örömünkre bekerült az új elsősök tudásra szomszjázó csapatába, ahol szerencsére sokan szeretik, sőt a bátyja miatt a harmadikosok is hamar rátaláltak. Ő legszívesebben alkotó tevékenységet végez, de bármikor szívesen társasozik vagy olvas (bár azt csak most tanulja). Zozi (Zoja, a zölde szemű) a kétévesek víg napjait tölti általában huncutkodással, és egyelőre jól viseli, hogy már nem ő a legkisebb. Kedvence valami közös táncizás vagy körjátékozás (ennyien már azt is tudunk). Bobi (Bora, bízunk a barna szemekben) alig három hónaposan erősíti a gyengébbik nem arányát. Legszívesebben apával játszik vagy anyával beszélget. A gyerekek mind nagyon szeretik, ha kis vendégeink vannak. Bár a picik miatt ez mostanában ritkábban volt, tavasztól ismét nyitottabbak leszünk.

Alapvetően társaságkedvelőek vagyunk, és szeretünk csapatban gondolkodni. Szeretünk waldorfos szülők lenni, és igyekszünk felvenni a ritmust. Természetesnek tartjuk, hogy segítünk egymásnak, ahol csak tudunk, és hogy az iskola életét is közösen, saját magunk alakítjuk. Próbálunk tudatosan élni, cselekedni, csapatként együttműködni, sok közös élményt megélni, irányítani a mindennapjainkat. Alszi apa megtervezi, megszervezi a dolgokat (amúgy is projektvezető), Petra anya pedig közben vigyáz, hogy mindenki jól érezze magát (mert hát ő művészterapeuta). Apa hobbija a zene, legszívesebben zongorázik vagy elmegy valami koncertre. Anya pedig “már nem is emlékszik, mi a hobbija”, de egyébként lakberendezés (DIY irányzat).

Ilyen jelmondataink vannak, amiket szerencsére a Waldorf nagyon jól megtámogat: “Penso Positivo” (Jovanotti), “Mi nem utálkozunk, nem beszélünk csúnyán”. “Ölelés”, “Legyél kedves”, “Kérdezz bátran!” stb. Ennek ellenére kellett kis idő, mire ráébredtünk, hogy manapság olyan iskolába érdemes járni, ahol előtérbe helyezik a kreativitást, a kommunikációt, ahol segítenek szabadon gondolkodó, egészséges önértékelésű gyerekeket nevelni.

Mindannyian nagyon örülünk, hogy részesei lehetünk a Waldorf iskolai életének. Nagyon sok kedvességet, segítséget kapunk tőletek, és szeretnénk, ha tudnátok, hogy Ti is számíthatok ránk!

SORSKÖVETÉS

2003-ban kerültem az iskolába, és ekkor lett az életem része az akkori 4. osztály, 21 kisgyermekkel. A következő években sokan jöttek még hozzájuk, néhányan pedig elmentek. Negyediktől tizenegyedik osztályig, nyolc éven át kísértem őket az útjukon. Hol vannak, merre járnak most? Talán most megtudom. Volt idő, hogy csak ők jártak a fejemben. Hát igen, mert – és ezt minden túlzás nélkül állíthatom – akkoriban ők voltak az életem. Pár héttel ezelőtt álmodtam velük. Olyasmi volt, mint egy osztálytalálkozó. Nem volt ott mindenki, de sokan eljöttek. Jó volt látni őket. Megölelgettek, én meg sírdogáltam, mint egy néni. Nem is tudtam, hogy ennyire hiányoznak.

Schiszlerné Csepi Szilvia, osztálytanító

.Béres Rebeka

Béres Rebeka vagyok, bár többen inkább „a Béres Ádám húga” vagy „a Béres Luca nővére” néven ismernek. 1999-től 2012-ig voltam a Gödöllői Waldorf Iskola tanulója. Egy délnyugat-angliai kis tengerparti városból írok, Falmouthból, ahol vőlegényemmel tengetem mindennapjaimat. Jelenleg nappali tagozatos hallgató vagyok, BSc

elektronikát és megújuló energetikát tanulok az Exeteri Egyetemen. A nem létező maradék energiámat pedig elképesztően ívelő pincérnöi karrierembe fektetem egyetem után, heti 2-3- szor. Szeretek itt lenni, imádom az egyetemet. Kreatív, lelkes, inspiráló tanárim vannak épp, mint anno a Waldorfban. Bár errefelé nem sokan tudják, mi az. Az évfolyamtársaimnak mai napig nem fér a fejébe, hogy egy művészeti

iskolából jöttem villamos-, energetikai mérnöknek tanulni. Nekem ez teljesen természetesnek tűnik. Annyi különböző irányba indultunk el, ha csak az én osztályomat nézem, hogy semmi sincs kizárva.

Szívesen írnék a waldorfos élményeimről, de 16 év az 16 év, eddigi életem leghosszabb és legmeghatározóbb fejezete. Szégyen lenne, ha egy mondatban össze tudnám foglalni. Ami pedig érettségi után történt, túl gyors volt és túl kaotikus. Egy hatalmas kudarccal indítottam a nagybetűs életem. Jelentkeztem a BME Építész-mérnöki karára, ahol pályafutásom egy sikertelen műszakirajz-felvétellel le is zárult. Akkor ez elég tragikus kezdetnek tűnt, de szerencsére az ezt követő „most mit kezdjek az életemmel?” évem egész jól sikerült. Találkoztam a vőlegényemmel, és elvégeztem egy megújuló energia OKJ-t, ami irányt adott az életemnek. Mintha érettségi után egy pár évre minden kicsúszott volna a kezemből, csak hogy megtörténhessen minden szükséges rossz, váratlan és furcsa, aminek meg kellett történnie. Aztán most, hogy a megfelelő helyen vagyok a megfelelő emberrel, újra beállt a rend. Visszatekintve felesleges volt türelmetlenkedni, hiszen minden apró részlet, baki vagy szerencsés véletlen kellett ahhoz, hogy most itt legyek.

Boda Heni

Hihetetlen, hogy már majdnem négy év eltelt, mióta leérettségiztünk! Sok minden történt velem azóta, mégis

olyan élénken élnek bennem az emlékek, mintha tegnap még az iskolában lettem volna. Szerintem én nem voltam az a „tipikus waldorfos” diák, bennem később érett meg egy csomó minden. A Waldorf-iskola elültette a magot, ami nálam most kezd virággá fejlődni. Most veszem észre igazán, mekkora hatással volt rám a Waldorf-szellemiség. Tényleg úgy van, hogy egy gyerek akkor találja meg önmagát, ha nem teljesítménykényszerben él, hanem hagyják, hogy kibontakozhasson. Ezt egy kicsit érettségikor el is felejtettem, én is csak arra gondoltam, milyen egyetemen akarok tovább tanulni, és az a fontos, hogy mindenből jó jegyem legyen. De belül valami tiltakozott, és mikor nem vettek fel egyetemre, akkor egyáltalán nem voltam elkeseredve, sőt! És azt se bántam, hogy euritmiából is érettségiztem, mert mit számít, ha azt mások nem értékelik? Én élveztem, szerettem a felkészülés minden percét, és hiányzik! Én így mérem, hogy megérte-e valami, és ezt szerintem pont a Waldorf-iskolának köszönhetem. Igaz, hogy ha most érettségiznék, komolyabban venném, de nem mások miatt, hanem mert mára már bízok annyira magamban, hogy tudom, többre is képes lettem volna, ha elhiszem. Tudtam, hogy az utam nem egy egyetem felé tart, de a tanulást semmiképp nem akartam kiiktatni az életemből (és nem is akarom soha).

Érettségi után jelentkeztem egy okj-s gyógy- és sportmasszőr képzésre, ahol a két év alatt rengeteg mindent

tanultam, és ötös átlaggal sikerült is elvégeznem. Nem volt egyszerű, az biztos, de ha valamit szeretünk, és tényleg érdeklődve tanulunk, na, akkor van értelme, és meg is marad az ember fejében. Engem boldoggá tett, hogy egy olyan szakma lesz a kezemben, amivel tudok segíteni másoknak. Vizsga után több helyen is dolgoztam, először magánvállalkozásban. Szeptemberben felköltöztünk a párommal (már vőlegényem) Budapestre, és még jobban kinyílt a világ. Megtanultam az indiai ayurvéda-masszázst, és egyéb kezeléseket is. Mivel sajnos a masszőröket nem becsülik meg kis hazánkban túlzottan, ezért most (2016 januárja) mégis úgy döntöttem, szüneteltetem a hivatásom (ilyen formában legalábbis). Otthagytam a munkahelyemet, hogy mást is kipróbálhassak, másban is fejlődhessek. Nagy szerencsével beke-
rültem a város egyik legjobb kézműves pékségének kis csapatába, ahol leginkább a torták és egyéb sütemények elkészítése a feladatom. Szerencsére itt nem a végzettség számít, hanem a lelkesedés, és a dolgozni, fejlődni akarás, és teret kaphat a kreativitásom is, mivel az üzletvezető kíváncsi a saját ötleteinkre, és engedi megvalósítani őket. Nem tudom, meddig leszek ott, vagy hová visz az élet, de az biztos, hogy a Waldorf-iskolának hála, sose fogom beérni olyannal, amit nem szeretek, és nem maradok meg olyan közösségben, ahol az emberek nem tisztelik és szeretik egymást, mert szerintem ez számít igazán. És természetesen remélem, hogy az én gyerekeim is ilyen jó is-

kolába járhatnak majd, és tudni fogják, milyen egy Mihály-napi napfelkelte, egy Márton-napi lámpás, sok-sok szín-darab, egy saját készítésű furulyatartó és még sorol-hatnám...

Kincs Dalma

Az éves munkám témája is a gasztronómia volt, így a gimnázium utolsó évében már biztosan tudtam, hogy az akkori Budapesti Gazdasági Főiskolán szeretnék továbbtanulni. Az érettségi után vendéglátó szakmenedzser szakon végeztem, ahol megtanultam a főzés, felszolgálás alapjait és az étteremvezetéshez szükséges ismereteket. A képzés mellett pultosként dolgoztam a gödöllői Trafo Clubban. Az oklevél megszerzése után turizmus-vendéglátás alapszakon folytattam tanulmányaimat ugyanitt, az azóta már egyetemként működő iskolában. Ma idegenforgalom és szálloda szakirányon tanulok, és a terveim is változtak. Az államvizsga után rendezvényszervezéssel szeretnék foglalkozni.

Az egyetem mellett több helyen hostesskedem, legtöbbször konferenciákon, protokoll rendezvényeken, így sok esetben lehetőségem nyílik bepillantani a szervezőmunkába, az eseményt megelőző és követő háttér-folyamatokba is. A rendezvényszervezés mellett az idegenvezetés is régóta érdek. Nyaranta Budapesten, városnéző buszokon dolgozom hostessként, idén harmadik éve. Most egyelőre nem a vendéglátásban látom a jövőmet, de egy saját kávézót el tudnék képzelni, vagy ha Jamie Oliver hívna budapesti

csapatába, neki nem mondanék nemet!

Az érettségi óta sokan sokfelé járunk, de a régi barátságok megmaradtak, és még ma is szívesen töltjük együtt a kevés szabadidőnket és ilyenkor mindig előjönnek az iskolás sztorik is. Rengeteg kedves emléket, élményt őrzök mind az általános iskolából, mind a gimnáziumból.

Kőhalmi Luca

Ilyen röviden nem is lehet összefoglalni, mi minden történt velem, így a teljesség igénye nélkül írok most:

Érettségi után úgy döntöttem, hagyok magamnak egy évnyi gondolkodási időt – ezt másoknak is javaslom. Azért elkezdtem egy OKJ-képzést, nehogy ellustuljak: családpedagógiai mentornak tanultam ebben az évben, és elkezdtem

dolgozni a gödöllői Trafo Clubban. Ez az év két dologra volt jó: megismerkedtem az állami iskolák elvárásaival és a sok gyakorlat alatt rájöttem, hogy igazából gyerekekkel szeretnék foglalkozni.

2013-ban jelentkeztem az ELTE Tanító- és Óvóképző Karára, ahol most harmadéves tanítószakos hallgató vagyok. Waldorfos szemmel nagyon érdekes ez a közeg: állami elvárásokra készít fel – állami módszerekkel; a gyermeknevelésben a szándékát akár jónak is lehet látni, csak a megvalósítás fájdalmas. Néha elgondolkozom, pl. hogyan tudok én egyáltalán írni – hiszen sohase volt házi feladat az írás munkafüzet kitöltése (nem is volt nagyon munkafüzetünk).

A waldorfos éveimre gondolva

igazából annyi jut eszembe, hogy felnőttem és jól éreztem magam. Most kicsit más a helyzet az államiban; lehet, hogy én most kapom meg „a feketelevest”. Amitől gyerekkoromban megkíméltek a szüleim, azt most pótolom be – így persze sokkal jobb, hiszen érettebben tudom feldolgozni. Viszont a gyerekek angyalok, miattuk megéri! És szerencsére van, akihez fordulhatok, aki megnyugtat és megerősít.

Mayer Imola

Az érettségi után rögtön felvételiztem a Szegedi Tudományegyetemre és sikerült is a felvételi, bekerültem nappali tagozaton gyógypedagógia szakra. A képzés 4 éves, így még ma is itt tanulok és itt élek. A gyógypedagógia ötlete 2010 tavaszán fogant meg bennem, a szociális gyakorlat 3 hete alatt,

amit két másik osztálytársammal Romániában töltöttünk. Azóta párszor megrendült a hitem, nem éreztem ezt az utat a sajátomnak, de így a képzés végéhez közeledve folyamatos sikerélmények fogadtak a gyakorlatokon. Tanítottam tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott diákokat, illetve óvodai csoportokban tartottam foglalkozásokat. Szeretem csinálni, szeretek a gyerekekkel lenni, átadni nekik a tudásomat, a tapasztalataimat. Egy olyan felszabadult, közvetlen és könnyed légkört teremtek a számukra, amelyben szívesen tanulnak, motiváltak és megnyílnak. Azt gondolom, hogy ez nemcsak a személyiségemnek köszönhető. Engem is anno így formáltak a Waldorfban. Finoman, sok figyelemmel és pozitív hozzáállással.

Az egyetem mellett két családnál

dolgozom, vigyázok a gyerekekre, akik szintén Waldorf-óvodások voltak. Az egyik családban az apuka finn, az anyuka magyar, így a gyerekek két nyelvvel indítottak és próbálnak engem is taníttatni. A jövőbe tekintve ezt is tűztem ki célul: külföldön, leginkább északon, Finnországban szeretnék dolgozni és akár élni is, és az EVS nevű önkéntes küldő szervezet segítségével tervezem a kijutást.

Sajnos Magyarországon nem érzem, hogy lenne helyem mint pedagógus, vagy gyógypedagógus. Nyilván nem a gyerekekkel van a baj. Sok gyermek családi hátterét láttam, sok intézmény életébe illetve az oktatási rendszerbe tekinthettem be, és elkésztő a helyzet.

Szomorúan látom, hogy ezeket a fogyatékkal élő vagy tanulási nehézséggel küzdő gyerekeket sem feltétlenül az életre nevelik, hanem egy, a számukra „sem mire nem jó” lexikai tudást próbálnak beléjük erőltetni. Ha itthon maradnék, be kéne állnom a sorba. De mindez nem fér össze az én oktatásról és nevelésről kialakított képemmel.

Lezárásként – mint ahogy azt már sokan mások megírták és elmondták – én is nagyon sokat köszönhetek a Waldorfnak. Kilépvem a „Világba” érzem, hogy másképp állok az emberekhez, másképpen oldok meg problémákat és konfliktusokat, és ezek a készségek folyamatosan megerősítenek abban, hogy az értékrend, az életszemlélet, amit képviselek, jó. A művészet és zene szeretete, a kreativitás is fontos szerepet tölt be a mindennapjaimban,

amiket szintén a Waldorfnak köszönhetek.

Szalai Márton

Talán tizedikesek lehettünk, amikor (Kőhalmi) Lucáékkal elmentünk a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem napjára. Nagyon tetszett is az egyetem már-már Waldorfot idéző, családias légköre, de nehezen tudtam elképzelni, hogy oda felvonnék. Aztán addig-addig motoszkált a fejemben a gondolat, hogy tizenharmadik elején úgy gondoltam, egy próbát azért megér a felvételi. Édesanyám egyik barátja készítette fel, nagyon jól és szigorúan csinálta: az érettségi évében heti 2x8 órát rajzoltam Pesten. Azt hiszem, azelőtt és azóta sem volt más dolog, amibe ennyi energiát fektettem volna. Aztán amikor eljött az idő, csak oda adtam be a jelentkezésemet. Persze nem vettek fel, viszont mindkét alkalmasságin átmentem, és végül csak 2 ponton múlt az egész, aminek eléggé örültem, mert először éreztem, hogy lehet ott keresnivalóm.

A felvételi kudarca/sikere után pár nappal vettem egy repülőjegyet Londonba. Egrészt, mert úgy éreztem, hogy voltam már itthon eleget és még leszek is, másrészt mert én is nehezen mozdulok ki a komfortzónámból, így pedig muszáj volt.

Utálok például telefonálni – a pizzát is mindig az öcsém rendelte, akinek ezúton is szeretnék köszönetet mondani –, de kint nem volt munkám, úgyhogy kellett, ráadásul angolul. Hetekbe

telt, mire munkát találtam – mosogattam, mint oly sok honfitársam –, de egy hónap után otthagytam és hazajöttem. Tanulni szerettem volna, nem pedig véletlenül beleragadni valamilyen anyagi biztonsággal kecsegtető munkába, mosogatásba pláne nem. Pár hónappal később volt egy 5 napos stoppos túrám egyedül, szintén kicsit önismereti/terápiás jelleggel, de azután fél évig nem történt semmi.

A következő évben újra elmentem felvételizni és akkor már felvettek. Jó is, hogy nem elsőre, talán érettebb lettem. Azóta a MOMÉ-n tanulok formatervezőként, ettől a félévtől pedig kifejezetten járműtervezőként, ami mondanám, hogy gyerekkori álmom volt, de nagyon nyálasan hangzana.

Úgy gondolom, hogy ott vagyok, ahol most lennem kell, de néha hiányzik az a nagyon közvetlen tanár-diák viszony, amire Gödöllőről emlékszem, és ami az egyik legjobb a Waldorfban. Közhely, de tényleg nagyon hálás vagyok, hogy oda járhattam végig és köszönöm, hogy az lehettem, aki, az összes, még megoldandó dolgaimmal együtt.

Vámos Csaba

2012. Belegondolni is félelmetes, mennyi idő telt el azóta. Keresem a szavakat. Tudom, mit szeretnék írni, a kérdés csak és kizárólag az, hogyan fogalmazzam meg.

Érettségi után biológia szakon szerettem volna továbbtanulni. Jelentkeztem is a Szegedi Tudományegyetem

biológia szakára. 250 volt a ponthatár, így Szegeden kezdtem el az egyetemet. Optimista voltam, úgy gondoltam, felkészültem, képes leszek rá. Sajnos, az élet nem ennyire egyszerű, és akkor még nem is beszélünk az egyetemről. Mint ahogy a tanárok és minden ismerősöm is felhívta a figyelmemet, hogy mennyire nehéz lesz az egyetem, úgy gondoltam, megvan róla a képem és ennek ellenére is menni fog. A valóság azonban az, hogy egy meghitt waldorfos közegeből belecsoppenni egy 270 fős szak kellős közepébe nem egyszerű, és senki nem tud rá felkészíteni. Az értelmetlen bürokráciára, arra, hogy a nevedet lecseréled egy kódra, hogy bizony annak ellenére, hogy végre azt tanulhatod, amit szeretnél, mégse azt fogod. Igen, szerintem ez a legnagyobb átverés a magyar felsőoktatásban, hogy nekem mint laborban, sejtekkel dolgozó biológusnak miért kell megtanulnom 400 növényt magyarul-latinul, miért kell még mindig deriválnom matekon. Igen, ez alapján kitalálhatjátok, nem fejeztem be a szegedi egyetemet. Fontos megjegyezni, hogy ez nemcsak az iskola hibája, az én lelkesedésem és akaraterőm sem volt elég, hogy az egyetemet végigvigyem, mert nekem vannak ismerőseim, akik 3 év alatt elvégezték, ők jobban akarták.

Másfél év Szeged után visszaköltöztem szüleimhez és fél évet töltöttem szabadúszóként. Utána jelentkeztem a BME-re, műszaki menedzser szakra. Úgy gondoltam, rendben, nem érdekel a biológia ilyen mélyen, inkább emberekkel szeretnék foglalkozni. 2015

szeptemberében el is kezdtem tanulmányaimat. A lelkesedésem nagy volt, úgy gondoltam, ez alkalommal azt fogom tanulni, amit szeretnék, de sajnos megint csalódnom kellett. De ezúttal az egyetem többet tett érte. Sajnos hiába a szép hírnév, a BME-t nem a gazdaságtudományi szakja tette nagygyá, és ez sokkal jobban meglátszik, mint azt bárki gondolná. Itt konkrétan értelmetlen dolgokat kellett begagolni, értelmetlen mennyiségű és mélységű kémia és matek. Az emberek irányítását és menedzselését nem tudtuk gyakorolni. Itt két félévet töltöttem. A második félévben beköltöztem Pestre és elkezdtem McDonald's-ban dolgozni. Nyáron az egyik ismerősöm segítségével sikerült otthagynom McDonald's-ot és elhelyezkednem egy cégnél, ahol azt kezdtem csinálni, amit az egyetemnek kellett volna megtanítania.

Műszaki ügyintézőként ajánlatokat írtam, tervrajzokat elemeztem. Közben átiratkoztam az Óbudai Egyetemre **ugyancsak műszaki menedzser szakra**, csak most levele-zőre. A **terv az volt**, hogy az egyetemet elvégzem, meglesz a papírom és közben meglesz a szakmai tapasztalatom.

2015 augusztusában úgy döntöttem, hogy annak ellenére, hogy mekkora szerencsém volt a munkával, mégis otthagynom és szerencsét próbálok külföldön. EVS-szel jöttem ki Svédországba, Sundsvallba. Egy évet töltök itt. Egy kultúr-kávézóban, valamint egy fiataloknak kialakított klubban segítek és szervezek programokat. Végre kijelenthetem, olyan dolgot csinálok, amit szeretek.

Szeptemberben fog lejárni a projektem, de nem szándékozom visszamenni Magyarországra. 2016 decemberében

itt Svédországban elkezdem az tűzoltóképző főiskolát, és ha nem jön közbe semmi, akkor tűzoltó leszek. Miért pont tűzoltó? Remek kérdés. Szeretnék valami fontosat csinálni, segíteni az embereknek. Ami még mellette szól, az a sok szabadidő. Szeretnék a tűzoltóság mellett valami mást is tanulni, valami szakmát, de hogy pontosan mit, azt még nem tudom.

Mit tudok ajánlani? Ne rohanjatok egyetemre, főleg akkor, ha nem vagytok 100+1%-ig biztosak abban, mit szeretnétek csinálni. Menjetek, próbáljátok ki ezt az EVS-t. Az EVS egy Erasmus+ program európai diákoknak 18-30 év között. Rengeteg témakör közül tudtok választani. 2-12 hónapot tölthettek külföldön, Törökországtól kezdve Spanyolországon át egészen föl északra, ahol én is töltöttem a 12 hónapos projektet.

Fontos megjegyezni, hogy az EVS-t az EU finanszírozza, tehát én úgy mondom itt kint „ingyen” vagyok. A repülőutamat, a lakást, ahol lakom és a zsebpénzt finanszírozzák. Nyelvet tanulok és más kultúrákat ismerhetek meg. Szóval ez egy nagyon jó lehetőség. Amennyiben érdekel titeket, akkor nézzetek körül a Messzelátó honlapján. De ha az EVS nem tetszik, akkor tanuljatok szakmát. Akárki akármit mond, időtök van bőven.

Hogy tekintek vissza a Waldorfra? Ki-jelenthetem, számomra ez volt az egyik legmeghatározóbb dolog az életemben. Mindent, amit ott tanultam, itt Svédországban (egy normális társadalomban) fel tudok használni. Azt a morális rendszert és emberekhez való hozzáállást, amit ott sajátítottam el, úgy gondolom, sehol máshol nem kaptam volna meg.

KÖZÖSSÉGI ÉLET

AZ ADVENTI JÓTÉKONYSÁG JEGYÉBEN

Ebben a számunkban szeretnénk helyet adni rövid beszámolóknak diákjaink szívét melengető megmozdulásairól az adventi időszakban, mivel ezekre már akkor került sor, amikor túl voltunk az adventi szám lapzártáján.

Az adventi készülődés sokszor arra sarkall mindnyájunkat, hogy a szokottnál fokozottabban gondoljunk mindazokra, akiknek mindennapjaiból hiányzik az öröm, az odafordulás.

Így vállalkoztak negyedik osztályosaink tanítójukkal, Tóth Piroskával együtt lelkesen arra, hogy a gödöllői Idősek Otthonában bemutassák a tavaly elkészített Betlehemes játékkukat.

Megindító volt már az is, hogy a harminc gyermek milyen csöndben, megilletődötten érkezett meg az otthonba, majd koncentrált figyelemmel készítették elő jelmezeiket, kellékeiket. Az idősek izgatottan várták már őket, és amint elhangzott a “Szabad-e bejönni?”, már kezdődhetett is a gyermekek mély átéléssel bemutatott játéka. Váratlanul érte őket, ugyanakkor nagyon inspirálóan hatott, hogy az idősek sokan együtt énekeltek velük az ismerős, szép, karácsonyi dallamokat, könnyet csalva a szemükbe.

A gyerekek örömét, élményét fokozta, hogy a bemutató végén az otthon munkatársai kedves megvendégelésben részesítették őket.

Az osztály oly lelkes lett, hogy elhatározták, az adventi bazáron nagy sikert aratott lisztlabda-készítéssel szerzett bevételüket felajánlják a rászorulóknak. Tanítójuk, Piroska választása a bódvalenkei “Garázs-varázs”; kezdeményezésre esett, akiknek már át is utalta az adományt, melyből tavasszal várhatóan kifestik majd a roma gyerekek délutáni foglalkozásainak helyet adó helyiséget. Egy másik szívet melengető esemény a Mozgáskorlátozottak Gödöllői Csoportjának adventi összejövele volt a Civil Házban. A csoport vezetője idős kora miatt már néhány éve visszavonult, hosszú ideig űrt hagyva maga után. Nehéz volt új vezetőt találni. Végül sikerült Zsigmondovits Zita személyében méltó utódra lelteni, aki egyesületünk elődjének, a Gödöllői Waldorf-pedagógiai Egyesületnek alapítója, majd hosszú ideig titkára volt. Az újonnan éledő régi csoportnak ez volt az első közös összejövele, így Zita megkért arra,

hogy szervezzek egy kedves műsort, mely emeli az összejövele fényét. Törtém a fejem hosszasan, kiket is kérhetnék meg, míg – szintén az Adventi Bazár apropójából – a nyolcadikos lányok jutottak eszembe, akik színvonalas bemutatóikkal szórakoztatták a Teaház vendégeit. A lányok – Izsó Bogi, Várkonyi Johanna, Baji Bogi, Farkas Lizi és Kovács Orsi – komolyan vették a felkérést, és ámulatba ejtő, nem mindennapi produkcióval lepték meg az egybegyűlteket. A műsor színvonalát emelte még Ökrös Leona, 5. osztályos diák szép furulyajátéka és Kiss Nóri, 7. osztályos diákkal előadott fuvoladuónk.

Köszönet mindenkinek e szép pillanatokért és szívből kívánjuk, hogy nehezebb sorsú embertársaink életének szebbé tétele, az odafordulás, élethelyzetük átérése folytatódjon egész évben, ne csak Karácsonykor!

Kecskés Judit

Waldorf iskolák a szadai Meseházban

Február 4-én óvodánk adott teret a környékbeli Waldorf-iskoláknak, hogy együtt, egy helyen tudjanak bemutatkozni az iskolába készülő gyerekek szüleinek. Az estén szép számmal jelentek meg családok. Jelen volt a Gödöllői Waldorf Általános Iskola leendő első osztálytanítója, Ruszkay Andrea, a Fóti Szabad Waldorf Iskola képviselőjében Tornai Tünde osztálytanító és Kántor Piroska napközis tanár, valamint a Veresegyházi Waldorf Általános Iskolától Vlaszák Andrea és Rencz Máté osztálytanítók.

Meghallgattuk mindhárom iskola bemutatkozását, rövid történetét, megtudtuk, hogy a fóti és veresegyházi iskolákban még nincs meg a leendő első osztálytanító, de gőzerővel keresik. Tájékozódunk a felvételi elbeszélések mikéntjéről. Ezek után következtek a szülői kérdések, amik igen sokfélék voltak.

Volt, akit az iskolaválasztás problematikája izgatott, más a tehetséggondozásról érdeklődött, szóba került a testnevelés, a gyermek felkészítése a felvételire illetve a külföldről hazatérő gyerekek integrációja.

Mindent összevetve egy hasznos és információkban gazdag estét töltöttünk el a Meseházban.

Széles Anita

Kiemelkedő sportsíker

A 7. osztályos Cserey Bálint több éve komolyan asztaliteniszezik a Veresegyház Galaxis Sport Klubban. A tavalyi évben immár másodszor vett részt a Diákolimpián – melyhez iskolánk nevezése szükséges –, ez a magyarországi általános és középiskolások legrangosabb versenye, több mint 2500 induló sportolóval. Az elmúlt 3 év szorgalmas munkájának eredményeként Bálintnak – Gödöllő várost, ezen belül is a Gödöllői Waldorf Iskolát képviselve – sikerült megnyernie a 2015-16. évi Diákolimpia gödöllői területi versenyét, utána a megyei döntőt, és legvégül a két hete tartott országos döntőben is ő bizonyult a legjobbnak, megszerezve ezzel az olimpiai bajnoki címet magának és az iskolának.

A büszkeségen túl ez plusz 10 felvételi pontot jelent számára, illetve a tavalyi évhez hasonlóan Veresegyház Város Önkormányzata és Pásztor Béla polgármester úr idén is neki ítelték oda a Veresegyház város érdemes sportolója kitüntetését, amely díj két egymást követő évben történő kiérdemlésére még nem volt példa.

Szeretettel gratulálunk Bálintnak és további sok örömet kívánunk a sportolásban!

Cserey Zoltán

Egy költségvetés elfogadásának a margójára

Lassan, borúsan induló szombat reggel. Az Asbóth utca 17., egy klasszikus belvárosi bérház első emelete, egy lakásból átalakított iroda, mely szinte észrevehetetlenül ötvözi magában a családias hangulatot és a modern munkahely elvárásait, ma sem pihenhet.

A Magyar Waldorf Szövetségnek költségvetés kell, hiszen sok a feladat, a munka. Aki itt dolgozik, annak tudnia kell, mire számíthat. Az új év jelentős szerkezeti átalakulást hozott a Szövetség és a Waldorf Ház működésében és ezzel együtt a tagintézmények, az iskolák és óvodák vállalásaiban.

Azzal, hogy a Szövetség lett közvetlenül a Waldorf Ház fenntartója és egy költségvetésből élnek, azokra is nagyobb teher hárul a finanszírozásban, akik kevésbé igénylik a szaktanácsadási, szolgáltaói tevékenységet. Az ablakokon besűrűdő fáradt, tél végi fény ott hordozza magában a tavasz, a világosság és a meleg utáni sóvárgás türelmetlen energiáját, mely lassan szétterjed a teremben és a jelenlévőkben. Hiába a fásult fáradság, lépni kell, haladni kell.

A teremben körben székek, melyek lassan, ahogy közeledik a kezdés időpontja, megtelnek. Az újonnan érkező azt hinné, lám, hát alig van szabad szék, látszik, hogy van érdeklődés a téma iránt. A szervezők és a régiek tudják, hogy ez azért van így, mert eleve úgy készültek a székekkel, hogy

csak minden ötödik érintett jön el. Végül a számlálásnál kiderül, még annyian sem. A számlálásnál nem figyelnek fel egy láthatatlan idegenre, aki a résnyire nyitott ajtón surrant be és egy sarokból lesve, érdeklődve figyeli az eseményeket.

Rögtön látja, hogy a téma fontos. A téma egy háromárbcós hajó karbantartása, mely hajó a rajta lévő legénységgel igyekszik biztonságos kikötőbe egy tengeren, melyen mostanában több a vihar, mint korábban. A hajón az idegen számára furcsa legénység és szabályok vannak. Amikor dönteni kell, mindenki egyformán számít, akkor is, ha erős, akkor is, ha gyenge. Amikor viszont végre kell hajtani a döntést, akkor annak, aki erős, annak azt is meg kell csinálnia, amihez a másik gyenge. A nap végén pedig mindenkinek vacsorát mérnek. Annak is, aki nem is éhes. Az idegen rögtön látja, hogy az, aki erős is és nem is éhes, könnyen elégedetlenné válhat. Miért van ő a hajón? Az idegen ezután elgondolkozik, milyen lenne egy ideális hajó. Először arra gondol, hogy egy ideális hajón csak erős legénység van, mely nem éhez meg. Az ilyen hajó gyorsan, hatékonyan halad, a legénység teszi a dolgát, majd dolga végeztével levonul a szállására és alszik másnapig, amikor újrakezdődik az egész. De végül az idegen úgy dönt, hogy itt valami hibádzik. Ez olyan rideg és emberietlen. Ugyan miért akarna egy ilyen legénység együtt hajózni? Nem, gondolja végül az idegen, egy ilyen legénység nem maradna sokáig együtt.

Akkor talán jobb egy olyan legénység, ahol mindenki erős, de meg is éhezik estére. Akik mind együtt tesznek nap közben és este együtt ülnek az árbócok tövében, falatoznak és mulatnak. Igen, gondolja az idegen, egy ilyen hajó tökéletes lehetne. De ez a hajó nem ilyen, és az idegen nem érti, miért.

Csakhogy az idegen nem lát mindent. Mert ő a szemével lát. És ezt a hajót nemcsak a szögek és pántok és kötelek tartják össze, hanem sokkal inkább a legénység tagjait átható szellem, mely

egygyé kovácsolja akaratukat és a messzi, alig látható kikötő irányába fordítja tekintetüket. És e szellem számára nincs erős és gyenge, nincs olyan, aki éhes és nincs olyan, aki nem az. Ha az idegen látná, érezné ezt a szellemet, akkor bizonyára arról írna értekezést, hogy hogyan lehet ezt a szellemet megóvni, megőrizni és megerősíteni. Mert akkor azt is tudná, hogy a szellem nélkül a hajó is elsüllyedne.

Dévényi Péter

Köszöntő a Waldorf Bálon

Talán valamennyiünket megérintett Pecze Dániel, Gödöllő város alpolgármesterének mélyről jövő, szívhez szóló köszöntője az ismét jó hangulatú, immáron ötödik Jótékonyági Waldorf Bálon, amit szeretnénk most a Dióhéj hasábjain is megosztani közösségünkkel.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye-melege: mindenre egyformán. Akik közel jönnek hozzád, azokra több essék fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád. Családtagjaid, mindennapi társaid s a hozzád fordulók olyanok legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

Weöres Sándor: A teljesség felé

Kedves Barátaim!

Nem szokás köszöntő beszédet elnézés-kéréssel kezdeni, én most mégis ezt teszem, hisz a műsor után visszamegyek arra a családi rendezvényre, ahonnan most érkeztem.

Amikor Judittal megbeszéltük, hogy mindenképpen eljövök a Waldorf Bálra és képviselem a várost, ő sűrű elnézéseket kért, hogy meg kell szakítanom ezt a régóta tervezett családi eseményt. Én azonban úgy gondoltam, ha van a városban egy ilyen összetartó közösség, akik évtizedek óta bizonyítják, hogy mennyire szeretik egymást, akkor ennek a város vezetőjének meg kell ezt köszönnie és hálásnak kell lennie érte. No, meg persze nagyon jó érzés újra közöttetek lenni is.

És egyébként is: „Ki az én anyám, és kik az én testvéreim?“, ahogy az Úr mondja. Ki az én családom, és hol van az én családi rendezvényem?

„Íme, anyád, a fivéreid és nővéreid odakint keresnek téged!” De ő így válaszolt nekik: „Ki az én anyám, és kik az én testvéreim?” És végignézte a körülötte körben ülőket, így szólt: „Íme, az én anyám és az én testvéreim. Aki az Isten akarátát cselekszi, az az én fivérem, nővérem és az én anyám.” (Mt 12,46-50)

Egy városvezető nagyon sokszor találkozik azzal, hogy az emberek bonyolítják az életünket, ha nincs probléma, gerjesztenek (még ő is). Pedig minden olyan egyszerű volna. Csak az Ő akarátára kellene figyelni. Csak egy tanács, csak egy parancs:

„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél. Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.” Weöres Sándor – A teljesség felé

Mindannyiunk számára ez a legfontosabb. Mindennek a javára lenni. Nem saját magunk javára. Nem saját, önző érdekeit nézni. Hanem lemondani magunkból a másikért. Amikor nem az én, hanem a Te a fontos. Ez pedig a Szeretet. Az egyetlen, legfőbb parancs.

“Úgy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket!” (Jn 13,34)

Úgy szeretett minket, hogy önmagát adta értünk.

Valahányszor meghívtok, én mindig ezt tapasztalom ebben a waldorfos közösségben. Alázat, lemondás, szeretet.

Végezetül engedjétek meg, hogy megannyi Weöres Sándor idézet után az én nagy kedvencemmel, egy nem túl ismert, de annál inkább ideillő, rövid verssel köszönjem meg azt, hogy vagytok nekünk:

Csak azért
az egyetlen napért
érdemes volt megszületnem,
amikor szeretni tudtam,
és szeretnek-e nem kérdeztem.
Csak ennyi történt teljes életemben,
egyébkor szakadékba buktam.
Csak azért
az egyetlen napért
érdemes volt megszületnem.

Weöres Sándor: Üdvösség

Pecze Dániel

Cserey Jázmin, 3. osztály

KULTURÁLIS AJÁNLÓ

Rudolf Steiner 1861-ben született, Madách Imre 1862-ben írta meg az „Ember tragédiáját”. A mű megalkotásánál tehát nem lehettek rá hatással az antropozófia jövendölései. (Talán Steinerhez eljuthatott a mű 1883-as bemutatójának híre? Hiszen méltatói Goethe Faustja után következő, világirodalmi súlyú „emberiség-költeménynek” tartották a művet; nagyon sok nyelven olvasható.)

A darab méltatását most mellőzném, megjelenését követő korok megtették ezt, természetesen minden politikai korszak a maga módján. Sejthetjük, hogy óriási vihart kavart és vitákat szított – főleg jövendöléseivel. Az író halála utáni diktatúrák mindannyian „telibe találtak” érezték magukat: tiltólistára tették. Aztán változtak az idők. S most is változnak. Bizonyára lehet Madáchot és nagyszerű művét betiltani, vagy tudomást sem venni róla, végleg elfelejteni, vagy ami talán még rosszabb, unalmas érettségi-tétellé züllesztetni, (mert bizonyára veretes nyelvezetének, óriási terjedelmének köszönhetően – ha minden leírt szövegét és az előadására szánt előírásokat betartja a rendező, akár 5 órát is felemészthetne egy színházi előadás! –, valljuk be, nem egy „könnyed ifjúsági regény”). Többek között ezért volt örömteli és katartikus élmény a Regionális Waldorf Gimnázium 12. osztályának előadása a közelmúltban. A

nézősereg (a négy előadás négy teltházat hozott, jómagam háromszor láttam), valljuk be, elsősorban rokoni (illetve baráti) okokból volt érdeklődő, de a mű és az előadás mégis „nagyot szolt”. A rendező, Villi Angéla iskolánk egykor létező gimnáziumának irodalmára, az óriási feladatot emberfeletti munkával és hatalmas rendezői talentummal vitte színre. (Hangsúlyoznunk kell ez esetben is, hogy a színészek nem egy elhivatott színjátszókör tagjai, hanem „egy iskolai osztály aprajagya”! Talán még össze is kacsinthatnánk: „egy Waldorf-iskolai osztály”.

A diákok előadása több volt, mint egy színházi előadás! Láthattuk, hogy ezek a fiatalokat, akik az évek során olyan képességekre tettek szert, melyekkel remekül és magabiztosan játszottak, tökéletes szövegtudással, teljes átéléssel csináltak színházat. Nemcsak, hogy megértették azt, hogy miről szól az „emberiség története és tragédiája”, de számunkra is elementáris erővel közvetítették azt. Nemcsak elhitették velünk, hogy „képesek” ezt a feladatot megoldani, éreztük, hogy ezek a gondolatok immár a sajátjukká váltak!

Számomra különösen elszomorító volt ismét szembesülni a falanszterben megidézett gondolatokkal, melyek Madách idejében „baljóslatú jövőképnek” minősítették, ám jelen korunkban – főleg egy Waldorf-iskola ablakából kitekintve – szörnyű és dühítő valósággá váltak. Mit érezhet egy gimnazista fiatal, amikor rádöbben,

hogy egy olyan korban él, amikor azt hallja mindenütt, hogy:

„Ha a család előítéletét
Éledni hagyjuk, rögtön összedől
minden vívmánya a szent
tudománynak”

Vagy egyetért-e azzal, hogy az emberek már születésükkor kényszerpályára kerülnek, eldöntik a sorsukat?

„E gyermeket orvosnak kell tanítani
Ebből pásztor lesz.”

Lázad-e kreatív, szabad szelleme, látva, hogy michelangelói tehetségű művészekkel is széklábakat akarnak majd faragtatni? Mit érezhetnek azt hallván, amikor az ő rajongását a világ nagy-szerű dolgai és a szerelem iránt, illetve kilátástalanságát gúny tárgyává teszik:

„Rajongói férfi és idegbeteg nő
Korcs nemzedéket szül, ez nem helyes
pár”

Reméljük, hogy rádöbben, milyen fontos és áldásos dolog a Waldorf-iskolák léte a „közös neveldek” helyett.

Vagy később, a XIV. színben, gondoljuk-e, hogy a nem túl távoli jövőben (még nekünk is jövő?) kiderül majd, hogy „a tudomány nem győzött végzetén”, s ha így folytatjuk, az Egyenlítőnél is „végtelen hóvilág” vár, „hol a halál néz üres szemekkel”? Íme, az ember, aki „küzd” és „bízva bízik”. Okos és nem lehet innentől becsapni, hazugságokkal félrevezetni, sem megalkalni, sem betiltani.

Az előadások lezajlottak, aki nem látta, már nem tud részt venni ebben a közösségi élményben. Bár a hírek szerint készült felvétel – ő, áldott technika! –, legalább filmről megnézheti. Jó hír, hogy a mű megírattott, bármikor elolvasható, s reményeink szerint a jövőben is egyre több színház vállalkozik majd a feladatra!

Az élménytől fellelkesülve – végre – kikölcsonöztem a Gödöllői Könyvtárból a Jankovics Marcell által készített (animációs) Ember tragédiáját. Meg kell nézni!

(Kockás ingben, enyhén borostásan ültem a képernyő elé. Csak magamban mosolyogtam: a magyar kultúra egyik legmaradandóbb szellemi termékét, a magyar animáció leghíresebb művésze sziszifuszi munkával (s talán nem túl megbízható anyagi támogatással) 20 év alatt tudta létrehozni.)

Végezetül a magyar irodalom másik nagy óriását – 5-es osztálytanító vagyok –, Petőfi Sándort idézem

„Lenézik a szegény költőket
Ez elbizott, kevély urak,
Kik a megyék s ország gyűlésén
Fényes szerepet játszanak.
Pusztulj az útból, jó fiú, ki
Kopottan ballagsz ott gyalog,
Mert eltiporhat ezen úr, ki
Hintón melletted elrobog.”
(A magyar politikusokhoz -
Pest, 1847. december)

Kőbalmi Ákos

Czakó Anita, 8. osztály

Könyvajánló a Könyv-kuckóból **felnőtteknek**

Tavaly novemberben jelent meg magyarul a Remedium gondozásában Pamela Johnson Fenner és Karen L. Rivers szerkesztésében a Waldorf-pedagógia – Ismertető családoknak c. könyv. Szerzői az Egyesült Államok Waldorf-mozgalmának ismert és kevésbé ismert alakjai, pedagógusok és szülők.

Ez a könyv többféle oldalról próbálja közelebb hozni hozzánk, érthetőbbé tenni mindazt, amiben gyermekeink az iskolánkban élnek nap mint nap. Bemutatja, hogy milyen gazdag, mély és szeretetteljes törekvés igyekszik megvalósulni a Waldorf-pedagógiában, amely hatalmas és lenyűgöző erőfeszítés a minőségi nevelés irányába, amely a gyermek teljes lényének igyekszik megfelelni.

A könyv végigvezeti olvasóját az óvodától a középiskola végéig, bepilantva az éppen aktuális hangulatokba, tevékenységekbe. Jó és hasznos így át-és belátni ezt az ívet, benne az éppen aktuális mozzanatban a gyermekünket.

Segít megértenünk a tantervet, benne a kötés, az euritmia, a dráma szerepét, de olvashatunk itt arról is, hogyan hozhatjuk közelebb a családi életünket a Waldorf-pedagógiához, és végigkalauzolja olvasóját az évkör ünnepein.

Én most A családi élet és a Waldorf-pedagógia c. témakört emelném ki. Már csak azért is, mert eszembe juttat egy

nagy és súlyos kérdést. Ezt az iskolát választottuk gyermekünknek, mert itt gyermek lehet a szó igazi értelmében, nem terhelik fölöslegesen sem testileg, sem lelkileg. Azt kapja, amire a legnagyobb szüksége van életkorának **megfelelően**. De vajon ugyanezt biztosítjuk nekik a délutánjaikban is?

És ha nem, elgondolkodunk-e azon, mennyire ártunk ezzel? A könyvben sok praktikus tanács mellett és mögött elgondolkoztató témák sorakoznak: miért is annyira fontos a ritmus a gyermekeink életében, és ehhez mi otthon mit tudunk hozzátenni? Miért jobbak a népmesék, az igazi tündérmesék a modernizált változatnál? Miért legyen otthon is évszakasztalunk? Vajon felkészíti-e az iskola gyermekeinket a „való életre”? Nézzük ezt meg közelebbről! Hiszen az a jövőbeli „való élet” még nem létezik. Nem tudjuk pontosan megmondani, mire is kellene felkészíteni gyermekeinket. A jövőt nehéz megjósolni.

De a világ, amelybe gyermekeink belenőnek, számos problémával fog küzdeni, amelyek megoldásához az intelligencia önmagában kevés lesz, át kell, hogy hassa a képzelet és az életerő! A képzelet abban segít, hogy új megvilágításban lássa a problémát, és a megoldások hatásait, az életerő pedig elszántságot fog adni a megoldáshoz. És szükségük lesz gyermekeinknek rugalmas, lendületes és mély érzelmi életre is, hiszen ezen a területen is megpróbáltatások várnak majd rájuk. És arra is szükségük lesz, hogy érezzék,

nincsenek egyedül, hogy létezik egy működő szellemi világ, amely támogatja őket. Hiszen az anyagi világ csak része a valóságnak, a szellemi világ éppoly reális.

Szó volt az előbbieken a képzelet fontosságáról és szükségességéről. Annak van „jó képzelete”, aki élettel teli belső képeket tud teremteni magában, amely fontos eleme a teremtő gondolkodásnak. Ez segíti az új és eredeti megoldásokat. Ha viszont külső képek befogadásával és megemésztésével szenvedtetjük gyermekeinket, akkor képzeletük, kreativitásuk, gondolkodásuk,

empatikus képességük eltompul. Ha valamit tapasztalunk az életben és **arra őszinte érzelemmel reagálunk** (örömmel, félelemmel, reménnyel, bánattal), akkor lelkünk gazdagodik. Ez belső békével és elégedettséggel jár. Ha viszont elmerülünk az elektronikus szórakoztatásban (rádió, tv, CD-lejátszó, számítógép), érzelmi életünk nagy része kiagyalt, képzeletbeli helyzetekre adott reakciókból áll. Ilyenkor elveszítjük ezt a belső békét. Sőt, tétlenül ülve az akaratumk is elsorvad, elektronikus kukkolóvá, cselekvéstelen emberré válunk. Az elektronikus szórakoztatott gyerekek passzívak, könnyű őket irányítani, szeretik, ha kívülről szórakoztatják őket, nagymértékben elvesztették azt a képességüket, hogy kreatívan, magukban játsszanak. De a káros hatások még jobban érzékelhetőek a tizenéveseknél: ítélkező magatartás, szentimentalizmus, letargia, függő viselkedésre való hajlam.

Feladatunk: feléleszteni azokat a tevékenységeket, képességeket, amelyekkel a múlt nemzedékei szórakoztatták, informálták magukat: társas játékok, felolvasás, olvasás, kézműves tevékenységek, éneklés, zenélés, színjátszás, gondolatok megvitatása.

„Minden édesanyának énekelni kellene, (...) minden édesapának meséket kellene olvasnia és mondania, (...) minden nagyszülőnek játékokat kellene készítenie, süteményt sütnie unokájának, és mesélnie saját gyermekkoráról! (...) Nem kellene feladnunk kiváltságainkat elektronikus eszközök javára! (...) Lelkünk és gyermekeink lelkének egészsége múlik ezen.”

A könyv kikölcsönözhető!

Tari Henriette

Könyvajánló 12-14 éveseknek

Én mindenkinek ajánlom Munkácsi Gabriella: „Rózsaláng” című könyvét és annak folytatásait. Főleg lányoknak, de nekem fiúként is tetszett.

Ez a történet két teljesen más temperamentumú gyerekről szól, akik egy másik világba kerülnek, ahol erősségeik tovább növekednek. Eddig még csak három történet jelent meg (sajnos), amikben egy-egy feladat teljesítésére indulnak.

Ebben a világban a csodálatos és igen hasznos, egyre kibontakozó képességeik segítségével szállnak szembe azzal, aki útjukba áll vagy a sötét szolgálja. Útjaikon új barátokra lelnek, és a régiekkel találkoznak, de végig az egymáshoz való ragaszkodásuk segíti őket, illetve sok más lény és ember is.

Ez a másik világ 7 körre oszlik. Mindegyik körnek van egy uralkodója (világőre). A tűz körének világőrét a Boszorkánymester elrabolta és bezárta a legjobbban őrzött területére. Az elrabolat világor kiszabadítására indul Hiúz és Lelle. Sok veszélyt átélnek, és vajon sikerül-e kimenteni a világor, vagy ők is a Boszorkánymester foglyai lesznek?

Ismételten ajánlom annak, aki szereti a varázslatos történeteket.

Olvasd el, mert nagyon jó!

Póth Boldi, 7. osztály

Gondolatok Kim Payne legújabb könyvét (The Soul of Discipline) olvasva

Mit akarnak a gyerekek?

Osztatlan figyelmet.

Gyerekeink egészséges fejlődéséhez szükséges, hogy odafigyeljünk rájuk. A mai, rohanó világban ez különösen nehéz, mert gyakran egyszerre több dologgal foglalkozunk. Mindennaposan nagy kihívást jelent szülői feladataink ellátása közben a képernyők, különösen a mobiltelefonok használata.

Rendszeresen félbeszakít, megakaszt minket telefonunk csengése, az üzenetek jelzőhangja. Az, ahogyan a riasztásra reagálunk, egyértelmű üzenet gyerekeinknek.

Vajon mi fontosabb az adott pillanatban, a telefonkapcsolat vagy gyerekünkkal való viszonyunk? Sok gyerek erre a kérdésre mindennaposan és naponta többször a következő választ kapja: a készülék mindenek fölött áll.

Amikor folyton gyerekeink jelenlétében ellenőrizzük üzeneteinket, leveleinket, szétszakítjuk a velük való összeköttetést. Megszállottan próbálunk a külvilággal kapcsolatban maradni, akaratalanul elvágjuk a szülő-gyerek csatornát, az összes közül a legfontosabbat. Ha mi így viselkedünk, ne érjen minket váratlanul, ha gyerekeink is félbeszakítanak bennünket.

Ilyenkor nem rosszkodnak, hanem hevesen küzdenek a figyelmünkért az

elektronikus kütyükkel folytatott versenyben. Persze úgy teszik láthatóvá magukat, hogy valami butaságot csinálnak, és azonnali választ kényszerítenek ki belőlünk. A gyerekek a figyelmünkkel táplálkoznak, és ha normális módon nem kapják meg, abnormális módon fognak cselekedni. Kialakul egy ördögi kör:

- a szülő figyelme elterelődik;
- a gyerek azt érzi, hogy ő nem annyira fontos, magára marad;
- a gyerek csinál valamit;
- a szülő rövid ideig ráfigyel, majd kezdődik az egész előlről.

Tudjuk, hogy a kisgyerekek a cselekvés világában élnek. Sokkal jobban megfigyelik és utánozzák azt, amit csinálunk, mint azt, amit mondunk. Ha telefonunk ellenőrzését egy későbbi időpontra halasztjuk és családtagjainkra figyelünk, azzal pozitív, megerősítő üzenetet küldünk gyerekünknek.

Természetesen nagyon nehéz ellenállni: az üzenet riaszt, a telefon csörög. Az azonnali válaszadás nagyon mélyen kötődik a túlélési ösztönhöz. Minden egyes rezgéssel vagy csörgéssel erős hormonok szabadulnak fel, adrenalin és kortizol is, és kissé riadt hangon megszólal bennünk egy hang: valami baj van? Megkönnyebbülés árad szét bennünk, mikor látjuk, hogy nincs veszély, a telefon pedig a megkönnyebbülés és öröm forrásává válik.

Amikor telefonunk jelez, át kell gondolnunk, mi fontosabb számunkra. A feszültség enyhítésének szüksége

vagy gyerekünk biztonságérzete? Ne engedjünk az olyan kifogásoknak, mint az hogy “Más is ezt csinálja”

Ha a gyerekek társaságában a felnőttek figyelmüket túlságosan az elektronikus készülékek felé fordítják, a gyerekek utánozni fogják ezt. Továbbá azt az üzenetet kapják, hogy a készülék vigaszt ad, csodaszer, menekülési utat kínál.

Mivel mi indítjuk ezt a kört azzal, hogy gyerekeinktől megvonjuk figyelmünket, csak mi tudunk ezen változtatni is. Tudatosan szembe kell szállnunk ezzel az új és normálisnak tekintett jelenséggel. Nem kell ehhez bűnösnek éreznünk magunkat és fogadalmakat tennünk, csak cselekednünk kell, családi kapcsolatainkat az elektronikus készülékekhez való viszonyunk fölé kell helyeznünk.

Néhány ötlet ebben segítségünkre lehet:

1. Előre jelezzük a gyerekeknek, ha egy fontos üzenetet várunk.
2. Ha muszáj telefonálnunk, foglaljuk el gyerekünket valamivel, és legyünk rövidek.
3. Köszönjük meg, hogy várakozott.
4. Tiszteljük a telefonálót és a gyerekekünket is: “szeretnék rád odafigyelni, ezért visszahívlak”.
5. Ha megszakítottuk a gyerekünkkel töltött időt, valami aprósággal kompenzáljuk (ölelés, plusz figyelem).
6. Ha nem tudjuk magunkat teljesen

kikapcsolni, ránézve a készülékre azt mondhatjuk: “ez várhat”.

7. Akkor vessünk egy gyors pillantást a telefonunkra, ha gyerekünk belefeledkezik a játékba, vagy mással van (másik szülő, barátok).

8. Jelöljük ki telefonmentes időszakokat pl. hazaérkezés, házi feladat írása, étkezés, fektetés.

9. Ha csörög, pittyeg, zizeg, rá se nézzünk: “Ó, ez várhat!” – mondjuk hangosan a gyerekeknek.

10. Vonjuk be ebbe a gyerekeinket is, ha van már saját telefonjuk. Az egyértelmű korlátok nagyon hasznosak az olyan esetekre, amikor vendégünk érkezett, vagy a család együtt van. Ez sokkal könnyebben fog menni akkor, ha hasonló irányelveket követünk.

Mindezeket mérlegelve, mindenkit csak bátorítani tudok, hajrá, megéri odafigyelni!

Kim Payne könyve egyelőre csak angolul olvasható (interneten megrendelhető), jó szívvel ajánlom mindenkinek!

Ruszkay Andrea

Könyv-kuckó

A Könyv-kuckó a csend hona,
A könyvek birodalma.
Látogatják a gyerekek,
Nagyobbak és kisebbek.
Mesél Heni sok-sok mesét,
Ajánl nekik néhány regényt.
Finom illat terjeng itt,
Bevonzza a gondnok Vízyt.
Egytől négyig nyitva állunk,
Néha hamarabb bezárunk...

Tari Levente, 5. osztály

ÉLETMÓD

Tavaszi konyha

Receptek a szadai
Meseház Waldorf Óvodából

Óvodánkban a tízórait az óvónők a gyerekekkel közösen készítik. Ezek a hét napjainak ritmusában ismétlődő gabonaételek biztosságot, kapaszkodót nyújtanak a kis gyermeknek.

Ebédünkben egész éven át egy háromhetes menüsor ismétlődik, mely az évkör ünnepeit, történéseit és természetesen az évszakok, és a zöldséggyümölcs kínálat változásait tükrözi.

Ez alkalommal az ebédfogások közül választottam néhányat

Vöröslencse leves

Hozzávalók:

4-5 evőkanál olaj

1 nagyobb vöröshagyma egészben

1 közepes zeller gumó apróra vágva

3-4 sárgarépa apróra vágva

1 petrezselyemgyökér apróra vágva

2 -3 gerezd fokhagyma apróra szeletelve

őrölt kömény, őrölt római kömény,

őrölt koriander, kurkuma – mindből

1-1 mokkáskanálnyi, nálam a római

köményből kicsit több – kevés curry

(Ki-ki kísérletezze ki a kedvenc aránya-

it! Felnőtteknél a curry csípős is lehet

és persze finom bele egy kis chili is)

1 mokkáskanál piros paprika

zöldségleves vagy 1 kanál tiszta, glutamátmentes zöldségleves por (én a Müller Biogourmet Gemüsesuppe levesporát használom.)

2 dl házi paradicsomlé vagy egy kis doboz magyar paradicsompüré (idényben friss paradicsomból készült püré)

50 dkg vöröslencse

1/2 citrom leve

1 csokor frissen vágott petrezselyemzöld

só, esetleg pici cukor

Elkészítése:

Az olajat felmelegítjük és beletesszük a gyökérezselyemeket, az egész vöröshagymát és picit sózzuk.

Közepes lángon, időnként megkeverve piritjuk, és amikor már megpuhult, hozzáadjuk a fűszereket a piros paprika kivételével, majd tovább dinszteljük 1-2 percre. Ekkor tesszük bele a fokhagymák felét, ezzel még egy percre kevergetve piritjuk.

Végül a piros paprikát is hozzátesszük, de ezzel már csak pár pillanatig keverjük és lehúzzuk a tűzről.

Belekeverjük a többször átöblített vöröslencsét.

Visszatesszük a tűzre, és felöntjük a zöldséges alaplével. Sózzuk ízlés szerint. Felforraltjuk, majd forrás után lassú tűzre vesszük.

Hozzáadjuk az aprított paradicsomot vagy a paradicsomszószt, és a fokhagymák másik felét is.

Kb. 25-30 percre lassan főzzük, míg a vöröslencse meg nem puhul. Vigyázzunk, nehogy az alja lekapjon!

A citromlevet, a friss petrezselymet közvetlenül a tálalás előtt keverjük bele! (Ha zavar, tálalás előtt kivethetjük a hagymát.) Igazítsuk készre az ízeket – ha nagyon vadnak érezzük, tehetünk bele csipetnyi nádcukrot.

Pénteki gabonafasírtkák

Az elnevezés onnan ered, hogy ehhez az ételhez bátran felhasználhatjuk az előző napokról megőrzött főtt gabonákat vagy párolt zöldséget.

Hozzávalók:

5-6 ek. olaj
2-3 csésényi főtt bulgur és/vagy árpa (nálam a csésze 2,5 dl)
2 közepes vöröshagyma apróra vágva
1 csésze reszelt gyökérszöldség vagy durvára gyalult (levétől kinyomkodott) cukkini, vagy tök, vagy blansírozott, leszűrt spenót vagy zöldborsó és kukorica keveréke, vagy amit még szeret a családnak
7 közepes krumpli, ebből 5 szálasra, 2 finomra reszelve
2 jó marék szárított, pirított kenyérkocka, alias „törpecsemege” (elkészítését ld. a Dióhéj archívban)
1 dl tejbe v. vízbe áztatva (ennek híján zsemlemorzsza)
2 csapott ek. kukoricakeményítő vagy 1 tojás

fűszerek pl.: oregano, bazsalikom, pici bors és őrölt kömény vagy más, általunk kedvelt fűszer

2 ek. apróra vágott petrezselyemzöld só ízlés szerint

Elkészítés:

A vöröshagymát az olajon közepes lángon kevergetve megdinszteljük, a zöldséget rádobjuk és pár percre együtt pirítjuk, majd a keveréket az összes többi hozzávalóval együtt egy erre alkalmas tálban jól összegyúrjuk. Ha kell, még igazítunk a fűszerezésen. Ha túl lágyan érezzük, adjunk hozzá egy kis zsemlemorzsát!

A keverékből kis gombócokat formálunk, alaposan kivajazott v. olajozott tepsire tesszük, villával lenyomkodjuk őket. Előmelegített sütőben, 160 -170 fokon sütjük. Félidőben megfordítjuk a fasírtkákat, ha picit letapadtak, villával óvatosan emeljük fel őket. Akkor készek, ha kissé pirosasra sülték. Joghurtos mártogatóval és/vagy cékla - répa - alma salátával tálaljuk.

Joghurt mártogatós

Hozzávalók:

3 dl (görög)joghurt
kevés zúzott fokhagyma, nagyon apróra vágott lilahagyma, ill. Metélőhagyma, finomra vágott petrezselyemzöld, kevés morzsolt kakukkfű
1 közepes sárgarépa apróra reszelve
só, esetleg ici-pici méz

A hozzávalókat összekeverjük.

Cékla – répa – alma saláta

Hozzávalók:

3- 4 kisebb fej cékla
2 közepes sárgarépa
2 -3 savanykás alma
1 fél citrom leve, 1-2 ek. almaecet, olíva
olaj v. kukoricacsíra-olaj, kevés őrölt
római kömény, őrölt gyömbér, méz, só

A céklát, répát meghámozzuk, finomra reszeljük, az almát hámozzuk és durván lereszeljük.

A többi hozzávalóból öntetet készítünk, az egészet jól összekeverjük, és az így elkészült salátát legalább fél óráig hűtjük, hogy az ízek jól összeérjenek. (Tálalásnál durvára vágott dióval is megszórhatjuk.)

Túrókrémes sütemény

Nagyanyáink erre mondták: „Igen kiadós és finom”

Hozzávalók a tésztához:

330 g liszt (teljes tönköly lisztből is finom, de keverhetjük finomliszttel fele-fele arányban)

130 g cukor

130 g vaj

1 tojás

½ csomag sütőpor
egy csipet só

Hozzávalók
a töltelékhez:

1/2 kg túró
(a „sima”, nem szemcsés
túróval az igazi)
250-300 gr cukor
70 g étkezési keményítő

+ 2-3 teáskanál igazi vaníliás cukor

4,5 dl tejföl

6 ek. finom olaj

2 dl tej

3 tojás

A tészta és a krém közé: néhány evőka-
nál finom baracklekvár

1-2 marék lágy zabpehely

Elkészítés:

A tészta hozzávalóiból tésztát gyúrunk, kinyújtjuk és egy kivajazott tepsibe terítjük. (Úgy is jó, ha a tésztát egyenesen a tepsibe nyomkodjuk.) A tepsi oldalát is borítsa tésztával!

A tészta tetejét megkenjük házi baracklekvárral, és meghintjük a lágy zabpehellyel.

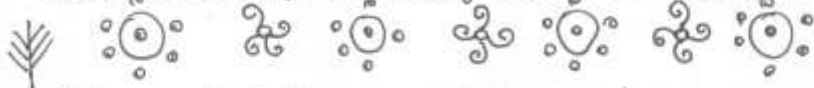
A krém hozzávalóit összekeverjük, és a keveréket (Vigyázat, folyós!) óvatosan a tésztára öntjük.

Előmelegített sütőben, közepes lángon (160 – 180 fok) 40-45 percig sütjük.

Kuntz Orsolya

A Hagyományos Hímes Tojás:

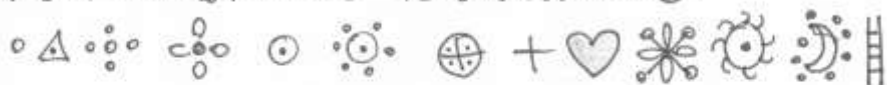
Nagypéntek napján már a föltámadás ünnepére készülünk.

A lányok e napon írták „hímesték” a tojásokat. Irókéval, csittel, kéttával is „kihíméshezjük” a tojásokat. Hagyományosan csak piros tojást festettek, Jézus áldozatából újjátámadó életre emlékezve. Egy sékelyföldi legenda ezt így meséli el:

„Egykoron egy szolga, ki kosárban tojást vitt, Jézus keresztje alatt haladva el, hazatérve azt vette észre, hogy a tojások csodálatos módon vöröspirosra változtak.” A piros szín a szeretelmet is jelképezi.

Egyszerű jeleket, alap formákat
 variálhatunk kedvünkre:

* = csillag ⊙ = mag S = s betű

☯ = karika, sziv, inda ⊕ = forgás

∞ = csigavonal ∞ = ellentétes csiga

☙ = ág, istenfa ⊙ = madárfej

"A népművészet, szíves képi nyelvén
 megmutat valamit a Teremtés, Életindá-
 lás fejtett Godágyából." Ime néhány:

Forrás: Kocsi Márta: Kerek Istenfák

készítte: F

Jó munkát! Áldott húsvétot! Balla Vera

GIMNÁZIUMI ÉLET

“Ember küzdj és bízva bízzál!”

Egy színdarab megszületése

Emberfeletti teljesítménynek lehettünk tanúi a Göllner Mária Regionális Gimnáziumban január végén. A Waldorf-érettségi részét képező éves színdarab megvalósításakor nagy kihívással néztek szembe az idei tizenkettedikesek: Madách Imre “Az ember tragédiája” c. művét vitték színre. Négy estén át, közelhárom órán keresztül élvezhettük zseniális játékukat. A feldolgozás sem volt mindennapi, izgalmas megoldások tették a korántsem könnyű darabot befogadhatóvá a nézők számára. Hihetetlen koncentráció, igazi közös alkotás. Milyen út vezetett el ideig? Milyen folyamat előzte meg az elsőprő sikert aratott bemutatókat? – kérdeztük meg rendező-tanárukat, Villi Angélát és két régi tanítványunkat, Nagy Zsófit és Begala Danit, akiket már iskolánkban is láthattunk három évvel ezelőtt a Csongor és Tünde főszerepeiben.

Hogyan esett a választás erre az igencsak nehéz darabra?

Angéla: Úgy választok darabot, hogy először nagyon sokat olvasok, és akkor egyszer csak jön az ihlet, hogy mi is illik az osztályra. Ez egy lányokban erős osztály, itt nagyon erős, fiatal nők vannak, így az Éva-kép jelent meg

bennem először. Az volt az alapkonceptió, hogy minden színben másik lány alakítja Évát, hogy kiteljesedhessenek benne, a Luciferek pedig állandóak maradnak; nem is volt kérdés, hogy ez megosztva legyen. Ehhez jöttek még az Ádámok, akiket szintén minden színben más alakított. Ami számomra az egyik legnagyobb élmény volt: a próba-folyamat végére ezek a fiúk odanőttek az Évákhoz. Az erős lányok mellé nagyon erős fiúkká értek.

Ti, diákok hogyan fogadtátok ezt a **művet, amiről azt gondolná az ember, hogy a mai fiatalokat nem is nagyon tudja megszólítani?** Borzasztóan nehéz a nyelvezete.

Dani: Nekem nagyon tetszett, amikor először elolvastam. Egyébként is szeretek filozófiai témákkal foglalkozni. Persze előfordult, hogy kicsit elegendem lett ebből a körülményes és régies megfogalmazásból. De nagyon örülök, hogy ez lett a darabunk.

Zsófi: Én meglepődtem, és azt gondoltam, hogy ez egy tipikusan klasszikus mű. Ehhez képest nagyon jót hoztunk ki belőle. Amint hallottam Angéla ötleteit, egyre jobban vártam, hogy elkezdjünk tényleg próbálni. Miután rengetegszer elolvastam, rájöttem, hogy zseniális dolgokat mond és nagyon jó dolgok vannak egy féloldalas monológban. Az volt nehéz, hogy ezt úgy adjam át, hogy mások is megértsék és meglássák benne azt, hogy milyen jókat

Hogyan jött a kettős Lucifer ötlete?

Angéla: Először egyáltalán nem úgy indult, hogy ők ketten lesznek színen.

Zsófi: Igazából úgy kezdődött, hogy az egyik szín próbáján valamelyikünk volt Lucifer, a másik meg odaült, csak úgy, hogy csináljon valamit. És akkor felváltva olvastuk végig a szöveget, és így alakult végül ki a kettősség.

Dani: Nekem először nem tetszett az ötlet, mert nem tudtam elképzelni, hogy jó lesz. Aztán folyamatosan

alakult bennem, és végül több olyan visszajelzés is érkezett, hogy olyan, mintha Madách eredetileg is így írta volna meg a művet.

Volt olyan is, aki azt mondta, hogy ezt nem is lehet másképp előadni. Végül örültem nagyon, hogy így sikerült!

Milyen érzés volt ebbe a szerepbe bújni?

Zsófi: Az első tizennégy színben nem volt problémám, gonoszkodnom kellett végig. Aztán a 14. szín, az Eszkimó-jelent és az utolsó, Lucifer bukása, az már nehezebb volt számomra. Míg korábban csak “kicsit szúrjunk, piszkáljunk”, itt már egyre kegyetlenebbé, erőszakosabbá és agresszívebbé válik a figura. Valójában az volt számomra itt nehéz, hogy egy olyan szerepbe kellett bújni, ami egyáltalán nem én vagyok, sőt nem is akarok ilyen lenni, nagyon tartok is az ilyen emberektől. Valakit ennyire bántani – ezt már nem lehet “csak úgy” eljátszani.

Én tudok gonoszkodni, ha kell, de ez már nagyon nem az én világom. Ezzel nagyon sokat kellett küzdenem.

Mi segített abban, hogy ezt meg tudd jeleníteni?

Zsófi: Igazából az, hogy már nagyon a végén tudtuk csak ezt a jelenetet próbálni és már nagyon benne voltam a szerepben. Tudtam, hogy ezt kell csinálnom, tudtam, hogy Angéla nagyjából mit szeretne látni, hogy én mit várok el magamtól, és megpróbáltam a legtöbbet kihozni ebből a szerepből.

Visszaemlékezve a tekintetedre a darab végén, talán ez Neked, Dani, nem jelentett olyan nehézséget.

Dani: Bennem eleve ez a Lucifer-szerep nagy szimpátiát keltett. Szerintem ő az, aki – persze olykor elferdítve – sokszor

kimondja az igazságot és tükröt állít az emberek és az Isten elé is. Nem is piszkálódásnak fogtam fel azt, amit mindvégig csinál, hanem megpróbálja szembeállítani a többi szereplőt azzal, hogy milyen és hogy működik a világ. Persze nem mindig van igaza és néha tényleg csak rosszindulatból ármánykodik. A végén pedig már nekem sem volt könnyű, főleg, hogy nagyon jóba lettünk az utolsó színben játszó Ádámmal.

Zsófi: Nem gondolom azt, hogy ebben a darabban Lucifer egy kizárólag negatív figura.

Mi volt az eredeti elképzelés?

Angéla: Szerintem ez egy szimpatikus figura. Az alap-elképzelésem az volt, hogy ennek az aggastyánnak, aki örül a műve megteremtésének, tükröt tartson.

Megérkezik egy giccses örömmámorba az Úr, és neveléses, hogy minden átgondolás nélkül isteníti az angyalkar. Tökéletes Isten-kép nincs, a világ csak azért működhet, mert van Lucifer, aki felteszi a kérdéseit. Ez volt az első elképzelésem és ezt el is mondtam nekik valamikor még az ősszel.

Dani: Talán nem is tükör Lucifer, hanem az, aki kiegyenlíti a mérleget. Az egész bemutatót nagyon modern feldolgozás jellemezte. Hogy született, mi inspirálta ezt?

Angéla: Én amúgy is szeretek “mini-málban” dolgozni, lecsupaszítani azt, ami van, és aztán abból építeni nagyon egyszerű kellékekkel, eszközökkel újra a darabot. És hát ez egy nehéz darab, a tradicionalitásában csak maga a szöveg maradt meg, az is meghúzva, de magán a szövegen nem változtattunk, a madáchi szöveget használtuk teljesen. Kellékként egyszer csak felvillant előttem egy tisu és az Úr-jelenet, ahol a sötétben mászik egy Ádám. Ez megmaradt, és utána erre építettük a többit is. Aztán arra gondoltunk, hogy használjuk a tisu akár díszletként vagy kellékként, eszközként ebben a csupasz térben. Nagyon nagy volt a tér, semmi nem volt benne, a tisonak pedig funkciója lett, az határozta meg a színeket, a díszletet és a teret.

Végül fantasztikusan belaktatok ezt **a teret, magától értetődően mozgott mindenki benne, lenyűgöző volt ez is!** Hogy bírtátok, hogy Ti közel három órán keresztül, mindvégig színpadon voltatok?

Zsófi: Közben soha nem gondoltam erre, hanem arra, hogy mi van éppen és mi következik. Amikor a végén jött a taps, akkor éreztem igazán, hogy de fáradt vagyok!

Angéla: Nemcsak Zsófira és Danira, hanem az egész osztályra jellemző volt, hogy ebben a három órában megfeszült figyelemmel a másikért volt. A színfalak mögött az látszott, hogy be van szépen állítva minden kellék – mert nemcsak a Luciferek voltak színen mindvégig, hanem nagyjából mindenki. Amikor pl. nem Ádám vagy Éva voltak, akkor nép, rengeteg tömeg-jelenet volt. A háttérben úgy zajlott, hogy aki lejött a színpadról már 3-4- en várták, levetkőztették, átöltöztették és várták a következőt. Így a takarásban is mindvégig koncentrált, megtartó erő volt jelen.

Mennyi idő állt a rendelkezése-tekre?

Angéla: Húzott szöveggönyvet, szerepet már novemberben, az őszi szünet után kaptak, decemberre kellett volna megtanulniuk. A Luciferek nagyjából meg is tanulták... Ekkor már rész-próbáltunk, de úgy igazán januárban fogtunk hozzá a komolyabb próbákhoz. Szóval nagyjából egy hónap alatt állt össze az egész.

Hogyan született meg a közös játék?

Angéla: Épült, épült a darab, megvoltak a jelenetek, sokat dolgoztunk. De a 15. jelenet, az utolsó kép még nem volt meg. Bizonyára a nézőknek is

érezhető volt, hogy a darab során a mondanivaló egyre erősebbé, egyre fajsúlyosabbá és megterhelővé vált – nem fizikailag, hanem lelkiileg –, látszott, hogy ebből nem lehetett valami könnyed befejezés.

És vártam, hogy mivé is fejlődik mindez. Végül az előadások előtti utolsó szombaton született meg ez a jelenet. Ott éltük meg az első katarzist a közös munkának, sírásokkal, minden-nel együtt. Ott megéltük azt, hogy mire fut mindez ki, mi értelme az egésznek. Onnantól kezdve már minden működött, mindenki csinálta, tette a dolgát. Itt lett érzékelhető igazán, hogy mi is a célja egy tizenkettedikes darabnak: az, ami ott, akkor megszületett, a közös együtt-lét. Nagyon sokat számított, hogy januártól éjjel-nappal együtt voltunk. Igazából mindenki belenőtt végül a szerepébe, mindenkin látszott, hogy már egész másképp van jelen. És ennek ez a lényege: a közös munka, a másokért-tevés, az együtt-tevés valamiért, és mindezt úgy csinálni, hogy nem én, nem te, hanem mi együtt tesszük. Ez ott megszületett azon a hétfőgén, és amikor a főpróbánk volt vasárnap, akkor én már nem néztem a szöveget.

Dani: Sűgő sem volt, ez Angélnál alap!

Angéla: Ott már nem izgultam, ott már az volt a cél, hogy ez a feszültség megmaradjon a négy előadás alatt. És nem hogy megmaradt, hanem fokozódott!

Hogyan alakult, változott a darab a négy előadás során?

Zsófi: Azt vettem észre, hogy mindenki egyre inkább otthon érezte magát a saját szerepében, a 3-4. előadáson már mindenki sokkal többet játszott, egyre inkább biztonságban érezte magát a színpadon, és mert tényleg játszani, a bakikat is egyre jobban kezeltük.

Dani: A 3-4. előadáson éreztem igazán, hogy minden pillanatban ott tudok lenni és érzékelni tudom a környezetet, a színpadot, és abban úgy tudtam elhelyezkedni, hogy minden pillanatban ott legyek. Mert korábban, a hétfői előadáson elég rosszul éreztem magam, rajtam ott jött ki a hétfői feszültség, és a darabban nem éreztem otthon magam. De aztán ez így a többi előadáson teljesen feloldódott. Voltak improvizáció-szerű apróságok is, amit még hozzá tudtam rakni.

Angéla: Ez nagyon érdekes, mert van, aki igényli, hogy minden egyes mozdulatát instruálja az ember, vagy még ezen túlmenően ezt meg is mutassa. Én ezt nem igazán szeretem, mondtam is nekik még az elején. Elmondtam, hogy mi az én rendezői elképzelésem, a szereposztást próbáltam úgy kialakítani, hogy mindenki megtalálja, hogy ez miért az ő szerepe és onnantól kezdve próbáljon játszani.

Van, akinél ez könnyen kijött, van, aki pedig csak az utolsó időszakban érezte meg, hogy amit csinál mozdulatban, arcjátékban, az az ő szerepéből jön. Szándékosan nagyon kevés dolgot mutattam meg mindenkinek, inkább rávezetni akartam mindenkit a szerepre. Aztán egyre jobban belejötték és

kezdték érezni, hogy mi is a játék.

Meséltetek sokat a közös játékról, **a közös élményről. Ti ketten mindeenkivel játszottatok, külön-külön.** Milyen volt?

Zsófi: Nekem nagyon jó volt látni, ahogy valaki folyamatosan tör át, bújik ki a gátjaiból. Nagyjából mindeenkivel segítettük egymást, és úgy érzem, mindeenkhez egy kicsit közelebb kerültem. **Mindenkiből kaptam egy kis darabot** és mindeenkiben megismertem olyasmit, amit eddig nem. Mindannyian láttuk egymást nagyon kifáradva, és kinyílván, kinyíltabban, mint addig. És mi meg Danival egymással pláne, mert folyamatosan ott voltunk a színpadon.

Mi az, ami a legnagyobb kihívást jelentette?

Angéla: Én úgy dolgozom, hogy van a

fejemben valami, ami aztán alakul, fejlődik. Nehéz volt lépést tartaniuk azzal, amikor két nappal az előadás előtt aztán azt mondom, ezt most mégiscsak szedjük ki. Van, akinek ez nehéz megélni, van, akinek ez belefért. De nagyon szerencsés vagyok ezzel az osztállyal, régóta ismerjük egymást, nagyon jó a kapcsolatunk. Eltelt már egy hónap, és az ember hajlamos arra, hogy csak a szépre emlékezzen... A szöveg tanulással is voltak gondok, de igazán a hozzáálláson kellett sokat dolgozni, megértetni azt, hogy egymásért vagyunk. **Nagyon megterhelő** egész napokat végigdolgozni úgy, hogy az ember még akár színre sem kerül, de ott kell legyen utána a kellékeket összerámolni, megjavítani.

Nagyon sokszor volt, hogy majd **“valaki” megcsinálja, és aztán a valaki “senki”**

Dani: Ami feszültséget okozott, hogy **mindenki más időben tudott belehelyezkedni a darabba**, úgy hogy a sajátjának érezze. Nekünk nagyon hamar el kellett jutnunk ideig, mert mi voltunk a tengelye, de volt, akinek ez csak nagyon sokára, vagy csak az előadásra sikerült. A többiektől kaptunk is egy ajándékot köszönetképpen.

Zsófi: Azt mondták, hogy nagyon örültek annak, hogy mindig lehetett ránk számítani és hogy ennyi szöveget megtanultunk. Nekem jól esett, hogy feltűnt a többieknek, hogy mi ott álltunk zokszó nélkül reggeltől estig, ha kellett, milliószor végigcsináltunk egy jelenetet.

Dani: Engem váratlanul ért a köszönetük, és nem is esett olyan jól. Az, hogy mi mindig jelen voltunk, az bárki

mástól is elvárható lett volna; nem értettem, hogy ez miért nem evidencia. Ha éppen nem volt dolga, miért nem tanulta pl. a szöveget?

Előfordult, hogy megkérdőjeleződött, hogy érdemes-e?

Angéla: Persze! Többször felmerült bennem, hogy nem vágtuk-e nagy fába a fejszénket. De aztán mindig történt valami. Például valaki egyszer csak kinyílt, és akkor már nem is volt kérdés, hogy ez legyen A darab.

Kik segítették még a darab megszületését?

Angéla: Sokat köszönhetünk Méhes Csabának, akivel nagyon szeretek együtt dolgozni, mert vevő az ötleteimre, hamar egy hullámhosszra kerülünk. Amit elképzelek, azt óriási színpadi

rutinnal megoldja. Ha kellett, egy-egy jelenetnél egyesével átdolgozta az emberekkel, hogy mit csináljanak. Gyakran többféle elképzelést is kipróbáltunk, így pont a részletek lettek tökéletesek.

Dani: Révész Ildikó is sokat segített a beszédműveléssel, főleg a nehézséggel küzdőknek, és a zenetanárunk, Békési Fanni is. Ő játszotta a zenétet, és ő választotta a hangeffekteket. A rendezésben is segített, és végig támogatt minket, ugyanúgy része volt az egésznek, mint mi.

Zsófi: Scharnitzky Miklós csinálta végig a világítást, és Abonyi András is sokat tett értünk.

Angéla: Megizzadtak ők is. Nehéz egy olyan darab, ahol az effektek és a fények is nagyon markáns helyeken jelentek meg, nagy jelentőségük volt. Hihetetlen koncentráció volt Miklós részéről és Fannitól is; szóról-szóra követték végig a szöveget. Nagyon köszönjük nekik!

Véleményem szerint megállná a darab a helyét bármelyik alternatív színházban. Hívtak-e Benneteket máshová ill. tervezitek-e, hogy **előadjátok**

Angéla: Hívtak, de nem tervezzük. Az, ami itt megszületett, az nemcsak erről a négy előadásról szól, hanem szól az egész hónapról, a megelőző pár évről és az osztályról. Nem arról van szó, hogy ne lennének elég profik, és hogy ne tudnának újra játszani, hanem maga az, amiért ez itt megszületett, nem

ismételhető meg. Most már máshol tartanak. Azt élik meg, hogy valamit letettek az asztalra, az előadások után keletkezett űrt most már más tölti be. Az élmény beépült, és most tovább, feljebb lépnek.

Zsófi: Ez egy folyamat, ami lezárult. Mindenki feldolgozta valahogy, mindenki megélte valahogy. Ez az egész inkább szól rólunk, és arról, hogy ki mit lépett meg.

Dani: Olyanok jöttek ki belőlünk, amit azelőtt nem is sejtettünk. Például van egy nagyon csendes lány: a végén már Zsófi-val vele példálóztunk a többieknek, hogy “legyetek már annyira erőteljesek”, mindenkinek feltűnt, hogy mekkorát alakított!

Angéla: Nemcsak ők törtek át falakat, hanem én is! Megengedték, hogy ne csak egy kívülálló rendezőként, hanem emberként is ott lehessen velük. Ez az, ami nem megismételhető, amitől ez több, mint egy színházi előadás. Nagyon hálás vagyok nekik, hogy én ezt megélhettem velük, fantasztikus érzés. Kiemelném azért még azt, hogy kevés tizenkettedikes tud idézni oldalkat Madáchtól! Azóta mindenre tudnak is mondani egy Madách-idézetet.

Dani: Persze, mert mindent felölel, az egész életről szól.

Zsófi: Nagyon vicces volt, hogy az egyik előadás szünetében is a darabból vett sorokkal beszélgettünk egymással. Mindenki mondta igazából a másikat, meg ami illett a szituációhoz.

Angéla: Volt egy rendszere annak, ahogy dolgoztunk. Minden egyes napot bemelegítéssel kezdtük, pl. “kedvenc mondat”, sokat gyakoroltunk mondatokkal.

Nektek mi a kedvenc mondatotok?

Dani: A 2. színben: “Küzdést kívánok, diszharmóniát, mely új erőt szül, új világot ád” – ez az, ami szerintem erre a madáchi Luciferre jellemző és meghatározó.

Zsófi: Nekem is van és nagyon vicces, hogy az utolsó pár napban ki lett húzva. Ez egy viszonylag hosszabb monológ a Konstantinápoly-jelenetben és arról szól, hogy egy ember sosem változtathatja meg az adott kort,

amiben élünk. Ez egy nagyon szép és hosszú monológ. Ez volt az a rész, amikor még ősszel olvasva rájöttem, hogy ennek a darabnak nagyon sok mondanivalója van.

Hetek teltek el a bemutatók óta. Mi **az, ami először eszetekbe jut, ha** visszagondoltok rá?

Dani: Hogy zsenik vagyunk!

Angéla: Hogy zsenik!

Zsófi: Hogy megérte ennyit dolgozni! Az egy dolog, hogy a visszajelzések szerint jól sikerült, de mi is úgy érezzük, hogy jól sikerült!

Az interjút készítette: Kecskés Judit

KITEKINTŐ

On_line_kór 2.0 Konferencia a Szombathelyi Waldorf Iskolában

– részlet Gwendolin Fischer előadásából –

A médiákkal, a számítástechnikai eszközökkel kapcsolatban a két szélsőséges pólus közötti út a fontos: a teljes önátadás, a teljes vezetettség és a teljes elfordulás, negligálás között.

“Extrém” példát említett egy lübecki, 8. osztályos, kistermetű, saját magának sok problémát okozó fiúról, akinek az évesmunka-témája a “hagyományos” és a bio mezőgazdálkodás összehasonlítása volt. A falra vetített ki dolgokat, onnan olvasott fel erősen akadozva.

Nagy különbség volt a profi táblázatok és a diák előadásmódja között. Ez volt az oka annak, hogy nehezen lehetett őt követni. Egyik oldalon a tökéletes felkészülés, másik oldalon pedig az előadásmód, amit a kudarc előli menekülés jellemezett.

Aztán kérdés érkezett a közönségtől:

- Voltál egyáltalán tanyán?
- Igen.
- Volt ott valami, ami különleges élményt jelentett számodra?

Erre a számítógépet, mindent elfeledve, örömmel azt válaszolta, hogy látott kikelni egy kicsibét a tojásból.

Ezzel szerzett valódi élettapasztalatot, ebből tudott valamit tanulni, nem a rengeteg feldolgozott adatból, táblázatból. Azoknak az adatoknak, számoknak valóban van kifejező ereje, de nem egy nyolcadikos számára. A tanulás területén az ÉN és a környezet kölcsönösen hatnak egymásra. Mi az én számítógépem, okostelefonom, tabletem?

Szenzációs multifunkcionális készülék:

- először is írógép, pótolja a titkárnőt: jelzi, javítja a félreütéseket, gépelési hibákat, az értelmetlen részeket zöld hullámvonallal jelöli;
- posta is;
- könyvtár is: wikipédia, google stb.;
- térképtár, navigál is;
- fényképezőgép, fényképalbum is;
- mesés adattároló;
- “lemezzjátékos” – megtakarítja számomra a koncertjegyek árát;
- mozi is;
- telefon is;
- ébresztőóra is;
- játszótárs.

A legitimebb kapcsolatainkat is kiszolgálja. Az okostelefon, a számítógép személyes kapcsolatot jelent sok ember számára.

Személyre van szabva, hatalmas kínálat koncentrálódik benne. Nehéz észrevenni, hogy ehhez hihetetlen szegénység társul, mivel ezek az eszközök nem hordoznak valóságos érzékszervi benyomásokat. A gépről egy gyönyörű koncert felvétele szól – ez csak egy virtuális adathalmaz. Sok egyéb, kísérő érzékszervi benyomás elmarad, ami egy valódi koncerten jelen van: illat, tapintás.

Ezzel a szegénységgel, csökkentéssel, redukcióval kapcsolatban észre sem vesszük, hogy mennyi mindent veszítünk. Észre sem vesszük, hogy nincs valóságos kapcsolódásunk másokhoz; persze konfliktus sincs.

Utazás közben a GPS kedvesen megjeleníti a megoldást, nem korholja le a vezetőt, mint a gyermeke: “- De, Anya!” Nincs valóságos emberi folyamat.

Ugyan okos kérdéseket teszünk fel a wikipédiának, de nincs, aki válaszoljon. Valóságos kérdéseket nem tudunk feltenni neki, mivel válaszában “csak” információkat közöl.

Mindenfajta elektromos kütyü világpótló eszköz. Látszik a függő embereken. Széles a kínálati skála. Számítógép és okostelefon nélkül mennyi sok emberrel kellene kapcsolatba lépni, hányfelé kellene utazni! Olyan, mintha valami az én személyemet helyettesítené, képviselné.

Képviselőként van jelen a folyamatokban, melyekben benne vagyok.

A számítógép összesűriti a világot. A számítógép azzal fenyegeti az embert, hogy beirányítja az ÉN-t a cselelési folyamataiba, felszippantja azt.

Mi az ÉN?

Irányadó elem; ő az, aki dönt, a felelősségközpont az embereken:

- Az ÉN az, aki a stílust, az individualitás színét belehelyezi abba, amit teszünk, gondolunk.

- Az ÉN alkotó – egészen láthatatlan folyamatokban is, ahogy kiválaszt, adagol valamit; sokat vagy keveset.

- Az ÉN az a lény, az az instancia, ami át tudja törni a szabályokat, a kényszerítő elemeket.

- Más dimenziókat tud behívni az erkölcs, a morál szintjén, képes a megbocsátásra.

- Kényszerűségből fakadó helyzetben képes egy másik dimenziót behozni.

- Nemcsak irányt mutat, képes más, új irányt is behozni inspirációs forrásból.

Az alkotó ÉN nem kapcsolódik ki akkor, amikor beindítom a gépet. A wordbe szöveget írunk, megformáljuk, vagy e-mailt írok. Közben az ÉN nincs kikapcsolva, a mondanivaló belőlem van megformálva. A billentyűzetet ugyanazt a leütő mozdulatot végzem számtalanszor. Más, mint mikor a saját kezemmel írok.

A wikipédián én adom meg a kérésű fogalmat. Más, mintha fáradtságos módon én kezdek utánajárni a nyomtatott irodalomban.

E-mail-írás közben elfelejtem saját magam, sok lényrészem nem tevékeny.

A számítástechnikai eszközök, kütyük hihetetlen széles választási lehetőséget nyújtanak minden területen. Előre programozott sokaság. Nem eredményez saját alkotó folyamatot, amikor semmihez sem tudok viszonyulni.

A számítógépes játékok illuzórikusak. Aki a leghamarabb alkalmazkodik hozzájuk, az nyer. A lehetőségek közötti választás nem egyenlő a kreativitással.

Még nem esett szó a sugárzási és tartalmi problémákról. A viccestől a félelmeket keltő tartalmakig. Bizonyos játékokban egy gombnyomással egész népeket ölhetek meg, irthatok ki. Újra és újra, lehet játszani, nincsen semmi következménye.

Hihetetlen tartalmak, témák, de nincs konzekvencia. Ez ÉN-ellenes; nem ilyen az élet. Az ÉN akkor tudja megragadni, megélni saját magát, ha megismeri tettének, tetteinek a következményét. Abból tanul.

Életidegenség – jelen van egy folyamat, mindig be akar kúszni, hogy csökkentse az ÉN tevékenységét. Ezen eszközök használata során beáldozunk valamit az ÉN tevékenységéből, kreativitásából. Összeszűrjük a világot. De ez a világ ne egy világpótlék, ne egy ÉN-pótlék legyen!

Megpróbál tőlem bizonyos tevékenységeket átvenni, melyek ÉN-tevékenységek. A számítógépes világ soha

nem látott kihívást jelent az ÉN számára. Képesnek kell lennünk átlátni, nem rögtön elutasítani és nem is a csapdájába esni a számítógép működésének.

A perfekt módon kifejlesztett technika mindegyggyé teszi, hogy ki ír meg egy levelet – a gépen azonosak a betűtípusok. De mi az, amit én tudok? Amire én tudok hatni?

Az ÉN csak a tevékenység által fejlődik.

A sportban csak az a jó, aki naponta gyakorol. Az izom csak akkor erősödik. Az ÉN csak akkor lesz erős, ha mindennap aktíváljuk. Ha egy cél fontosabb, mint bármilyen ellenállás. Emiatt lesz egy karakter erős.

Itt Rudolf Steinert idézte:

“Az ÉN attól kapja lény-jellegét és lehetőségét, amihez kapcsolódik, amivel összeköti magát.” Ahogy összekapcsolódom, saját magamat viszem bele a világba. Minden tanulási folyamatban az ÉN először összeköti magát azzal, ami kint van, ami aztán később bensőjévé válik.

A lényeg: örömmel és elhatározással kell megragadni az egyedi, saját ÉN-t. Fel kell ébredni a saját ÉN-re. A nehezen emészthető vitákban magamat mint saját, önálló individuális ÉN-lényt kell próbára tennem.

Az előadást lejegyezte: Kolinger Margit

Az „On_line_kór 2.0” konferencia egy szülő szemével

A szombathelyi Waldorf-iskolában 2016 január végén megrendezésre került egy konferencia az informatikai és médiaeszközök használatáról és azok emberre gyakorolt hatásáról. Mivel egy évvel korábban már volt egy hasonló rendezvény ugyanitt, így az ideit az „On_line_kór 2.0” nevet kapta.

A kétnapos rendezvényen feleségemmel közösen mi is részt vettünk, mert úgy érezzük, hogy jelen korunk egyik legnagyobb problémáját tárgyalja.

A közös énekléssel és euritmiázással színesített programban négy előadás szerepelt részben hazai (Frisch Mihály, Pintye Mária, Gyuricza László), részben külföldi (Gwendolin Fischer) szakemberektől. Az előadásokat követően lehetőségünk volt kérdéseket feltenni, ill. fórumbeszélgetésen is részt venni.

A sok érdekes és hasznos, időnként megrázó erejű információból a számomra legfontosabbakat, ill. az azokból fakadó kérdéseimet az alábbiakban szeretném az érdeklődőkkel megosztani:

Az ember és a gép összeolvadása a fejlődés szükségszerű velejárója. Ez a folyamat már elkezdődött, és rajtunk múlik, hogy hová fog eljutni. Vagy olyan géplényeket (embergép) fogunk létrehozni, amelyek az emberi szellemet szolgálják, vagy szellem nélküli gépek berré válunk.

Kérdés: Szerinted a számítógépes játékok virtuális világában órákra elmerülő, gondolkodását, érzéseit és akaratát teljesen a gépek alávető ember melyik úton halad?

A számítógépes világtól nem lehet elzárkózni, azt meg kell ismernünk és tudatosan kell tudnunk kezelni. Az internetes világban természet alatti, gonosz lények hatása érvényesül, és mágikus erővel keríti hatalmába rendszeres használóit.

Kérdés: Volt már olyan, hogy nagyon nehezen tudtál elszabadulni a billentyűzettől? Megfigyelted már, hogy számítógépezés közben teljesen kibúlsz a kezzed és ingerülten reagálsz a Téged zavarókra?

A változást magunkon kell kezdeni. Elsőként nekünk, szülőknak kell szembenoznünk saját számítógép-, internet-, mobiltelefon- és TV-használati szokásainkkal. Ezt követően tudunk csak gyermekeink felé hitelesen elvárásokat és korlátokat állítani. Meg kell figyelnünk, hogy minket magunkat mennyire ragad magával a virtuális világ. Meg kell győződnünk arról, hogy mi irányítjuk még a gépeket, vagy már ők irányítanak bennünket.

Kérdés: Történt már veled olyan, hogy a mobiltelefonod otthon felejtése miatt a létbizonytalanság érzése kapott el? El tudsz történi úgy egy hétvégét, hogy nem kapcsolod be a TV-t és a számítógépet?

A telefon, a TV ill. a számítógép nem ad igazi érzékszervi érzékelést, hisz egy

csomó érzékszervünket (pl. ízlelés, szaglás) nem használjuk. Emiatt ezekkel az eszközökkel egy, a valóságtól eltérő, attól jóval szegényebb világot építünk.

Kérdés: Érzed még a különbséget egy természetfilm megnézése, és egy erdei családi kirándulás között?

Az emberi személyiség kialakulásában elengedhetetlenül szükséges, hogy tisztában legyen a tettei súlyával, azok következményeivel. Viszont a számítógépes ill. internetes játékokban végrehajtott cselekedeteknek valójában nincs olyan következménye, amellyel szembeülni kellene.

Kérdés: Gondolkodtál már azon, hogy mitől van egyre több, ok és magyarázat nélküli, ámokfutásos tömegviláosság?

Az elmúlt évtizedekben a világ teljesen megváltozott. Gyakorlatilag már mindig és mindenhol csak gépek és technikai eszközök vesznek körül bennünket. Viszont ezek működéséről és káros hatásairól szinte semmit nem tudunk, és legtöbbünket nem is érdekel. Nem vagyunk tisztában a mágnesesség és az elektromosság életerőket leromboló hatásával és soha nem hallottunk az önzetlen szeretet és a kozmosz éteri erőin alapuló morális technológiáról. Így átalusszuk azt a lehetőséget, hogy felismerjük és kivédjük azokat a folyamatokat, amelyek ellentétesek a világ és az emberiség valódi céljával.

Ébresztő, mielőtt késő lesz!

Tari Attila, 5. osztályos szülő

Találkozunk Nemesvámoson, avagy mi újság az ENSWAP háza táján

A Dióhéjban hagyományosan be szoktunk számolni az ENSWAP, vagyis a Waldorf-szülőket összefogó nemzetközi szervezet éves őszi konferenciájáról. Legutóbbi számunkból ez kimaradt, mivel ebben az évben iskolánk nem képviseltette magát a találkozón. Azonban a szervezet hírlevelét olvasva, és a résztvevők benyomásait hallgatva mégis úgy éreztem, érdemes beszámolni arról, miről volt szó

Stockholmban, hol és merre tart most a szervezet és hogyan tudunk hozzá csatlakozni.

Az ideai konferencia témája: a tudást mérjük vagy az életre tanítunk? Hagyományosan az oktatási rendszer csak a mérhető dolgokra fókuszál: számok, évszámok, tények és adatok visszamondása, a magasság, gyorsaság, pontosság stb. mérése áll a középpontban.

Nem tudjuk mérni azonban az érzéseket, a magabiztosságot, a boldogságot, a fájdalomt, a kreativitást, az akaratereőt. A kíváncsiságot, a nyitottságot, az őszinteséget, a bátorságot és a problémamegoldó-képességet.

Sőt azt sem, hogy egy adott téma megérintette-e a gyermeket. A hagyományos oktatás nem tud mit kezdeni az eredeti vagy váratlan válaszokkal sem. A diákok, a tanárt, az iskolát a mérhető eredmények szerint minősítjük. „Jó”, ha a mérhető eredményei jók. Így az iskola, de maga a társadalom – és a döntéshozók különösen – vakok a szociális készségekre. Holott figyelembe kellene venni és el kellene fogadni, hogy van, akinél a fejlődés üteme más, hogy egyes gyerekek lassabban tanulnak, és hogy szükségünk van – de még mennyire nagy szükségünk van! – álmódosókra is. Az iskolának és a társadalomnak meg kellene védenie a lassabb gyermekeket. Sikerül-e ez a Waldorf-iskolák-nak?

Az oktatási rendszer, így az iskola is azt tükrözi, hogy a felnőtt társadalom hogyan tekint a gyermekkorra. A gyermekektől azt várjuk el, hogy belepaszsoljanak abba a struktúrába, amit mi, felnőttek létrehozunk nekik. Pedig a kisgyerekekben még annyira benne él a jövő ígérete, az iskola azonban ezt úgyesen elnyomja.

A Waldorf-iskolában viszont éppen arra törekszünk, hogy a gyermek jövőbeli potenciálja szabadon kiteljesedjen. A gyermek azzá váljon, akivé válnia kell. Azzal, hogy nem a

hagyományos oktatást választjuk gyermekeinknek, valójában – tudatosan vagy sem – politikai döntést hoztunk arról, hogy hogyan képzeljük el a világ jövőjét.

A konferenciáról szóló beszámolómban mindig elmondom, hogy bár nagyszerű előadások szoktak elhangzani, a „lényeg” nem az előadóteremben zajlik. Biztos vagyok benne, hogy most is nagyszerű lehetett hasonló gondolkodású szülőkkel felfedezni Stockholmot, meglátogatni a biodinamikus farmokkal körülvett antropozófus szemléletű falut, jókat beszélgetni a régi ismerősökkel és új ismeretséget kötni, felfedezni, hogy sokszínűségével együtt mennyire összeköt bennünket a Waldorf-pedagógia és -életforma. Kicsit sajnálom is, hogy az idén nem jutottam el.

A jó hír viszont, hogy a következő találkozóra Nemesvámoson kerül sor az ősszel. Reméljük, hogy minél több hazai intézményből eljutunk rá, és ki tudja, talán ez remek alkalom arra is, hogy a Magyar Waldorf-szülők közötti összefogás – akár egy formális szervezet formájában, akár máshogy – megszülessen.

Bővebb információ a

<http://waldorfpaparents.net> címen

található, ahol az érdeklődők az INSWAP hírlevelére is feliratkozhatnak.

Skarka Cecília

Korszellem és az Ember (emberiség) tragédiája

*Oly korban éltem én e földön,
mikor az ember úgy elaljasult,
hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra,*

Radnóti Miklós: Töredék

Az emberiség történelmében nincsenek éles korszakhatárok. Bizonyára egy csata, háború kimenetele, egy politikus színrelépése, (vagy eltűnése) rövid távlatokban meghatároz bizonyos időszakokat, ám folyamatokat legalább ezredévben kell mérnünk.

Biztos vagyok benne, hogy tudtuk, hogy a világ zsúfolt és nyomorgó fele el fog indulni előbb-utóbb a világ másik része felé, ahol még ember módjára lehet élni. Nagyon hosszú ideig engedték a világot abban a folyamatban tovahömpölyögni, ahol a saját kertünk kapuja a látóhatár.

Nagyon hosszú ideig nagyon kevés embernek kellett nagyon gazdagnak és nagyon irigynek, önteltnek lennie ahhoz, hogy nagyon sok éhes ember nagyon elkeseredjen – és most nagyon elindultak. Nem érdeklik őket a kertkapuk, hömpölyögnek, mint a folyam, mint az árvíz. Mi meg cipeljük a homokzsákokat, tömködjük a lyukakat, átkozódunk, szidjuk az áradatot: Miért pont erre jön? Már arra a pontra is eljutottunk, hogy megfenyegetjük őket. Vagy felgyújtjuk?

Nemrég kaptam a hírt: Witten-Annenben az Institut für WALDORF-

PÄDAGOGIK egyik melléképülete porig égett. Ebben az épületben külföldről menekült, rászoruló családok gyermekei számára egy kis óvodai helyiséget alakítottak ki. (A kis épületet magam is láttam nap mint nap, mikor az „Institut” felé igyekeztem reggelente.)

A dornachi Goetheanum első épületét 1922. december 31-én – szilveszter este – gyújtották fel. Előző este Steiner előadást tartott ebben az épületben. A fa felépítmény a betonalapzatig leégett. Másnap a doktor ezt mondta: „Ez volt az épület értelme: IGE és VÁLASZ, LOGOSZ és EMBER”

Új Goetheanumot épített – betonból.

Kőhalmi Ákos

Rudolf Steiner: A népszellemhez szóló béke-Spruch

(A „Spruch” kifejezéssel gyakran találkozunk Rudolf Steiner előadásáiban, antropozófiai tárgyú írásokban. Igen árnyalt, sokrétű jelentéstartalma miatt általában a magyar fordításokban is a Spruch szót olvashatjuk. Néhány jelentése: mondás, vers, ige, fohász, tanítás, példabeszéd, kijelentés)

Azoknak, akik korunk igazi, valódi szellemének megfelelően akarnak foglalkozni a szellemi élettel, meg kell érteniük, hogy a népszellemek, az igazi,

valódi néplelkek egyfajta kórust képeznek, amelyben ők már teljes összhangban élnek együtt. Ám az embernek utat kell találnia az ő lényükhöz, és ez csak szellemi úton lehetséges.

Szeretném felhívni a figyelmüket arra, hogyan találhatunk utat a népszellemhez, miként folytathatunk meghitt párbeszédet annak a népnek a szellemével, amelyhez tartozunk. Csak tanácsolni tudom, hogy ha van néhány percük, különösen a mostani időkben, használják a „Du, meines Erdenraumes Geist!” („Te, földi térségem szelleme!”) kezdetű, a népszellemhez szóló Spruchot, hogy képesek legyenek eligazodni a jelenlegi világhelyzetben.

Te, földi térségem szelleme!
Fedd fel korodat, lényed fényét
A Krisztus felé törekvő léleknek,
Hogy a béke szféráinak kórusában
Megtalálhasson téged
A Krisztushoz hű emberi értelem
Hatalmát és dicsőségét zengve!

E Spruch által utat találunk a népszellemhez, akihez tartozunk, s e népszellemtől kiindulva megtaláljuk az utat a népszellem és Krisztus párbeszédéhez, aki minden népszellemnek tanítója. A népszellemek ugyanis Krisztusban találnak egymásra, hiszen mindazon népszellemek, akik a helyes úton vezetik a népet,

Krisztust tartják tanítómesterüknek. Ő pedig a népszellemek által oly módon vezeti a népet, hogy az ne csupán az adott nép, hanem az egész emberiség javát és üdvét szolgálja.

A népszellemhez szóló Spruch által úgy tekintünk föl saját népszellemünkre, úgy szólítjuk meg őt, ahogyan ő maga beszél Krisztussal. A nép és az emberiség ügyét is szolgáló népszellemünkön keresztül Krisztussal beszélünk. S ez a nagy háború idején is a béke reményével töltheti el a szívünket. (GA174a)

Bekő Balázs 7. osztály

Krisztus feltámadá

legrégebb húsvéti énekünk

(Sz: Zsigmond-kori töredék, XV. sz. és Kájoni Kancionále.

D: Cantus Catholici, 1651)

Krisz - tus fel - tá - ma - da

mind ő nagy kín - já - ból,

e - zen mi is ö - rül - jünk,

Krisz-tus le - gyen re - mé-nyünk,

kir - je - lej - szon.

2. Ó kegyes Mária, mennyei szép rózsza,
kérjed, hogy szent Szülötted üdvöztse lelkünket,
kirjelejszon.

Dióhéj

A Weöres Sándor Oktatási Kulturális
és Szabadidős Egyesület kiadványa

Megjelenik 100 példányban

Honlap: www.waldorf-godollo.hu

Facebook: Gődöllői Waldorf Hírek

Nyomda: Fafnir Nyomdai, Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft., Gődöllő

Főszerkesztő: Fábíán Zsuzsa

Szerkesztők: Forgács Erzsébet, Fülöp Hajnalka,
Kecskés Judit, Kuntz Orsolya, Skarka Cecília
és Skoda Mercédesz

Tördelő: Skoda Mercédesz

Lektor: Petricsák Judit

Fotók: Skoda Mercédesz,
Gesztelyi-Nagy András

A borítón Baron Arild Rosenkrantz alkotása látható